Anul I.—No. 1. 5 BANI IN TOATA ȚARA București, Mercurĭ 5 Noembrie 1897

ZIARUL CĂLĔTORIILOR

ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată țara
« 2.50 « ½ « « «
Abonațiĭ pe un an primesc și un roman de 1 volum.

Redacția și Administrația:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR apare de 2 orĭ pe sĕptămână MARȚEA și VINEREA

O escursiune în insula Luçon
(FILIPINE)

De când cu rĕscoalele din insulele Filipine, se vorbeşte foarte mult de acele pămênturĭ frumoase, şi de aceea m'am hotărît şi eŭ să scriŭ ceva din amintirile călĕtorieĭ ce am făcut pe acolo acum câţĭ-va anĭ.

Am debarcat chiar la Manila, care e situată la gura rîuluĭ Parig, lângă unul dintre cele maĭ frumoase golfurĭ ale insuleĭ Luçon. Aveam de călĕuză un om foarte delicat, care nu'mĭ impunea nicĭ un plan de escursiune, ci mĕ urmărea orĭ încotro apucam.

— Ascultă, îĭ ziseĭ eŭ într'un moment, aş vrea să vĕd monumentele spaniole ale timpurilor istorice când Manila era cel ịntêĭ port din lume.

— Monumente? zise omul cu mirare. Nu e nicĭ un monument în Filipine; nicĭ odată nu s'aŭ construit şi nu se vor construi monumente, din cauza neîncetatelor cutremure de pământ carĭ le ar distruge îndată.

Injghebarăm atuncĭ, d'impreună cu alte câte-va persoane, o caravană şi pornirăm ca să vizităm celebrul vulcan Taal. Câţĭ-va din noĭ am încălicat pe caĭ micĭ foarte vioĭ şi iuţĭ ca nişte capre. Câte-va dame şi fete, neavênd caĭ, aŭ încălecat pe boĭ. Cincĭ bivolĭ enormĭ veneaŭ în urma caravaneĭ încărcaţĭ cu merinde.

O! dacă am simţit bucurie maĭ mare d'a trăi, apoĭ aceasta a fost atuncĭ, pe acele cărărĭ mărginite de tufe cu un miros îmbătător şi sub bine-făcĕtoarele adierĭ ale vêntuluĭ dimineţeĭ.

Inaintam pe litoralul de mează-zi al golfuluĭ, ocolind zigzagurile pitoreştĭ ale coasteĭ, lacurile pline de insule şi în carĭ pădurile se reflectează dimpreună cu munţiĭ şi cu noriĭ alburiĭ. Pe drum întâlniam ţĕranĭ aborigienĭ, malaezĭ, metişĭ, chinezĭ, o amestecătură ca şi la o expoziţiune în care oamenĭ din toate ţĕrile îşĭ dăduseră întâlnire.

— Colonia noastră, îmĭ zice conductorul în chip de esplicaţiune, nu este numaĭ cea maĭ frumoasă ţară din lume, ci şi cea maĭ bogată. Pămêntul muntos pe care calcĭ ascunde deposite marĭ de metale, maĭ cu seamă aur şi aramă. Până şi apele rîurilor duc cu ele bucăţĭ de aur.

M'am mirat atuncĭ că spanioliĭ, cu marea lor activitate, aŭ lăsat în decădere această colonie atât de preţioasă.

— Vaĭ, zise iar conducĕtorul, noĭ avem aci un duşman mare şi neîmpăcat: activitatea vulcanică, maĭ cu seamă la Luçon. Erupţiunile şi cutremurile de pământ dărîmă adese orĭ oraşele şi distrug recoltele.

D-ta poţĭ prea bine să rîzĭ în nasul oamenilor învĕţaţĭ carĭ pretind că vulcaniĭ sunt nişte «supape de apĕrare». Noĭ n'avem aci de cât supape d'astea şi pămêntul nostru e într'o frămêntare continuă. Manila a fost distrusă de maĭ multe orĭ. Cel maĭ spăimêntător cutremur a fost acela de la 1863. Acela din 1880 n'a fost aşa periculos, pentru că se reconstruiseră case foarte joase, cu un singur etagiŭ, ale căreĭ lemnăriĭ eraŭ încrucişate ca la coliviĭ peste zidurile foarte groase ale rêndulul de jos. Deosebit de asta casele nu maĭ eraŭ învĕlite, cum nu sunt nicĭ azĭ, cu olane, ci cu tinichea uşoară. Cu toate astea în fiecare odaie se ţine şi azĭ câte o masă puternică, sub care se bagă toţĭ aĭ caseĭ când începe cutremurul, pentru a se feri de loviturile lemnăriilor şi ale tinichelelor.

Inaintam ast-fel veselĭ, căcĭ explicaţiile conducĕtoruluĭ eraŭ adese-orĭ întrerupte de cântecele şi de cornurile tovarăşilor de drum.

Timpul era spendid. De sigur acesta era un noroc pentru mine, căcĭ atmosfera nu e tot d'a una curată şi liniştită la Filipine. Tifoniĭ (vîrtejurĭ colosale carĭ aduc norii pe pămênt) pricinuesc adese orĭ tot aşa de mare rĕŭ ca şi frămêntările subterane. Acela de la 1882, cel maĭ teribil de când oameniĭ ţin minte, a ucis numaĭ în Manila maĭ multe miĭ de persoane şi a ridicat corăbiile de la mal aruncându-le până la douĭ chilometri pe uscat.

Inainte d'a sosi la Balaçon, de unde trebuia să'ncepem a ne urca pe vulcanul Taal, am întâlnit maĭ multe familiĭ, carĭ călĕtoriaŭ cu scândurile baracelor ce le serveaŭ de locuinţă şi cu uneltele lor de menagiŭ. Am aflat atuncĭ că locuitoriĭ acesteĭ insule, maĭ cu seamă pescariĭ, trăesc jumĕtate de an pe coasta de rĕsărit, iar cea-l'altă jumĕtate pe coasta de apus a insuleĭ, după cum vîntul numit Muson, care bate şase lunĭ dintr'o parte şi şase lunĭ din alta, duce icĭ saŭ dincolo fertilitatea pămêntuluĭ şi mulţimea peştilor.

Pe coasta munteluĭ Taal intrarăm în pădurea cea mare cu arborĭ, ale căror trunchiurĭ seamĕnă cu nişte stâlpĭ uriaşĭ şi ale căror frunzişurĭ sunt ca nişte bolte de catedrale. Comparaţiunea este cu atât maĭ dreaptă, cu cât pretutindenĭ pe acele cărărĭ pustiĭ domneşte o tăcere impunătoare.

Fiare patrupede nu există la Filipine, afară de pisica sĕlbatică. Sunt însă acolo din nenorocire, o mulţime de şerpĭ dintre ceĭ maĭ veninoşĭ, ca trigonocefalul, vipera, maja, etc. Am avut neplăcuta surpriză d'a vedea câte-va din aceste bestiĭ oribile la treĭ paşĭ de mine. Aceştĭ şerpĭ îşĭ umflaŭ deja gâturile şi se pregăteaŭ să se repeadă asupra unuia din negriĭ escorteĭ, când douĭ dintre eĭ eşiră înainte şi'ĭ omorîră cu ciomegele lor. (Vezĭ ilustraţia).

Am vĕzut asemenea şi crocodilĭ enormĭ, carĭ dormeaŭ pe nisipul de pe malul rîurilor; unul din eĭ avea o lungime de maĭ bine de 10 metri.

Cu greŭ îşĭ poate face cine-va o idee de forţa acestor monştriĭ. Un francez care a locuit mult timp prin acele locurĭ, mi-a povestit istoria următoare:

Intr'o zi dînsul prinsese una din aceste reptile marĭ. Cu mare trudă, deşi'ĭ veniseră în ajutor 20 de indigenĭ, bestia abia putu fi tîrîtă până sub veranda uneĭ case. Aci crocodilul fu legat sdravăn cu odgoane şi cu lanţurĭ, apoĭ europeanul se apucă să'l taie pentru ca să ia în urmă pelea de pe fie-care bucată şi s'o aducă în Europa. In mijlocul operaţiuneĭ, crocodilul făcu o sforţare neaşteptată, aşa de puternică, în cât odgoanele şi lanţurile se rupseră şi negriĭ fură rĕsturnaţĭ. Apoĭ, maĭ înainte ca oameniĭ să'şĭ fi venit în fire din uimirea lor, reptila luă în gură un om şi fugi în rîŭ. Omul a rĕmas dispărut pentru tot-d'auna.

Unul din popasurile cele maĭ însemnate a avut loc într'un sat al itaşilor, aceĭ curioşĭ aborigienĭ din carĭ abia se maĭ află azĭ ca la vr'o 20 de miĭ.

Aceştĭ *negritos*, cum le zic spanioliĭ, adică negriĭ micĭ, iubesc foarte mult libertatea şi se ascund în locurile cele maĭ sigure. Nimic nu e maĭ ciudat ca priveliştea acestor fiinţĭ cu capul mare, cu pĕrul foarte creţ, cu membrele subţirĭ, umblând încoace şi încolo printre casele lor, construite din ramurĭ de copacĭ.

Unele din ele sunt ridicate pe piloţĭ.

Vaĭ! această rasă a rĕmas aşa îndărăt din causa suferinţilor, încât cu mare greutate am putut face pe unul din aceştĭ nenorociţĭ să numere până la 5.

Am asistat acolo la două înmormêntărĭ; una a avut loc chiar sub casa răposatuluĭ, unde s'a săpat o groapă adâncă, cea-l'altă în scorbura unuĭ copac.

In general, oameniĭ aceştia sunt demnĭ de interes; dânşiĭ aŭ calităţĭ serioase, între carĭ şi spiritul de familie; soţiile sunt foarte bine tratate, bătrâniĭ şi infirmiĭ sunt admirabil îngrijiţĭ. Nu cred că apăsătoriĭ lor, chineziĭ şi malaeziĭ, preţuesc cât dînşiĭ în această privinţă.

O parte din aceştĭ negri aŭ fost creştinizaţĭ; acestora li se zice, nu ştiŭ de ce, «indienĭ». Nu se va găsi nicăerĭ o populaţiune căreia să'ĭ placă maĭ mult pompele bisericeştĭ, în carĭ aceştĭ catolicĭ ignoranţĭ, amestecă o mulţime de superstiţiunĭ. Nu se găseşte nicĭ o colibă în care să nu fie un altar al sfinteĭ Fecioare. Nu e nicĭ un sătuleţ care să nu aibă

sĕrbătoarea sa patronală, în care statuele sfinţilor, acoperite de mătase, sunt purtate pe câmp cu muzică de tromboane şi de ţimbale.

Prectul e cel maĭ însemnat personagiŭ din localitate şi maĭ mariĭ satuluĭ n'ar îndrăzni să facă nicĭ un gest fără să 'l întrebe.

Negriĭ păgânĭ trăesc în sate cu totul deosebite şi aŭ moravurĭ sperioase. Dênşiĭ cred că sufletele morţilor suflă printre frunzele arborilor; cu toată poezia acesteĭ credinţe, e foarte onorat acela care omoară mulţĭ duşmanĭ, şi unul din eĭ nu se poate numi «ucigaş» de cât după ce a tăiat 50 de capete; numaĭ acesta are dreptul să poarte turbanul roş.

Nu voiŭ maĭ vorbi de prânzul nostru de pe vîrful munteluĭ Taal, pe o insulă a laculuĭ ce s'a format în locul vechiuluĭ crater. Panorama ce se întinde de aci e maĭ pre sus de orĭ ce descripţiune, căcĭ prin nicĭ un cuvînt nu se poate arăta nuanţele uşor înroşite ale munţilor ce se lasă tot maĭ jos, până la pânza albastră a mărilor. Atmosfera era aşa de curată, încât se distingeaŭ toate amănuntele de prin pădurĭ. Trestia de zahăr, acea bogăţie principală a Filipinelor, ogoarele de tutun din carĭ se fac renumitele ţigărĭ de Manila, boschetele de bananierĭ şi ananaşĭ, imensele lanurĭ de bumbac, se întindeaŭ maĭ mult de cât vederea ochiuluĭ în parte din spre nord.

Gervesis-Malissol.

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA POLUL NORD

I

Plecarea. — Kabarova. — Marea de Kara. — Capul Tchelinskin

E 24 Iunie 1893, ziua în care se sĕrbătoreşte vara. Pentru noĭ, ea soseşte plină de mâhnire. E momentul plecăreĭ. Îmĭ părăsesc casa şi străbat singur grădina, către ţărm, unde mă aşteaptă luntrea luĭ *Fram*. În urmă 'mĭ las tot ce am maĭ scump în lume. De acuma când voiŭ maĭ revedea fiinţele acestea adorate? Micuţa mea Liv stă aşezată la fereastră şi bate din palme. Sĕrman copil, ferice de dênsa, ea nu cunoaşte încă frămîntările vieţeĭ!

Luntrea sboară ca o săgeată, pe faţa apeĭ, şi ajungem de grabă la *Fram*. Totul e pregătit pe bord. Ancora se ridică, salutată de populaţia Cristianieĭ, îngrămădită pe cheiŭ şi vaporul porneşte încet, legănându-se... Încă un ultim salut la aĭ meĭ şi miceĭ mele căsuţe, aşezată colo jos, pe insulă.

Ziua aceasta a plecăreĭ a fost cea maĭ tristă din tot timpul călĕtorieĭ.

De la Cristiania ne tăiem calea în spre Nord, de alungul Norvegieĭ, şi la 12 Iulie ajungem la Tromsö, micul Paris al Norduluĭ. Aicĭ suntem salutaţĭ de vifor şi zăpadă. Întreaga ţară se pierde sub linţoliŭ. Iată-ne ajunşĭ la un pământ din coprinsul împĕrăţieĭ friguluĭ.

Câte-va zile după asta, la Vardö, noĭ ne luăm concediŭ de la lumea civilizată, pentru a ne începe călĕtoria. Debutul e trist: timp de 4 zile plutim în mijlocul pormoroaceĭ. În dimineaţa de 25 Iulie, când mĕ urc pe pod, un soare strălucitor luminează cerul albastru, şi marea, legănată încet de un vênt uşor, străluceşte în alintarea razelor de lumină. După zilele lungĭ, triste, posomorîte, reînvierea aceasta a natureĭ ne umple de bucurie şi de speranţă.

După amiazĭ, zărim Noua Zembla. Imediat puştile şi cartuşele sunt pregătite, şi deja ne bucurăm la gândul că vom prânzi vênat. Între acestea, ceaţa se coboară din noŭ şi acoperă marea cu pânza eĭ cenuşie; iată-ne iar izolaţĭ şi despărţiţĭ de lume.

La 27 Iulie, dintr'o dată, ceaţa se albeşte: primiĭ gheţarĭ se vĕd!

Două zile maĭ târziŭ ajungem la Kabarova, un cătun samoyez aşezat pe malul Iugureĭ, cea maĭ meridională dintre cele treĭ strîmtorĭ periculoase ale măreĭ de Kara. Aicea ne aşteaptă un rus, d. Trontheim, însărcinat să ne aducă o ceată de 34 de câinĭ.

După masă, escortaţĭ de maĭ mulţĭ ruşĭ şi samoyezĭ carĭ cască gura la noĭ cu curiositate, mergem să vizităm monumentele Kabaroveĭ; două bisericĭ de lemn, una foarte veche, în formă oblungă şi dreptunghiulară, alta de tot nouă, o construcţie octagonală ce se aseamănă cu un pavilion de grădină. Ceĭ şease călugărĭ carĭ locuiaŭ într'ênsele, spun indigeniĭ, aŭ murit de scorbut. Se pare că opera boaleĭ a fost foarte mult ajutată de alcool.

Împrejurul satuluĭ, cât se poate coprinde cu ochiĭ, se întinde *tundra*. Câtă deosebire între înfăţişarea deşertuluĭ acestuia şi între ideia de a se generalisa! Departe de a presinta imaginea uneĭ dezolaţiĭ înfricoşate, această câmpie e acoperită cu o pânză de verdeaţă presărată cu florĭ de o frumuseţe rară. În timpul nesfârşiteĭ iernĭ a Siberieĭ, pustiile dorm sub un înveliş gros de zăpadă; dar îndată ce soarele străluceşte, învelişul de zăpadă dispare, descoperind minunatul covor de ierburĭ şi florĭ drăgălaşe. În faţa acesteĭ verdeţe, când cerul albastru şi străveziŭ se scaldă în strălucirea razelor de soare, îmĭ vine aproape să mĕ îndoesc de posiţiunea septentrională a acesteĭ ţărĭ.

Tundra este ţara Samoyezilor. În mijlocul acestuĭ pustiŭ fără sfîrşit, eĭ duc o viaţă liberă, rătăcitoare, stând într'un loc numaĭ câtă vreme le place, plecând apoĭ maĭ departe, când li se pare nemerită strămutarea. Fără grijĭ, fără sbuciumărĭ, în singurătatea aceasta, viaţa e liniştită şi uşoară, vecĭnic aceiaşĭ, şi maĭ că aşĭ rîvni-o.

Seara punem la încercare câiniĭ. Trontheim înhamă zece la o căruţă samoyeză. Abia m'am aşezat, câiniĭ pornesc în goană după un biet câine ce rătăcea prin împrejurimĭ. În primul moment mĕ îngrozeşte alergarea aceasta nebună şi urletul bestiilor; în sfîrşit isbutesc să sar jos şi să opresc goana. După ce reaşezăm hamurile, Trontheim se aşeză în căruţă alăturĭ de mine şi, plesnind din biciŭ, mormăe printre dinţĭ un fel de pr-r-r r,... pr-r-r-r, şi deodată câiniĭ pornesc într'o fugă nebună prin câmpia acoperită de verdeaţă, ducêndu-ne către nişte băltoace. Eŭ caut să sar, Trontheim urlă: *Sass, sass*; dar nu isbutim să oprim catastrofa decât după ce câiniĭ înaintaşĭ intră în apă. Apucăm apoĭ calea în altă direcţie; şi câiniĭ aleargă cu atâta furie, că maĭ îmĭ e frică să nu cad. Mĕ reîntorc la vapor foarte satisfăcut de această experienţă; câiniĭ trebue, într'adevĕr, să aibă o foarte mare putere, pentru ca să tragă douĭ oamenĭ, cu o aşa de mare viteză şi pe un pământ ca acesta.

Hamurile câinilor siberienĭ sunt foarte simple. O coardă saŭ o bucată de pânză trecută împrejurul pântecelui animalelor, trece şi printre picioarelor lor.

A doua zi, 1-iŭ August, este Sf. Elie, mare sĕrbătoare religioasă din Kabarova. Din toate părţile sosesc trupe de samoyezĭ în căruţele lor trase de renĭ. Eĭ vin să asiste la ceremoniile religioase şi, în acelaş timp, îşĭ propun să aducă omagiĭ sfîntuluĭ, prin beţiĭ şi prăznuirĭ.

După amiazĭ, nu 'mĭ fu tocmaĭ uşor să găsesc lucrătoriĭ de carĭ aveam nevoe.

Cu toate astea, Trontheim putu hotărî pe vre-o câţĭ-va să ne ajute, în schimbul promisiuneĭ unuĭ salariŭ ce le permitea să plătească beţia tradiţională din această zi sfîntă.

De dimineaţă, femeile s'aŭ îmbrăcat cu ce aveaŭ maĭ bun, înzorzonate cu stofe bătĕtoare la ochĭ, cu volane de piele de culorĭ felurite şi cu podoabe de ferăriĭ. Pretutindenĭ eraŭ grupurĭ pitoreştĭ şi amuzante. Iată de pildă un bĕtrân samoyez şi o fată tînĕră, carĭ vor să dăruiască un ren slab bisericeĭ vechĭ, templul bĕtrânilor pravoslavnicĭ. — Cea nouă este afectată cultuluĭ ortodox. — Până şi în pustiul acesta depărtat, divergenţele religioase despărţesc oamenĭĭ. Sĕrbătoarea fu celebrată u ı

…, cari ieşeaŭ degrabă, pentru a se îndepta către cea vechie. Nicĭ un preot din secta vechilor credincioşĭ nu se găsea în Kabarova; samoyeziĭ oferiră unuĭ popă ortodox suma de două ruble pentru a celebra serviciul divin în biserica lor. După câte-va clipe de îngăimeală, preotul se hotărî să primească propunerea şi se duse cu mare pompă la biserica veche. Inăuntru, mulţimea aceasta îngrămădită, îmbrăcată în pieliriĭ infecte, făcea aerul de nesuferit şi, după câte-va minute, am trebuit să plec în grabă.

După amiază, când sĕrbătoarea era în toiul eĭ, tumultul ajunsese nedescriptibil. Samoyeziĭ, în căruţele lor trase de renĭ, străbăteaŭ în goană câmpiile. Cu desăvîrşire beţĭ, eĭ se rostogoleaŭ pe pămînt, ţîrându-se apoĭ pe jos. Atuncĭ urletele dobitoacelor roşcate făceaŭ o gălăgie infernală. Un tînĕr indigen ne atrase cu deosebire atenţiunea prin fantezia sa dezordonată. După ce s'a urcat în căruţa luĭ, el flutură biciul peste spinările renilor, carĭ pornesc în goană, rĕsturnând totul în drumul lor. Deodată el cade şi e asvârlit de a rostogolul la o distanţă mare. In vremea asta spectatoriĭ, bărbaţĭ şi femeĭ, se ameţeaŭ cu alcool şi cădeaŭ beţĭ morţĭ. Bunul sfînt Elie, trebuia linguşit cu omagiile acestea. In zorĭ abia tumultul se potoli şi, puţin câte puţin, liniştea somnuluĭ se întinse deasupra beţivilor.

La 3 August, câiniĭ aŭ fost îmbarcaţĭ şi aşezaţĭ în partea dinainte a vaporuluĭ; aicĭ eĭ ne ţinură o serenadă teribilă, sgomotoasă, înfiorătoare. Acum totul e pregătit pentru plecare şi, după ce am dat secretaruluĭ meŭ, care trebuia să se întoarcă cu o navă norvegiană, ultimele noastre scrisorĭ, daŭ poruncă să se ridice ancora.

La 4 August, în zorĭ, *Fram* intră în marea de Kara. Acum se va hotărî soarta expediţieĭ. Dacă vom isbuti să străbatem marea de Kara şi să trecem de capul Tchelinskin, vom fi scăpaţĭ de cele maĭ marĭ greutăţĭ ale călĕtorieĭ. Astăzĭ înfăţişarea nu e displăcută; între pămînt şi ghiaţa care acopere întreaga mare, se întinde o tăetură cât poate coprinde ochiul. Ea ne permite să nemerim maĭ lesne coasta de răsărit a lungeĭ peninsule Ialmol, dar după puţină vreme ghiaţa ne sileşte să poposim. O singurătate posacă e în Ialmol; o câmpie nesfîrşită nisipoasă, presărată, cu tufe de florĭ, străbătută de micĭ ochiurĭ de apă, rotunde.

In diferite încercărĭ, dealungul coasteĭ septentrionale a Siberieĭ, am fost opriţĭ de aşternutul de ghiaţă.

In pustiurile acestea, marea e foarte puţin adîncă; în toate părţile sunt băncĭ pelag, a căruĭ existenţă, până acuma, a scăpat din vederea exploratorilor precedenţĭ, insulele fiind ascunse în bruma ce acopere vecĭnic pustiurile acestea. Iarna se apropie. La 23 August începe o ninsoare abundentă.

In faţa insuleĭ Taimur, situaţia fu deodată nesigură şi nouĕ zile d'a rîndul am stat nămoliţĭ într'o bancă.

La 6 Septembrie e aniversarea naştereĭ mele. Vĕ mărturisesc superstiţia mea; deşteptându-mĕ, sunt încredinţat că, dacă stratul de ghiaţă poate suferi vre o schimbare, atuncĭ desigur că o va suferi astă zĭ. Mĕ urc în grabă pe pod. Soarele arde; în strălucirea senină a razelor, viitorul îmĭ pare maĭ puţin întunecat. Să încercăm a ne tăia o cale prin banca aceasta, care ameninţă să ne reţie în pustiŭ. Sunt sigur astă-zĭ, norocul ne va ajuta. Incercarea isbuti şi, a doua-zi, *Fram* îşĭ croia drumul prin marea liberă.

Cu asta nu s'aŭ sfîrşit greutăţile noastre. De cea l'altă parte a trecereĭ ĕsteia, iată iarăşĭ ghiaţă. Noĭ forţăm trecerea, dar marea e foarte puţin adîncă: 15, 13, 12 metri. Inaintăm încet, sondând vecĭnic fundul măreĭ.

9 Septembrie. — Se perindează capurĭ după capurĭ, fiordurĭ după fiordurĭ. Către seară, în depărtarea fumurie, zărim cu ajutorul luneteĭ, munţiĭ.

Ne apropiem de capul Tchelinskin, cap primejdios, care formează extremitatea septentrională a vechiuluĭ continent. Când vom fi trecut promontoriul acesta, una din principalele greutăţĭ ale călĕtorieĭ va fi învinsă. Mĕ urc în vîrful catartuluĭ să examinez orizontul. De mult a dispărut soarele, lăsând pe cer o dungă galbenă ca lumina unuĭ vis, o lumină aproape închipuită numaĭ.

O singură stea scînteiază deasupra acestuĭ cap înfricoşător, ca un far ceresc care ne promite speranţa. Şi, în melancolia acesteĭ nopţĭ senine, *Fram* înaintează încet, către nord, fără sgomot, ca o vedenie.

La 4 ore de dimineaţă, capul Tchelinskin a rĕmas în urmă; în onoarea acestuĭ fericit eveniment, «culorile» sunt ridicate în mijlocul aclamaţiunilor echipagiuluĭ. Odată scăpaţĭ de primejdia unuĭ îngheţ în marea de Kara, înaintea noastră se deschide drumul liber cătră insulele Noueĭ Siberiĭ, de unde vom apuca spre basinul polar.

12 Septembrie.—«Caĭ de mare, culcaţĭ pe ghiaţă, foarte aproape de nava noastră!» îmĭ strigă la uşă Henriksen. In două minute mĕ îmbrac; iaŭ puşca şi o pornĭ; sunt gata; imediat împuşc de pe bord, cu Henriksen şi Iouel.

Fridtjof Nansen

(Va urma)

Castelul Carpaţilor

I

Istoria aceasta nu e închipuită, deşi e romanţioasă. E o istorie adevĕrată. Prin sfîrşitul secoluluĭ al XIX-lea nu se măscocesc legende nicăerĭ, nicĭ chiar în Transilvania, unde superstiţiile sunt încă în floare.

Ţĕrile acestea de pe lângă Carpaţĭ aŭ fost vizitate de douĭ oamenĭ de ştiinţă celebriĭ, d. Elisée Reclus şi d. de Gerando.

Dar nicĭ unul n'a pomenit de istoria care face subiectul acestuĭ roman. Am să încerc dar a v'o spune eŭ.

La 29 Maiŭ din anul acela, un ciobau îşĭ păzea oile pe pajiştea unuĭ şes verde, la poalele Retezatuluĭ, care se ridică de-asupra uneĭ văĭ roditoare, împădurată cu copacĭ, cu trunchiurĭ drepte, îmbelşugată cu culturĭ frumoase. Ciobanuluĭ 'ĭ se zicea Fric, din satul Werst — şi era tot aşa de neîngrijit şi el ca şi dobitoacele sale, bun să stea în coteţul acela murdar, zidit chiar cum intri în sat, unde oile şi porciĭ luĭ trăiaŭ la un loc.

Culcat pe o cergă pusă pe iarbă, dormea dintr'un ochiŭ, cu cel-l'alt veghiând luleaua din gură, câte odată, şuerând după câinĭ, când vedea că s'a depărtat vre-o oaie, saŭ suflând în cimpoiŭ, pe când ecourile îĭ rĕspundeaŭ din toate părţile.

Eraŭ 4 ore după amiază. Soarele începea să apue. Numaĭ câte-va vîrfurĭ despre Est, maĭ rĕmăseseră în lumină. Spre Sud Est, două tăieturĭ în munţĭ, lăsaŭ să treacă un maĭ nunchiŭ de lumină, care se înteţeşte printr'o uşă întredeschisă.

Ce curioasă ţară e Transilvania, Ardealul, cum îĭ zic Unguriĭ, adică «ţara pădurilor»! La Nord e mărginită de Ungaria, la Sud de Valahia şi la Vest de Moldova. Brăzdată din toate părţile de munţĭ şi şerpuită de rîurĭ, carĭ se duc de se varsă în Tisa şi Dunăre, e o ţĕrişoară renumită prin frumuseţea şi rodnicia sa. Intr'însa locuesc diferite rase, carĭ nu se contopesc nicĭ odată: nemţĭ, evreĭ, romanĭ, saşĭ, ungurĭ, ţiganĭ. Din ce rasă făcea parte Fric? Ar fi fost greŭ să spuĭ, când îĭ vedeaĭ pĕrul încurcat, faţă zbârcită, sprîncenele ca două periĭ de pĕr de cal, ochiĭ luĭ spălăciţĭ, nicĭ albaştriĭ nicĭ verzĭ. Avea vre-o 65 de anĭ, cel puţin aşa îţĭ venea a crede Dar e înalt, ţeapăn, drept, în cojocul luĭ maĭ puţin pĕros de cât pieptul, şi un pictor, repede i-ar face o schiţă, când, cu pălăria luĭ cea rotundă şi mare în cap, stă sprijinit pe bâta luĭ de corn, tot aşa de nemişcat ca o stâncă. Când razele pătrunseră prin spărtura munteluĭ despre Sud-Est, Fric se în-

...bägare de seamä.

In zare, ca la o milă, dar foarte micşorate din depărtare, se zăreaŭ formele unuĭ castel. Acest castel vechiŭ ţinea, pe o aripă despărţită de trunchiul Vulcanuluĭ, partea superioară a unuĭ şes, numit şesul Organuluĭ. La jocul uneĭ luminĭ scînteietoare, relieful luĭ se desprindea desluşit. Cu toate acestea, ciobanul trebue să fi avut ochĭ bunĭ, ca să deosibească ceva de la o aşa depărtare.

De o dată, iată-l că strigă, dând din cap!

«Moş Castel!... Moş Castel!... de geaba te maĭ făleştĭ tu. Maĭ aĭ 3 anĭ, ş'apoĭ n'aĭ să maĭ fiĭ, căcĭ ulmul tĕŭ nu maĭ are de cât treĭ ramurĭ!»

Ulmul acesta, sădit lângă una din extremităţile castelului, părea negru în zarea ceruluĭ şi d'abia ar fi putut să 'l vadă alt-cine-va de la aşa distanţă. Cât pentru explicaţia cuvintelor păstoruluĭ, carĭ eraŭ provocate de o legendă relativă la castel, are să fie dată la timp.

«Da, repetă el, treĭ ramurĭ... Eraŭ patru erĭ, dar a patra a căzut erĭ dimineaţă... N'a rĕmas de cât rădăcina. Nu maĭ vĕd de cât treĭ la încheetură... Numaĭ treĭ, moş Castel... numaĭ treĭ...

Când vreĭ să priveştĭ un păstor din punctul de vedere ideal, închipuirea îţĭ face dintr'ênsul o fiinţă visătoare şi contemplativă; stă de vorbă cu planetele, se sfătueşte cu stelele, citeşte pe cer. Adevĕrul e că, maĭ tot-d'a una e un dobitoc neştiutor şi îndărătnic. Cu toate acestea credinţa populară îĭ atribue darul supra-naturaluluĭ; are farmecĭ, vinde prafurĭ de dragoste, filtrurĭ şi formule. Poate să facă lanurile roditoare, aruncênd între ênsele cu pietre fermecate, şi oile sterpe, numaĭ uitându-se la dênsele cu ochiul stîng! Superstiţiile acestea aŭ fost de când lumea şi peste tot. Chiar şi în părţile cele maĭ civilisate, nu se trece pe lângă un cioban fără să-ĭ supuĭ câte-va vorbe prietenoase, vre un bună-ziua cu înţeles, salutându-l cu numele de «păstor», lucru la care eĭ ţin.

Fric era privit ca un vrăjitor, unul dintre aceĭ carĭ chemaŭ stafiile şi ielele. Uniĭ spuneaŭ că vampiriĭ şi vîrcolaciĭ ascultaŭ de vorba luĭ, iar alţiĭ că 'l întâlneaŭ când apunea luna, în nopţile întunecoase, încălecat pe roata moreĭ, vorbind cu lupiĭ şi visând la stele. Fric lăsa să se spue, găsind un folos în asta. Vindea farmecĭ şi leacurĭ de farmecĭ. Dar ceea ce era maĭ nostim, era că şi el era tot aşa de lesne crezĕtor ca şi muşteriiĭ luĭ, şi dacă nu credea în vrăjile luĭ, cel puţin credea în legendele carĭ umblaŭ prin sate.

el se gândi să ducă vestea ramureĭ rupte la Werst.

Turma asta aparţinea judecătoruluĭ din Werst, care ţinea mult la Fric, ştiindu-l dibaciŭ la tunsul oilor, şi foarte priceput la lecuitul boalelor.

Turma mergea în rênd, berbecul cu clopot în frunte, amestecând sunetul clopotuluĭ sĕŭ cu behăitul oilor.

După ce eşi din pajişte, Fric o luă pe o cărăruşă de la marginea unor câmpiĭ întinse. Colea se legănaŭ nişte spice de grâŭ lungĭ şi pline în rod, dincoace se întindeaŭ lanurĭ de «cucuruz», porumbul Transilvanieĭ. Drumul ducea la luminişul uneĭ pădurĭ de brazĭ, umbros şi rĕcoros. Maĭ jos, Sila şerpuia printre pietricele; pe d'asupra eĭ pluteaŭ bucăţĭ de lemne venite de la cherestelele din munte.

Turma se opri pe malul drept al rîuluĭ şi începură şi câiniĭ şi oile a se adăpa, rĕscolind tufişurile de stuh.

Verst nu maĭ era de cât la treĭ bătăĭ de puşcă, maĭ încolo de păduricea deasă.

Câmpia era deşartă la ora asta. Numaĭ când se înopteazâ, oameniĭ de la muncă se duc acasă, aşa că Fric nu schimbase până acum cu nimenĭ bună-dimineaţa. După ce turma se săturase de apă, el voia să apuce printre cotiturile văeĭ, când se ivi un om, la vr'o cincĭ zecĭ de paşĭ înainte.

«Eĭ, prietene, strigă el păstoruluĭ.

Era un negustor de mărunţişurĭ care umblă din sat în sat. Peste tot locul îĭ întâlneştĭ, în oraşe, ca şi prin sate, şi la drumul mare. Ştiŭ cum să se înţeleagă cu toţĭ, vorbesc toate limbile. Acesta era oare italian, saxon saŭ român? Nimenĭ n'ar fi putut spune, dar era ovreĭ polonez, înalt, slab, nasul cocoşat, barba ascuţită, fruntea bombată, ochiĭ foarte vioĭ.

Vindea ochelarĭ, termometre, barometre şi ceasoarnice micĭ. Ceea ce n'avea el închis în lada care'ĭ atârna de umerĭ, ţinută de curele, îĭ atîrna de gât şi la brîŭ.

De sigur evreul acesta avea respectul şi poate teama aceea, pe care o inspiră ciobaniĭ. De abia salută pe cioban.

Apoĭ, cu accentul luĭ strĕin, începu a vorbi în româneşte, limbă formată din cuvinte latine şi unele slavone:

— Eĭ, cum îţĭ merge, prietene?

— Cum să'mĭ meargă, după vreme, rĕspunse Fric.

— Atuncĭ azĭ îţĭ merge bine, că'ĭ zi frumoasă.

— Şi mânĭ rĕŭ, că va ploua.

— Va ploua? strigă negustorul.

«Dar ce, pe la d-voastră plouă fără de norĭ?

— Noriĭ aŭ să se adune în noaptea asta, şi de acolo despre munte.

— De unde ştiĭ asta?

— Atuncĭ are să ne fie rĕŭ de ceĭ carĭ umblă la drumul mare.

— Şi are să fie bine, pentru ceĭ carĭ şi-aŭ strîns picioarele acasă.

— Eĭ, dar îţĭ trebue să aĭ mâncare în casă, păstorule.

— Aĭ copiĭ? întrebă Fric.

— Nu.

— Eştĭ însurat?

— Nu.

Şi Fric întreba asta, fiind-că aşa'ĭ obiceiul pe acolo, d'asta se întreabă maĭ întêĭ, când legĭ cunoştinţă cu cine-va.

Apoĭ reluă:

— De unde viĭ?

— De la Sibiŭ.

Sibiul e unul din principalele oraşe din Transilvania. Cum eşĭ dintr'însul daĭ de valea Sileĭ ungureştĭ, care merge până la têrgul Petroşanĭ.

— Şi unde te ducĭ?

— La Kolosvar.

Ca să te ducĭ la Kolosvar, ţi-e de ajuns ca să apucĭ în susul văeĭ Mureşuluĭ; apoĭ prin Kalsburg, pe la poalele munţilor Bihor, daĭ de capitala comitatuluĭ.

Fric nu maĭ vĕzuse în viaţa luĭ ochelarĭ, barometre, termometre şi se uita cu mirare la negustor.

— Eĭ, jupâne, zise el, la ce's bune toate sticlăriile acestea, care bălălăesc la brîul d-tale, ca ciolanele unuĭ spânzurat?

— Astea's lucrurĭ scumpe, zise negustorul, lucrurĭ folositoare orĭ-cuĭ,

— Orĭ cuĭ, se miră Fric închizênd dintr'un ochiŭ.... chiar ciobanilor?

— Chiar ciobanilor.

— Dar maşina asta?

— Maşina asta, repetă negustorul, luând un termometru în mână, îţĭ spune când e frig şi când e cald.

— Eĭ, prietene, ştiŭ eŭ asta, când asud cu sumanul saŭ când tremur cu cojocul.

— «Dar maşina asta cu ac? reluă el arĕtênd un barometru.

— Nu'ĭ o maşină, e un instrument care'ţĭ spune dacă mâine va ploua saŭ va fi timp frumos...

— Zĕŭ, adevĕrat?

— Adevĕrat.

— Bine, rĕspunse Fric, n'aş da nicĭ un creiţar pe ea. Numaĭ când vĕd noriĭ umblând pe munţĭ, s'aŭ alergând de d'asupra piscurilor înalte, nu ştiŭ eŭ ce timp are să fie cu două zecĭ şi patru de ceasurĭ? Iată, vezĭ ceaţa aceea, care par'că isvorăşte din pământ? Eĭ, ţi-am spus. Mâine avem ploae.

— Nu te maĭ întreb, dacă 'ţĭ trebue un ceasornic.

— Un ceasornic, am unul care merge fără să'l maĭ întorc. E soarele de colo sus. Vezĭ, prietene, când se opeşte pe vîrful Rodinculuĭ, sunt două-spre-zece la amiază, şi când se uită prin gaura Egeltuiuĭ, sunt şase

ore. Câiniĭ şi berbeciĭ meĭ ştiŭ şi eĭ asta.

— Lasă, rĕspunse negustorul, dacă n'aşĭ avea alţĭ muşteriĭ de cât ciobanĭ, aşĭ muri de foame? Aşa dar n'aĭ nevoe de nimic?

— Nu, zĕŭ, de nimic.

Cu toate astea, în clipa când să'şĭ lua ciomagul să plece, apucă un fel de ţeavă, atârnată de cureaua colportoruluĭ, spunĕnd:

— La ce'ĭ bună, ţeava asta?

— Ţeava asta nu'ĭ o ţeavă.

— Dar ce'ĭ?

— E o lunetă.

Era o lunetă de acelea care măresc de vr'o cincĭ şease orĭ obiectele, orĭ apropiindu-le tot de atâtea orĭ, ceea ce produce acelaşĭ rezultat.

Fric desprinsese instrumentul, se uita la el, îl sucea, îl învîrtea, trăgea mereŭ cilindrele.

Apoĭ dând din cap:

— O lunetă? zise el.

— Da, păstorule, una bună încă, şi care'ţĭ lungeşte bine vederea.

— Oh! am ochĭ bunĭ, dragă. Când e timpul frumos, zăresc până la cele din urmă stâncĭ, până la culmea Retegatuluĭ, şi ceĭ maĭ de pe urmă copacĭ din desişurile Vulcanuluĭ.

— Fără să clipeştĭ?

— Fără. Roua 'mĭ ţine ochiĭ. Când dorm de cu seară până dimineaţa afară în câmp. Asta 'ţĭ spală bine lumina ochilor.

— Cum?... rouă?... rĕspunse colportorul. Maĭ de grabă te-ar orbi...

— Nu pe ciobanĭ.

— Fie! Dar dacă aĭ ochĭ bunĭ, aĭ meĭ sunt şi maĭ bunĭ, când 'ĭ pun în capĕtul luneteĭ.

— Nu ştiŭ, numaĭ dacă aş vedea...

— N'aĭ de cât să încercĭ.

— Eŭ?

— Da.

— Dar n'are să mĕ coste nimic? întrebă Fric.

— Nimic, afară numaĭ dacă nu te-ĭ hotărî să'mĭ cumperĭ maşina.

Foarte liniştit despre asta, Fric luă o lunetă, ale căreĭ tuburĭ fură potrivite de evreŭ. Apoĭ, închizênd ochiul stâng, puse luneta la ochiul drept.

Maĭ întêĭ se uită în spre Vulcan, apoĭ către Pleşa. După asta pleca instrumentul, şi'l îndreptă spre satul Werst.

— Eĭ, eĭ, aĭ dreptate... Arată maĭ departe de cât ochiĭ meĭ... Uite strada cea mare... vĕd oameniĭ... Ia uite, uite, Nic Deck, pădurarul, care se întorcea de la inspecţie cu traista în spate, puşca pe umĕr...

— Când îţĭ spuneam! observă colportorul.

— Da..- da.. Nicu e, reluă ciobanul. Şi cine e fata cu cu fusta roşie şi talia neagră care ese din casa jupânuluĭ Kolţ, ca spre întâmpinarea luĭ?

— Uite-te bine păstorule, aĭ să cunoştĭ cine e tata, ca şi băiatul.

— Eĭ! da... e Măriuţa... frumoasa Măriuţă!... oh, îndrăgiţiĭ... îndrăgiţiĭ... De astă dată să bage de seamă că'ĭ ţiŭ în vîrful ţeveĭ mele.

— Eĭ, ce zicĭ de maşină?

— Ce să zic, arată departe.

— Eĭ, dar te poţĭ uita şi maĭ de parte, ia'n colo despre Sila-Ungurească.

— Dar n'are să mĕ coste nimic?

— Nu, nimic.

— Eĭ, dacă e aşa, stăĭ...

Fric se întoarse spre şesul Orgaluluĭ; apoĭ îşĭ îndreptă luneta prin rîpele Pleşeĭ, până la scheletul Castelului.

«Da, strigă el, ramura a patra e pe jos... Vĕzusem bine. Şi nimenĭ n'are să se ducă s'o i-a, să facă un foc bun cu ea... nu nimenĭ... nicĭ chiar eŭ! Mi-aşĭ pune trupul şi sufletul în pericol!... E cine-va care are s'o puie bine, în noaptea asta, în focul luĭ din iad... E cortul!

«Cortul», ast-fel zic eĭ prin părţile acelea, draculuĭ.

Poate că evreul era să întrebe înţelesul acestor cuvinte, nepricepute de ceĭ carĭ nu eraŭ de pe acolo, când Fric strigă plin de spaimă şi mirare:

— Ce înseamnă ceaţa aceea care iese din cetăţue... e negură?... Ba'ĭ fum... Nu se poate... De anĭ de zile nu maĭ eşea fum din coşurile castelului.

— Dacă vezĭ fum acolo, păstorule, să crezĭ că'ĭ fum.

— Nu, jupâne, nu, sticla de la maşină s'a aburit.

— Şterge o.

— Şi dacă voiŭ şterge-o...

Fric şterse luneta cu mâneca, apoĭ o puse iar la ochĭ.

Era chiar un fum care se rostogolea din vêrful cetăţuieĭ. Mergea drept în sus în văzduh, amestecându-se cu ceaţa.

Fric, nemişcat, nu maĭ vorbea, şi, punênd mâna pe traista ce o avea sub suman:

— Cât costă ţeava asta, întrebă el.

— Un florin şi jumĕtate, rĕspunse negustorul.

Ar fi lăsat luneta şi c'un florin, numaĭ dacă Fric ar fi stat să se tocmească. Dar ciobanul n'avu nicĭ gând. Băgă mâna în fundul traisteĭ şi scoase paralele.

«Pentru d-ta cumperĭ luneta asta? întrebă evreul.

— Nu, pentru stăpână-meŭ, judecătorul Kolţ.

— Atuncĭ are să'ţĭ dea paralele îndărăt.

— Da.. douĭ florinĭ, cât mĕ ţine.

— Cum, douĭ florinĭ?

— Bine înţeles!... de acum, bună-seara, dragă.

— Bună-seara păstorule.

Şi Fric, fluerêndu-şĭ câiniĭ, mânându-şĭ turma, se sui repede spre Werst.

Evreul, uitându-se la el, dădu din cap, ca şi cum ar fi avut de a face cu un nebun.

«Dacă aşĭ fi ştiut, 'ĭ aşĭ fi cerut maĭ scump.

Apoĭ, după ce'şĭ aşeză marfa în spate, plecă spre Kalsburg.

II

Orĭ e vorba de stâncĭ îngrămădite de natură, orĭ de construcţiunile omeneştĭ, dărâmate de vremea lungă, înfăţişarea e aceeaşĭ când le priveştĭ din depărtare.

Tot ast-fel şi castelul... altă dată numit castelul Carpaţilor. Nu poţĭ să 'ĭ deosibeştĭ formele, seamănă maĭ de grabă cu o grămadă de bolovanĭ trântiţĭ unul peste altul. De aceea mulţĭ turiştĭ spun, că nu există Castelul Carpaţilor de cât în închipuirea oamenilor de prin împrejurimĭ.

Totuşĭ, privit cu o lunetă maĭ bună de cât aceea pe care o cumpĕrase Fric pentru stăpânuluĭ sĕŭ, se putea vedea dintr'ênsul o încăpere de culoarea tencueleĭ, avênd de o parte şi de alta două aripĭ de clădire; pe cea dreaptă creştea faimosul ulm, iar pe cea stêngă era un fel de turnuleţ cu coperişul ascuţit; în mijloc venea un fel de boltitură rotundă cu treĭ rîndurĭ de ferestre marĭ cu gratiĭ, şi sus împrejmuită de o terasă.

Cât despre ceea-ce închidea încăperea aceea, dacă avea vre-o parte bună de locuit, nimenĭ nu ştia. In realitate, cu toate că acel castel era maĭ bine păstrat de cât se credea, o spaimă neînţeleasă, o superstiţie a oamenilor de acolo, oprea pe orĭ-cine să se apropie de el. De aceea un strĕin, să fi dat cât de mult şi n'ar fi găsit o călăuză ca să 'l ducă până acolo. Cu toate acestea Castelul Carpaţilor ar fi meritat să fie vĕzut de turiştiĭ şi oameniĭ de ştiinţă.

Datează de prin secolul al XII-lea şi al XIII lea. Pe vremea domnieĭ voivozilor, mănăstirile, bisericile, palatele, castelele, se întăreaŭ tot atât de mult ca şi satele şi têrgurile. De aceea şi acest castel, împrejmuit de ziduri, are înfăţişarea uneĭ construcţiĭ feudale. Ce architect să 'l fi zidit, e greŭ a şti, afară numaĭ dacă n'ar fi meşterul Manole, aşa de glorios cântat în legendele româneştĭ, cel care a zidit Curtea de Argeş, celebra mănăstire a luĭ Radu Negru. Dar dacă nu se ştie architectul, se ştie însă familia care a stăpânit acest castel. Gorţiĭ eraŭ boerĭ de prin partea loculuĭ, de când nu se ţine minte. Fură amestecaţĭ la toate rĕzboaele, carĭ sângerară proviinciile transilvănene; luptaseră împotriva Saxonilor, Ungurilor, Saşilor, numele lor se spuneaŭ prin cântece, prin doine în carĭ se păstrează amintirea acestor timpurĭ grele; aveaŭ drept deviză: *Dă până la moarte*

şi dădură, îşĭ rĕspândiră sângele pentru iudependenţă.

Se ştie că atâtea silinţĭ, devotament şi sacrificiĭ n'aŭ ajuns de cât să readucă la cea maĭ josnică apăsare pe urmaşiĭ acesteĭ rase viteze. Nu maĭ are existenţă politică. Dar românii din Transilvania nu şĭ perd nădejdea că o să scuture jugul acesta. Viitorul e al lor, şi cu o încredere nestrămutată spun cuvintele în care se rezumă toate dorinţele lor: *Românul nu piere*!

Pe la mijlocul secoluluĭ al XIX, cel din urmă dintre reprezentanţiĭ Gorţilor, era baronul Radu. Născut în castelul Carpaţilor, vĕzu cu mulţumire înmulţindu-se familia împrejurul sĕŭ. Dar la douĕ-zecĭ şi doĭ de anĭ, rĕmăsese singur pe lume. Toţĭ aĭ sĕĭ căzuseră unul după altul, an după an, ca şi ramurile ulmuluĭ secular. Fără de rude, s'ar putea spune şi fără de prietenĭ, baronul Radu ce putea să facă, să maĭ piardă ceasurile de singurătate pe carĭ moartea le adusese în jurul luĭ? Carĭ eraŭ gusturile, instinctele, darurile sale?

N'avea altele de cât o patimă nebună pentru muzică, maĭ cu seamă pentru cântecele artiştilor marĭ de pe vremea aceea. De aceea, lăsând paza castelului unor servitorĭ credincioşĭ, se făcu nevĕzut.

Şi pe urmă se auzi că-şĭ cheltuia averea umblând prin oraşele cele maĭ vestite pentru muzică din lume, pe la teatrele din Germania, din Franţa şi din Italia.

Era un escentric, ca să nu zic un maniac Ciudăţenia traiuluĭ sĕŭ făcea să se creadă lucrul acesta.

Dar amintirea de ţară rĕmase adânc săpată în inima tînĕruluĭ Gorţ. De aceea, când isbucni o revoltă a ţĕranilor românĭ, el veni să lupte alăturĭ cu ieĭ.

Dar urmaşiĭ vechilor Dacĭ fură învinşĭ, iar pămêntul lor împărţit între învingĕtorĭ.

După învingerea asta, baronul Radu părăsi castelul de tot. Moartea servitorilor îl lăsă cu desăvêrşire singur. Cât despre baronul Gorţ, se vorbea că se unise cu faimosul Roza Şandor, un fost haiduc la drumul mare, cu care să lupte pentru independenţa patrieĭ.

Dar nu stătu mult cu dînsul şi se desfăcu, căcĭ Şandor se făcu iar căpitan de hoţĭ, ş'apoĭ căzu în mâinile poliţieĭ.

Cu toate acestea se maĭ svonise ceva prin comitat, şi anume: că baronul Radu ar fi fost omorît în timpul uneĭ întêlnirĭ cu vrăşmaşiĭ de la graniţă. Dar nu era adevĕrat, fiind-că baronul Gorţ nu se maĭ arăta pe la castel, toată lumea credea că'l mort, dar nu era sigur nimenĭ.

Castelul fu părăsit, cu stafiĭ şi vedeniĭ într'ânsul. Indată cum l'aŭ vĕzut că'ĭ părăsit, oameniĭ de prin împrejurimĭ, aŭ început a svoni că vin noaptea acolo strigoiĭ, că joacă ielele până la cântatul cocoşuluĭ, că umblă înăuntru tot felul de fantome.

Prin Transilvania se găsesc încă tot felul de superstiţiĭ, ast-fel: sunt zîne şi babe, de care trebue să te păzeştĭ a le întêlni Marţea şi Vinerea, cele maĭ rele zile din sĕptĕmână. Să nu intri prin pădurile dese, că daĭ de balaurĭ şi de smeĭ, care fură fetele de împăraţĭ şi chiar şi de ceva maĭ jos dacă sunt frumoase. Şi la toate aceste rele, pe cine credeţĭ că aŭ drept simbol al geniuluĭ bun? Pe şarpele de casă, care trăeşte în familie la vatra ţĕranuluĭ şi a căruĭ influenţă bună i se cumpĕră, hrănindu'l cu laptele cel maĭ bun.

Decĭ, în castelul din Carpaţĭ adunaseră ieĭ toată mitologia Românească. De aceea nimenĭ nu se încumeta să'l viziteze. Dar nicĭ măcar nu îndăznea nimenĭ nicĭ să se apropie, căcĭ ar fi trebuit să'şĭ pue viaţa în pericol, şi să-şĭ dea sufletul dracu-luĭ. Asta o învĕţaŭ copiiĭ din şcoală de la dascălul Hermod.

Dar starea asta de lucrurĭ avea să ţină numaĭ până ce va dispărea cea din urmă piatră din castelul Gorţilor. Şi de aci începea legenda.

După autorităţile cele maĭ de seamă din Werst, viaţa castelului era legată de viaţa ulmuluĭ, care creştea pe aripa stângă a clădireĭ.

De când plecase Radu Gorţ, oameniĭ din Werst şi maĭ cu seamă Fric, duceaŭ grija ulmuluĭ, din care an cu an îĭ cădea câte o ramură. Când era încă acolo Radu, avea vre-o opt-spre zece ramurĭ, acum nu'ĭ maĭ rĕmăsese de cât treĭ.

Aşa dar acum când nu maĭ rĕmăsese de cât douĕ ramurĭ, castelul nu maĭ avea de trăit de cât douĭ anĭ.

Fric alergase dar să dea de veste în sat că a maĭ căzut o ramură din ulm, când se întêmplă incidentul cu ochianul.

Un fum în vêrful castelului! mare lucru!... castelul e părăsit de mult, nimenĭ nu maĭ stă acolo. Doar nişte fiinţe supra naturale. Dar cum aŭ să facă strigoiĭ foc în casă? Oare e un foc din casă, saŭ de la bucătărie? Iată ce nu se poate şti. Fric mâna oile iute la staul.

Câţĭ va ţĕranĭ trecură pe lângă el şi'l salutară, dar el nu rĕspunse. Nu maĭ vedea nimic în jurul sĕŭ. Gândul îĭ era numaĭ la castel.

(Va urma).

VARIETĂŢĬ

Alpiniştĭ americanĭ.—Ziarele englezeştĭ ne povestesc că un alpinist american a urcat Aconcagua, cel maĭ înalt vêrf al Anzilor chilienĭ, şi probabil cel maĭ înalt din toată America.

Indrăzneţul alpinist, Fitz Gerald, este celebru deja prin isprăvile sale din Noua Zelandă. De data aceasta el a întreprins această aventură împreună cu un oare-care Zurrbrigen, originar din Elveţia, pe care îl luase de conducĕtor.

Trebue să spunem, că numaĭ Zurrbrigen singur a putut atinge vêrful munteluĭ, de oare-ce Fitz Gerald se simţi cu desăvêrşire părăsit de puterĭ pentru a maĭ urca ultima parte a vêrfuluĭ, totuşĭ el nădăjdui că va putea «învinge» la rêndul sĕŭ, după ce maĭ întêĭ îşĭ va fi deprins plămâniĭ cu atmosfera cea rarefiată a înălţimeĭ.

Aconcagua se ridică la 6834 metri d'asupra niveluluĭ măreĭ; Zurrbrigen a atins prin urmare cea maĭ mare înălţime pe care ar fi putut-o atinge un escursionist în munţĭ. Inaintea luĭ, sir Martin Conway, deţinea, cum se zice, recordul alitudineĭ, de la urcarea sa în piscul Pionerilor în Karakorumul tibetan (înălţime fireşte, inferioară aceleia a vêrfuluĭ Aconcagua), Edward Whymper, cuceritorul Cimborazuluĭ (Anziĭ equatorialĭ, 6530 de metri), nu maĭ ajunge de cât al treilea în concursul acesta de îndrăzneală.

Pescuitul cu lumina electrică.—In timpul din urmă, în Anglia, s'a încercat a se pescui cu ajutorul lumineĭ electrice şi s'aŭ căpătat rezultate satisfăcĕtoare.

O luntre de pescuit a fost prevĕzută cu o baterie electrică, a căreĭ intensitate luminoasă era de cincĭ lumînărĭ. Această lumină, bine apărată de o ţesĕtură de sîrmă, a fost suspendată la o înălţime cam de 7 m. 50, de unde împrăştia raze pe o întindere circulară de 50 metri. Toţĭ peştiĭ carĭ eraŭ în zona asta, se îndreptară îndată spre isvorul lumineĭ şi apărură la suprafaţa apeĭ, aşa că se putu face o pescuire extrem de abundentă.

Orĭ-cine trebue să'şĭ închipuiască că o asemenea pescuire este interzisă, căcĭ ea ar depopula de grabă lacurile în carĭ sunt peştiĭ.

O insulă pentru 1 leŭ şi 25 b.—Un om bogat din Noul Orleans a cumpĕrat de la guvernămêntul Statelor Unite, o mică insulă situată în golful Florida, la câte-va mile de coastă, pentru douĕ-zecĭ şi cincĭ de cenţĭ, adică un leŭ şi douĕ-zecĭ şi cincĭ de banĭ.

Noul proprietar al insuleĭ şĭ a construit deja o casă acolo, pentru a petrece în ea vilegiatura de vară, singur ca Robinson, dar maĭ fericit, din pricină că nu'ĭ va lipsi nimic; un vaporaş îĭ va aduce zilnic proviziunile necesare.

De necrezut

Obiecte şi 3 Calendare gratis

Cine se va abona, cu începere de la 1 Decembrie 1897, la ziarul «Universul» politic, care apare in fie-care zi dimineaţa, va primi următoarele premiĭ:

Pentru 3 lunĭ leĭ 4.80 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Calendarul de citit ilustrat al «Universuluĭ» pe anul 1898, care coprinde 100 paginĭ text şi 13 portrete ale oamenilor însemnaţĭ din România, încetaţĭ din viaţă în anul curent, un roman ilustrat de 1 volum, calendarul portativ pe anul 1898 şi ziarul «Universul» literar, colorat, pe timp de 3 lunĭ.

Pentru 6 lunĭ leĭ 9.30 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Calendarul de citit al «Universuluĭ» pe anul 1898.—Calendarul portativ.— Calendarul american (cu foĭ zilnice).—Un roman de 2 volume, ilustrat, şi ziarul «Universul» literar colorat, timp de 3 lunĭ.

Pentru un an leĭ 19.50 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Toate calendarele de maĭ sus.—Un roman ilustrat de 4 volume. — «Universul» literar colorat timp de 1 an, o frumoasă fructieră cu piciorul de metal nichelat şi un port ceasornic de metal.

Pentru portul premiilor:

Abonaţiĭ din provincie pentru 3 lunĭ vor trimete 20 banĭ maĭ mult pentru portul premiilor, abonaţiĭ pentru 6 lunĭ vor trimete 30 banĭ maĭ mult şi abonaţiĭ pentru un an 1 leŭ maĭ mult.

La Viena şi la Veneţia gratis

Toţĭ abonaţiĭ vor maĭ concura, prin t ra gere la sorţĭ, la două bilete de dus şi întors la Viena saŭ la Veneţia.

VINDECAREA

Boalelor de ficat, stomac şi inimă

Curăţirea sângeluĭ stricat

HAPURILE VEGETALE INDIANE precum şi **AMAR INDIAN** ale d-luĭ W. SIMON, vindecă în mod sigur şi în scurt timp **toate boalele de Ficat, Stomac şi Inimă**, în ori-ce formă se vor prezenta. Hapurile vegetale indiane şi amarul indian, sunt **ceĭ maĭ bunĭ curăţitorĭ aĭ sîngeluĭ stricat**, în urma boalelor ficatuluĭ saŭ ale efectelor de microbĭ şi miasme palustre (băltoase).— Hapurile Vegetale Indiane costă leĭ 2.80 flaconul. Amarul Indian costă leĭ 3 flaconul.

— Refuzaţĭ ca falşificate toate flacoanele saŭ borcanele carĭ nu vor purta pe din afară pecetia ziaruluĭ «Universul» şi pe dinăuntru o instrucţie în limba română tot cu pecetia ziaruluĭ «Universul».

Se găseşte de vînzare în Bucureştĭ la drogheria centrală a d-luĭ M. Stoenescu, strada Academieĭ; la farmacia «Ochiul luĭ Dumnezeŭ», V. Thüringer, calea Victorieĭ No. 154; la droghe-

Orĭ-ce tuse

vindecată

Cine vrea să se vindece sigur şi în scurt timp de orĭ-ce tuse, să cumpere numaĭ hapurile de catramină ale celebruluĭ chimist dr. Bertelli din Milan, aprobate de consiliile sanitare superioare din Italia şi România.

O cutie costă numaĭ leĭ 2.95; patru cutiĭ leĭ 10.95.

De vînzare în provincie la toate farmaciile şi în Bucureştĭ la drogueria centrală Mihail Stoenescu, str. Academieĭ No. 2; la drogheria Ilie Zamfirescu, str. Academieĭ No. 4 şi la drogheria «Câinele Negru», Ion Ţetzu, strada Lipscanĭ, Bucureştĭ.

Toate cutiile carĭ nu vor avea în interiorul lor o instrucţie în limba română cu stampila administraţieĭ ziaruluĭ «Universul» str. Brezoianu No. 11, Bucureştĭ, se vor considera ca falşificate.

In contra tifosuluĭ

Orĭ-ce familie trebe să adopte pentru desinfectare odăilor, privăţilor, etc., preparatul NAVA maĭ cu seamă pe timpul de faţă, când toate epidemiile ca Febra-tifoidă, Anghina-difterică, fac ravagiĭ marĭ.

Desinfectantul NAVA are o putere de 20 de orĭ maĭ mare de cât acidul fenic.

— Se vinde numaĭ la administraţia ziaruluĭ «Universul», strada Brezoianu No. 11 Bucureştĭ, cu următoarele preţurĭ:

1 Tinichea de 1 kilogram . . . leĭ 3.50
1 » » o jum. kgr. . . . » 2.—
1 Sticluţă . . . . » 0.90

— Rabat la revinzĕtorĭ —

5 BANI în toată ţara

In toate dimineţile apare «Universul» politic, care se vinde **5 banĭ în toată ţara**. Conţine ilustraţiile cele maĭ frumoase, ştirile şi telegramele cele maĭ importante din ţară şi străinătate. Publică zilnic un foarte interesant roman şi importanta operă: «Note asupra vieţeĭ regeluĭ Carol în rezboiul de la 1877—78.»

CEL MAI MARE DEPOZIT DE

Ceasoarnice

se află la administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, Strada Brezoianu No. 11, Bucureştĭ.

Ceasoarnice de nikel de la leĭ 4.90 până la leĭ 8.50. Ceasoarnice de metal soleil, carĭ n'aŭ nicĭ o deosebire de un ceasornic de aur adevĕrat, cu leĭ 9.90, leĭ 10.90 şi 13.50.

Domniĭ doritorĭ vor găsi la depozitul ziaruluĭ nostru cel maĭ bogat asortiment de ceasornice de tot felul, de metal alb saŭ aurit şi oxidat, de argint şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, carĭ se vind cu 30 la sută maĭ eftin de cât orĭ unde.

Bogat asortiment de ceasoarnice de masă cu deşteptător, de metal saŭ de lemn artistic sculptat.—Leĭ 4.50, Leĭ 8.50, etc. etc.

Pendule de bronz micĭ de masă, foarte elegante, numaĭ cu leĭ 5.50 bucata.

Pendule marĭ de bronz, pentru masă, de o rară frumuseţe, acoperite cu un glob de sticlă albă.—Preţurĭ de ocasiune.

Pendule de perete, de lemn frumos sculptat, cu musică, care cântă un frumos cântec la fie-care ceas.—Leĭ 22 şi leĭ 24 bucata.

Ceasornic de aur *patent Traian*, sistem Roskopf perfecţionat, premiat cu cea maĭ înaltă distincţiune la cea din urmă expoziţie specială de ceasornice din Geneva (Elveţia). — Bucata leĭ 170 pe compant. — Nicĭ cu 300 de leĭ nu se găseşte un asemenea ceasornic, fiind de aurul cel maĭ fin şi solid şi de un mers cel maĭ regulat, garantat. — Acelaşi ceasornic de metal nichelat Leĭ 17.50 şi de metal oxidat leĭ 19.50

LANŢURI de tot felul

fantazie, de metal aurit saŭ oxidat şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, cu preţurĭ ne maĭ pomenit de ieftine.

Reparaţiĭ de ceasornice

se efectuiază în modul cel maĭ perfect şi durabil, la atelierul înfiinţat de administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, care a adus expres din Elveţia douĭ lucrătorĭ din ceĭ

Anul I.—No. 2. 5 BANI IN TOATA ȚARA Bucureștĭ, Miercurĭ 12 Noembrie 97

ZIARUL CĂLĔTORIILOR

ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 2.50 pe an în toată țara
Abonațiĭ primesc ca premiŭ un roman de 1 volum

Redacția și Administrația:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe sĕptămână

Aventurile a douĕ franceze în Rusia. — (Vezĭ explicația).

Am anunțat că Ziarul Călĕtoriilor *va apare de două ori pe lună, însă, în urma maĭ multor cererĭ ce am primit din partea cititorilor, ne-am hotărît a 'l scoate odată pe sĕptĕmână, adică în fie care Marțĭ.*

Sunt foarte mulțĭ cititorĭ carĭ aŭ găsit acest ziar așa de interesant, în cât ne-aŭ cerut să'l publicăm chiar de două orĭ pe sĕptĕmână. Suntem dispușĭ de a face și aceasta, însă, fiind-că numĕrul acestora este cam restrâns, dorim ca înainte de a ne decide să scoatem Ziarul Călĕtoriilor *de două orĭ pe sĕptĕmână să aflăm părerea majorităței cititorilor noștri.*

Decĭ rugăm pe cititoriĭ noștri de a ne rĕspunde printr'o simplă carte poștală dacă doresc saŭ nu să publicăm Ziarul Călĕtoriilor *de două orĭ pe sĕptămână.*

Aventurile a două Pariziene
IN RUSIA

Trecuseră două saŭ treĭ lunĭ de la asasinarea luĭ Alexandru II, comisă de nihiliștĭ.

Dezordinea, bănuiala, teroarea coprinseseră toată Rusia.

Toțĭ tremuraŭ numaĭ la gândul că o rudă a luĭ saŭ numaĭ un amic să nu comită cea maĭ mică imprudență, fiind-că poliția, care putea să aresteze pe orĭ-cine, l'ar fi bănuit ca nihilist.

Se întâmpla din această cauză că îndată ce un individ era bănuit că are ideĭ liberale, era ocolit de toțĭ, după cum se ocolește un ciumat.

La granițĭ apoĭ supraveghierea ajunsese la culme; peste tot locul se bănuiaŭ conspiratorĭ, peste tot se zăreaŭ bombe.

In acel timp o nenorocită femee, o poloneză, cu două fete născute în Paris, una a sa și cea-l'altă adoptată, împinsă în nevoe de mizerie, porni în călĕtorie, neștiind ceea ce se întâmplase și ceea ce se petrecea în Rusia, cu ficele eĭ, în scopul de a se prezenta unor rude ce avea în Polonia, de la care spera vr'un ajutor. Sosițĭ la Wirballen, cea dintâĭ stație rusească din linia Berlin-Petersburg, se ceru de către poliție pașapoartele călĕtorilor spre a fi examinate cu atențiune.

Pe când vameșiĭ cercetaŭ toate bagagiile, impiegatul chiamă pe nume unul după altul pe călĕtorĭ, îĭ examinează în mod personal, observă cu minuțiozitate pașapoartele și la cea maĭ mica neregularitate respinge de la graniță pe nefericitul călĕtor; în cazul în care nu găsește nemerit de a'l aresta și de a'l trimete sub bună escortă la postul de poliție.

Femeea de care vorbim maĭ sus, cu cele două fete ale sale, fu chemată și ea. Din nenorocire, în vagon ea spusese unuĭ domn cu care călĕtorea împreună, că una din cele două copile nu era poloneză ci franceză; ast-fel, pe când impiegatul de la graniță examina pașaportul femeeĭ, acel domn cu care călĕtorise înștiință despre acest lucru pe impiegat, care recunoscênd în individ pe un agent de poliție, începu a releva o gravă neregularitate în pașaport. Spre a se explica, poloneza povesti că se socotea vĕduvă de vr'o zece anĭ, că vĕduvia eĭ se urca la epoca de represiune comunală din Paris, și că pentru asta nu putea afirma că bărbatul eĭ murise; vorbi despre familia eĭ care locuia la Danoburg și împrejurimĭ, că se măritase la Breslavia, și arătă niște scrisorĭ vechĭ în care tutorele eĭ, care 'ĭ slujise de tată, o încuraja să vie în Polonia pentru binele copiilor eĭ.

Dar impiegatul, vĕzênd că de la acea femee nu capătă nicĭ un bacșiș, în urmă căruia ar fi închis un ochiŭ, se încăpățână și refuză de a o lăsa să treacă.

Numaĭ în urma rugăciunilor nenoociteĭ 'ĭ propune ca să'ĭ lase pe cele două fete, și ea să se ducă la Danoburg singură, spre a căuta garanțiĭ asupra identităţeĭ eĭ, necesare pentru liberă trecere; după care s'ar fi putut reîntoarce să ia pe cele două fete.

Ce putea să facă sĕrmana?

Era nevoită a se supune vointelor polițistuluĭ; fericită încă că găsise în apropiere de gară niște bunĭ țĕranĭ din Wirballen, carĭ se însărcinară, până la reîntoarcerea eĭ, cu îngrijirea celor două fete. Și așa Zaleski — acesta era numele femeeĭ — plecă la Dunoburg împreună cu domnul care deja semnalase impiegatuluĭ de poliție neregularitatea pașaportuluĭ și care se propusese de a o însoți în acel oraș, unde, după spusele eĭ, avea multe cunoștințe.

Acel domn nu era alt-ceva de cât un polițist călĕtor, carĭ în Rusia colindă prin toate părțile.

Trecuseră opt zile de când cele 2 fete fuseseră primite de familia de agricultorĭ, și mama lor nu dăduse nicĭ un semn de viață.

Obosite, plictisite de așteptare, într'o dimineață ele voiră să lase Rusia, țară pentru ele plină de spaime și de pericole, maĭ cu seamă pentru acela pe care li'l povestise buna țărancă la care steteaŭ și care era tot poloneză.

Incet-încet, ca și cum s'ar fi dus la plimbare, cele două fete porniră pe drum pe lângă linia ferată, sperând să ajungă neobservate la apropiata graniță germană.

Ele umblaŭ pe subțirele strat de zăpadă al luneĭ Octombrie și se opreaŭ la fie-care moment spre a vedea dacă cine-va le urmărește saŭ le spionează. Deja se zărea granița și se credeaŭ sigure că o vor putea trece, când auziră în urma lor un tropăit de caĭ și uitându-se vĕzură că era o patrulă de cazacĭ; se opriră, prefăcêndu-se că culeg florĭ de pe câmp.

La vederea celor două fete, brigadierul care comanda patrula dete comanda de «staĭ» și descălecând de pe cal se apropie de ele, mirosind o aventură galantă.

Luiza și Maria, spăimêntate, se retraseră la marginea drumuluĭ, dar cazacul, apropiindu-se cu capela în mână, le întrebă ce fac pe acel drum.

Maria, care era cea maĭ tare și care tremura maĭ puțin ca Luiza, explică motivul pentru care se aflaŭ acolo, și anume că, lăsate de mama lor la Wirballen, pe când ea se dusese la Dunabourg spre a aduce deslușirile cerute de șeful polițieĭ din gara Wirballen, ele, obosite de a aștepta, și neaflându-se în siguranță pe solul rusesc, se îndrumaseră spre a ajunge la granița germană, care lor li se părea maĭ sigură și unde ar fi putut aștepta pe mama lor.

Brigadierul cazac 'șĭ închipui repede, ca de obiceiŭ, un complot politic, și după ce a întrebat pe copile spre a afla cât se putea maĭ mult, le zise că trebuia să mergă cu el la postul vecin, unde superiorul luĭ va decide ceea ce va trebui să se facă. Luiza maĭ slabă, se sperie așa de tare în cât leșină; Maria însă încercă prin lăcrămĭ și rugăciunĭ de a obține de la acel cazac ca ele să fie lăsate să treacă granița.

Dar totul fu în zadar; brigadierul comandă patruleĭ de a se reîntoarce, și luă pe Luiza, tot leșinată; iar pe Maria o predete unuĭ soldat, care o așeză pe șeaua luĭ, și neținênd seamă de strigătele și plânsele Marieĭ, o luă în brațe și, urcându-se pe cal, comandă plecarea; în curênd galopul cailor acoperi strigătele Marioareĭ, pe când Luiza era tot leșinată.

Cine eraŭ acele fete?

Iată ceea ce povesti călĕtorind cu polițistul necunoscut eĭ, d-na Zaleski.

«Acum șeapte-spre-zece anĭ locuiam cu bărbatul meŭ, care era polon, la Paris, când avuĭ o copilă, căreia 'ĭ dăduĭ numele de Maria Luiza, o vecină a mea, nevasta unuĭ onest lucrător, născu și ea în aceeașĭ sĕptămână o copilă, care fu numită tot Luiza. Cele două familiĭ se legară din ce în ce maĭ mult în prietenie; bărbatul meŭ da lecțiĭ de limba germană și colinda spre a vinde micĭ portrete pe care eŭ le împodobeam cu bucățele de stofă; ast-fel familia noastră trăia foarte bine. Cel-l'alt vecin era ceasornicar și câștiga în de-ajuns.

«Bărbatul meŭ însă lipsea adesea din Paris spre a merge la Londra şi la Geneva, spre a 'şĭ găsi amiciĭ sĕĭ expulsaţĭ, atât polonĭ cât şi ruşĭ.

«Intr'una din acele călĕtoriĭ ceasornicarul şi nevasta luĭ muriră de holeră şi eŭ mĕ însărcinaĭ de a alăpta şi pe sĕrmana orfană; la reîntoarcere bărbatul meŭ găsi două capete blonde în leagăn.

«Intr'o zi bărbatul meŭ, plictisit de ţipetele celor două copile, grăbi plecarea luĭ. Absenţa luĭ se prelungi de data aceea maĭ mult ca de obiceiŭ şi eŭ, atât din nelinişte cât şi din obosell, căzuĭ bolnavă şi fuĭ transportată la spital; cele două copile, prelungindu-se absenţa bărbatuluĭ meŭ şi boala mea, fură duse de către veciniĭ în azilul săracilor.

«In fine, după două lunĭ de boală, eşiĭ din spital.

«Prima mea grijă fu aceea de a merge la azilul săracilor spre a lua pe Maria-Luiza, fiind-că îmĭ propupusesem de a lăsa pe orfană în mâna providenţeĭ, fiind-ca forţele şi mijloacele mele nu-mĭ permiteaŭ să cresc două fete.

«Prezentându-mĕ la azil, ceruĭ copila sub numele de Maria Luiza Zaleski, consemnată la cutare epocă, şi în acelaşĭ timp rugaĭ pe custode să mĕ lase să sărut pe cea-l'altă copilă, pe care trebuia să o părăsesc. Dar care nu fu uimirea mea, durerea mea când mi se aduseră cele două fetiţe, declarându mĭ că fuseseră consemnate amêndouă sub acelaşi nume şi fără niciĭ un semn ca să le deosebească una de alta. Nu maĭ puteam decĭ şti care era fiica mea, şi plângênd mĕ reîntorseiŭ cu amêndouă în braţe; atuncĭ le iubiĭ ca şi cum ar fi fost ale mele şi nu avuĭ altă grija de cât să fac fericirea lor.

«Barbatul meŭ 'l vĕzuĭ pentru ultima oară pe timpul comuneĭ; de la acea epocă nu maĭ avuĭ nicĭ o ştire despre el şi mĕ consideraĭ ca vĕduvă».

Această simplă povestire deşteptă în mintea poliţistuluĭ o serie de bănuelĭ şi în timpul restuluĭ călĕtorieĭ el combină—sigur de a fi recompensat şi premiat,—o acuzare în contra femeeĭ, ca şi cum ea ar fi o emisară a nihiliştilor, în aşa chip că nefericita Zaleski, îndată ce sosi la Dunabourg, fu arestată şi băgată în închisoare, în aşteptare ca să se maĭ facă cercetărĭ.

Cele două fete în acest timp, în galopul cailor cazacilor, fură transportate la un post fortificat care se găsea pe linia graniţeĭ.

Brigadierul, făcêndu'şĭ raportul, lăsă ca căpitanul comandant al postuluĭ să descurce lucrurile. Căpitanul vĕzênd p[...] cele două fete plângênd şi tremurênd de spaimă că se gă[...] în mijlo[...] soldaţiior, îşĭ[...] cât puti[...] asupra stăreĭ lor.

Atât Luiza cât şi Maria confirmară ceea ce povestiseră brigadieruluĭ şi reînoiră rugăciunea ca să le lase să treacă graniţa. Dar tocmaĭ această dorinţă de a părăsi Rusia dădu de bănuit căpitanuluĭ, care tocmaĭ voi să comande arestarea fetelor, când un tînĕr ofiţer, care ascultase povestirea celor două pariziane, se adresă căpitanuluĭ, îĭ spuse că era maĭ bine, ca, maĭ înainte de a le pune în închisoare, să se asigure dacă spuseseră adevĕrul, la care lucru, dacă căpitanul consimţea, el singur se' însărcina cu aceasta.

Cum însă nu se puteaŭ ţine două fete la postul de gardă, el le va conduce la o mătuşă a luĭ— contesa Gabriloff—care locuia în castelul Margraven cu o nepoată, cu care el era logodit.

Mătuşa, avênd apoĭ cunoştinţĭ la Paris, ar fi putut să se informeze în acea parte, pe când el, prin ajutorul agenţilor sĕĭ proprii, s'ar fi in format la Dunabourg dacă exista o familie Zaleski.

Căpitanul, după o matură reflexiune, aderă la cererea tînĕruluĭ locotenent, şi acesta, arĕtând tot respectul cuvenit celor două pariziane, pleca cu ele la Margrowen.

Insă, spre a nu fi nevoit să se ducă la Wirballen spre a lua paşapoartele fetelor, tot cu consimţimêntul căpitanuluĭ comandant, trecură graniţa şi se îndrumara spre a ajunge la prima staţie; dar drumul era destul de lung şi spre a scuti de prea multă oboseală pe tovaraşele luĭ, locotenentul se gândi de a lua un mijloc oare care de transport; întâmplarea şi norocul facu ca eĭ să întâlnească o *teleguţă*, o căruciorară în trebuinţată în toată Rusia, condusă de un *mujick*, care 'ĭ duse la Margrawen.

Locotenentul Petrovitch Gabriloff consemnă pe cele două pariziane mătuşeĭ luĭ şi cu datele furnizate de fete, plecă la Dunabourg spre a face cercetărĭ despre rudele femeeĭ Zaleski.

Acele cercetărĭ fură foarte uşoare, fiind-că se află repede în contact cu un bĕtrân şi foarte bogat bancher, anume Chamblat, care auzind de acest caz, se revelă ca tutore al femeeĭ Zaleski şi ca depozitarul uneĭ bogate moştenirĭ care i se cuvenea eĭ; şi imediat ajută pe locotenent, luând şi pe un nepot al luĭ, student în drept, care reuşiră să afle locul unde zăcea sĕrmana Zaleski şi făcură multe demersurĭ cu influenţa lor până o liberară.

E zadarnic de a se spune bucuria şi fericirea acelor [...] auzind că e[...] liberă, şi [...] primise de la tutorele Chamblat darea socotelilor, care o făceaŭ bogată, cu o avere de peste un milion, ea plecă spre a relua pe cele două fete.

Călĕtoria fu lungă; în timpul eĭ locotenentul 'şĭ desvĕlui sentimentele care 'l cuceriseră cu totul la vederea Luizeĭ, şi că, cu toate că era logodit cu vara luĭ Alessia, pe care abia o cunoştea, era gata să părăsească totul spre a fi soţul fericit al Luizeĭ.

Zaleski încercă orĭ-ce mijloc de convincţiune pentru ca să uite întâlnirea cu Luiza şi să-şĭ amintească că era logodit cu vara luĭ Alessie; că logodna trebuia să fie urmată de nuntă dacă ţinea la onoarea luĭ şi la liniştea familiei. Locotenentul primi cu durere acest sfat.

Intâlnirea mameĭ cu fetele fu foarte emoţionătoare. Enric, nepotul tutoreluĭ, vĕzênd pe Maria atât de frumoasă, se gândi că nicĭ în Polonia, nicĭ în Franţa nu putea să găsească o asemenea frumuseţe, dar tăcu

Sosiră la Paris şi nicĭ după un an Maria era nevasta bogatuluĭ, frumosuluĭ şi bunuluĭ Enric, şi Luiza primea vestea că Alessia, logodnica locotenentuluĭ Gabriloff, murise de o boală de piept şi că Gabriloff o cerea de nevastă de la mama eĭ.

Se reîntoarse şi bărbatul, Michail Zaleski, care spuse soţuluĭ Marieĭ că nevasta luĭ era fata luĭ, pe când Luiza era fără familie, dar, despre un asemenea lucru nicĭ nu se vorbi, spre a nu se turbura fericirea de care mica familie se bucura.

Părintele Ieronim

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA
LA
POLUL NORD

II

Vînătoarea de viţeĭ de mare.— *Fram* ne ajunge din urmă.—In drumul către insulele Noueĭ Siberi.—Marea liberă. — Ilusiile luĭ Sverdrup.—Ploşniţele.—Iarna se apropie.—Pregatirĭ împotriva frigului. — Observaţiĭ meteorologice.

Un vênt uşor suflă dinspre sud şi, pentru a ne pune la adăpost împotriva vêntuluĭ, ne îndreptăm către partea de nord a gheţeĭ, luând toate mĕsurile pentru a fi gata de luptă. Henriksen se ţine înainte cu un cârlig în mână, eŭ mĕ aşez în urma luĭ, în timp ce Iuell vîsleşte încet de tot. Un viţel de mare, însărcinat poate cu paza turmeĭ, ridică capul, atuncĭ ne oprim; apoĭ continuăm drumul, îndată ce el nu [...] spre noĭ. Lipite [...]

cătarul vaporuluĭ. Din când în când, câte o doamnă din societatea noastră se avîntă în câte o luntre, apoĭ, după exercițiul acesta, se liniștește din noŭ. In momentul când ne-am apropiat cât era nevoe de sloiul pe care se odihneaŭ viţeiĭ, Henriksen ochește unul și asvârle cârligul. Din nefericire, ochind ceva prea sus, arma alunecă d'asupra capuluĭ ani-

afară din apă, viţeiĭ se aruncă spre luntre, scoţênd urlete îngrozitoare, apoĭ se afundă din noŭ plescăind apa cu furie pentru a reveni iarășĭ la suprafaţă. Desnădejdea lor e neînchipuită; dintr'o clipă într'alta mĕ aștept să vĕd unul din monștriĭ ĕștia agăţându-se de marginea luntreĭ pentru a o rĕsturna. Ceĭ rĕniţĭ, de și valurĭ de sânge le isvorăsc din

Pe când noĭ ne munceam să ridicăm vênatul nostru pe un sloĭ, restul bandeĭ se îndrepta spre noĭ amenințătoare, urlând; de prisos am maĭ fi împușcat, căcĭ ne era peste putinţă să le ridicăm pe bord. Degrabă după asta, *Fram* veni în urma noastră să ne întâlnească și, după ce am îmbarcat viţeiĭ împușcaţĭ, ne-am urmat drumul.

Henriksen ochește unul și asvêrle cârligul (Pag. 12, col. I).

...uluĭ și-ĭ cade pe spinare. Ime-...at, cu o ușurinţă ciudată, mon-...truoasele animale se afundă în apă, ...entru a se întoarce după aceea în ...pre noĭ, cu capetele ridicate. Im-...șc pe cel maĭ zdravăn, el șovăest... ...poĭ dispare; tot așa ... ...usor rănit ...

nas și din gură, se arată tot așa de îndârjiţĭ ca ceĭ-l'alţĭ. In mijlocul învălmășeleĭ, isbutesc să le trimet nouĭ gloanţe. De data asta, atinșĭ de moarte, eĭ plutesc fără simţire pe luciul apeĭ. Pentru a împedica de la fugă pe ceĭ-l'aţĭ, Henriksen ... cârligul. ... dar

Planul meŭ era să poposim la îmbucătura fluviuluĭ Olonek pentru a imbarca o nouă turmă de câinĭ. Acuma sezonul e prea înaintat pentru a încerca o asemenea întreprindere. Ce e drept, aș fi foarte fericit să'mĭ întăresc potaea, dar mi-e teamă de vr'un îngheţ prin locurile acestea; ar fi un an perdut asemenea ... în călĕtorie. Nu ne putem ... spre

insulele nouei Siberiĭ.

In direcţia aceasta marea este cu desăvârşire liberă. Nicĭ o ghiaţă nu se zăreşte.

Momentul decisiv se apropie acuma. Dacă teoria pe care se bizue expediţiunea, e adevĕrată, trebue să întâlnim în scurtă vreme un curent ce mână spre Nord.

Ce ne va aduce ziua de mâine? Speranţe saŭ decepţiĭ? Dacă totul va merge bine, noĭ vom întâlni insula Sonikov, pământ necunoscut încă. Ce plăcere îmĭ umple sufletul, ştiind că plutesc pe o mare ce n'a fost spintecată încă de nicĭ o navă, către regiunĭ misterioase!— Aerul e atâta de plăcut, că ne-am putea crede cu o sută de mile spre Sud.

19 Septembrie. — N'am vĕzut nicĭ odată o navigaţiune maĭ frumoasă. Impins de vênt şi de helice, *Fram* înaintează mereŭ; şi marea e vecĭnic limpede. Cât va ţine aşa? Instinctiv ochiĭ meĭ se îndreaptă spre Nord, ca şi cum ar vrea să pătrundă în viitor. Dar aceeaşĭ întunecime, care arată desăvârşita lipsă a gheţeĭ, li se prezintă la orizont. De la 6 Septembrie vêntul ne e favorabil. Nimenĭ nu se îndoeşte în Norvegia, că în momentul acesta noĭ ne îndrumăm de-adreptul spre pol, străbătênd marea liberă, pe când noĭ ne găsim totuşĭ destul de îndepărtaţĭ de Nord. Dacă acum douĕ zile chiar, mi-ar fi prezis cine-va întâmplarea aceasta, nu l'aşĭ fi putut crede.

Suntem acuma prin 77° lat. n. Până unde vom merge ast-fel? Eŭ am zis tot-d'a-una că aş fi foarte mulţumit să pot ajunge până la 78° lat. n. Dar Sverdrup e maĭ pretenţios; el vorbeşte de 80°, chiar de 84° şi de 85°. El crede serios în ecsitenţa faimoaseĭ mărĭ libere de la pol,—visul geografilor în camera cărora el le-a citit operele, — şi se necăjeşte adesea de glumele mele. Eŭ mĕ întreb dacă nu cum-va sunt jocul vre-uneĭ ilusiĭ, dacă nu cum-va visez.

20 Septembrie. — In dimineaţa aceasta m'am trezit brusc din visele mele. Pe când eŭ, aplecat pe hărţile mele, socoteam că speranţele ce m'aŭ nutrit atâta vreme, se vor realisa în curênd, — că nu maĭ aveam mult până la 78° lat. n., *Fram* suferi o isbitură puternică. Dintr'o săritură am ajuns pe bord şi, ce să vĕd înaintea ochilor?... Prin pânza de ceaţă ce se aşternuse din vĕzduh, se zărea un câmp imens de ghiaţă.

Zilele următoare am ţinut marginea gheţurilor şi am isbutit să facem treĭ-zecĭ de mile către Nord.

21 Septembrie.—Am descoperit pe bord prezenţa unuĭ infinit numĕr de ploşniţe, — pasagerĭ de carĭ trebuia să ne scuturăm.

22 Septembrie.—Suntem într'o apă ce se îngroaşe ... se pare ...

ultima limită a apeĭ libere. Inaintea noastră e numaĭ ghiaţa, şi către Nord ceaţa alburie la orizont dovedeşte întinderea nesfârşită a gheţeĭ. Vechiĭ exploratorĭ arcticĭ credeaŭ de trebuinţă, pentru siguranţa naveĭ, să petreacă iarna aproape de coaste; asta era însă tocmaĭ ce eŭ căutam să evit. Toată dorinţa mea era să intre *Fram* în mijlocul gheţeĭ, cu desăvêrşire depărtat de pămênt.

Vaporul pluteşte încă, încet, înconjurat de sloiurĭ marĭ, dar eŭ cred că gheţurile acestea vor fi reşedinţa noastră de iarnă.

23 Septembrie.—Astăzĭ rĕzboiŭ împotriva ploşniţelor. Isbim cu şivoae de aburĭ printre scândurĭ, prin îmbrăcămintele canapelilor, şi prin toate sălaşurile unde se odihneşte duşmanul. După asta, vestmintele aŭ fost supuse aceluiaş tratament. Nădĕjduim că ne-am cotorosit de aceştĭ displăcuţĭ tovarăşĭ.

24 Septembrie.— *Fram* e din toate părţile înconjurat de ghiaţă.

25 Septembrie.—Ghiaţa se îngroaşă zi cu zi. Timpul e senin şi frumos. Noaptea trecută aŭ fost — 13°. Iarna se apropie cu paşĭ repezĭ.

După toate aparenţele, suntem pentru tot-d'a-una prizonieriĭ gheţaruluĭ, şi nu maĭ mă aştept să'l vĕd pe *Fram* afară din ghiaţă de cât atuncĭ când va trece de cea l'altă parte a poluluĭ, în apropierea Atlanticuluĭ.

Din zi în zi soarele se apleacă spre orizont şi temperatura scade. Noaptea groaznică a ierneĭ arctice se apropie.

Decĭ, începem a face pregătirile în vederea acesteĭ deţinerĭ. Să prefacem nava într'o iocuinţă de iarnă, să luăm toate mĕsurile pentru a ne adăposti în contra friguluĭ, în contra gheţeĭ şi a presiunilor, într'un cuvînt împotriva tuturor puterilor groaznice ale natureĭ, înaintea cărora profeţiĭ de rĕu augur aŭ prezis că vom cădea; astea sunt de o cam dată ocupaţiunile noastre.

După asta organizăm ateliere diferite. O brutărie am stabilit în camera bucătărieĭ, un atelier mecanic în camera maşineĭ, şi un cuptor de ferărie pe pod. In alte camere am făcut ateliere pentru frînghiĭ şi alte lucrărĭ de maĭ mică însemnătate. Aşa că toate instrumentele, de la cele maĭ gingaşe până la cele maĭ din topor, se puteaŭ face pe bord.

Din primele zile ale arestuluĭ nostru în mijlocul gheţeĭ, moara de vînt destinată pentru căldura şi lumina electrică, fu aşezată în fruntea tuturora.

Fridtjof Nan...

(Urmare ...)

Poimâne, Juoĭ 13 Noembrie curent, va apare No. 4 din ziarul «Teatru, Muzică şi Modă».

Conţine 4 marĭ ilustraţiĭ şi o bucată de muzică pentru canto şi piano, precum şi povestirĭ, poesiĭ şi sensaţionalul roman «Lupta pentru amor».

10 banĭ numĕrul în toată ţara.

JULES VERNE

Castelul Carpaţilor

III

Celuĭ d'intĕĭ căruia 'ĭ spuse această veste, fu judecătorul Kolţ. Cum îl zări, Frik îĭ strigă de departe:

— A luat foc castelul, stăpâne!

— Ce spuĭ acolo? Fric.

— Spun ceea ce este.

— Ce eştĭ nebun?

Intr'adevĕr cum să se poată aprinde grămada cea de petre? Acelaş lucru ca şi când aĭ spune că Neagoe, vîrful cel maĭ înalt din Carpaţĭ, s'ar fi aprins.

«Zicĭ Frik, zicĭ că a luat foc castelul?... repetă judecătorul.

— Ese fum dintr'însul.

— Poate e vr'o negură.

— Nu, e un fum... Poftim să vezĭ.

Şi amêndouĭ se îndreptară spre strada cea mare din sat, la marginea uneĭ terase înalte, de unde se putea vedea castelul.

Odată acolo, Fric întinse ocheanul judecătoruluĭ Kolţ.

De sigur că întrebuinţarea acestuĭ instrument nu'ĭ era maĭ cunoscută de cât păstoruluĭ sĕŭ.

— Ce este asta? zise el.

— O maşină, care v'am cumpĕrat'o pentru douĭ florinĭ, şi care face patru.

— De la cine?

— De la un bocceangiŭ.

— Şi ce să fac cu ea?

— Pune o la ochĭ, îndrepteaz'o spre castel, şi aĭ să vezĭ.

— Judecătorul făcu ce'ĭ spuse.

Intr'adevĕr era fum, acela care isvora dintr'un coş al castelului.

— Un fum! repetă judecătorul uimit.

Dar iată că lângă eĭ sosiră Mariuţa cu Nicu Dec, care se întorcea acasă.

— Ce facĭ cu asta? zise tînĕrul punênd mâna pe ochean.

— Să vezĭ departe, rĕspunse ciobanul.

— Glumeştĭ, Frik?

— Glumesc şi nu ... rĕspunse ... iată, uu'ĭ ... ...as de ...

u întâmpinarea logodniculuĭ.

Ea și apoĭ el luară ocheanul și'l dreptară spre castel.

Maĭ sosiră vr'o douĭ-spre-zece venĭ, carĭ pe rând luară ocheanul și e uitară la castel.

— Un fum, un fum! la castel... ise unul.

— Poate că a căzut trăsnetul peste castel? adăogă un altul.

— A tunat astă-noapte?... întrebă udecătorul pe Frik.

— Nicĭ măcar o dată, de vr'o opt ile, rĕspunse ciobanul.

Și toțĭ oamenii ĕștia rĕmăseseră a de buimăcițĭ, maĭ tare de cât ncă li s'ar fi spus că s'a eschis Retegatul, și a isbucnit un vulcan dintr'însul.

Satul Werst are așa de mică însemnătate, că cea maĭ mare parte dintre geografiĭ nu pomenesc de dînsul. In ordinea administrativă, e maĭ prejos de cât chiar vecinul sĕŭ, satul Vulcan, după numele munteluĭ cu acelaș nume, pe care sunt amîndouĕ satele situate pitoresc.

Vulcan nu se compune decât de «slujbașĭ» însărcinațĭ cu paza granițeĭ, vameșĭ, jandarmĭ, perceptorĭ și infirmierĭ pentru carantine.

Werst se compune însă maĭ mult din cultivatorĭ, ca la vr'o patru cincĭ sute în total.

E o stradă, satul acesta, nu maĭ mult decât o stradă, compusă maĭ toată din coaste, ceea ce face mersul foarte anevoios. Servește de drum natural între granița românească și cea transilvănească. Pe acolo trec turme de boĭ, de berbecĭ și porcĭ, negustorĭ de carne proaspătă, de fructe și cereale, Valea aceasta e foarte roditoare, afară de asta e parte bogată în producțiunĭ miniere.

In sat poțĭ numĕra vr'o șease-zecĭ case, neregulate, cu câte un aceriș capricios, cu vêrful țuguiat, u fața dând în grădină, d'asupra seĭ un pod cu o ferestruică, un d acoperit cu pae, un coșar, ba case aŭ câte un puț cu o cumși găleată, apoĭ douĕ treĭ bălcare încep a se scurge când pîrîiașe înconjurate de spinĭ răcinĭ, așa e satul Werst. Dar astea sunt drăgute ... pe la ușĭ și pe la ...

cât pot de sus.

Și sus de tot, pe d'asupra satuluĭ, vêrful munților, albăstrițĭ din depărtare, se cufundaŭ cu azurul ceruluĭ.

La Werst nu se vorbește nicĭ nemțește nicĭ unguresțe; se vorbește numaĭ românește, și chiar cele câte-va familiĭ, care s'aŭ pripășit prin sat, tot românește, și tot «legea» românească o urmează.

Religia o ține acolo un popă, care șade în Vulcan, și slujește la amêndouĕ satele.

Civilizația n'a pătruns însă pe aicĭ, de aceea credințele acestea primitive nu trebue să ne mire.

Ce înseamnă ceața aceea care ese din cetățue.... Te negură?
(No. 1, pag. 6, coloana 2).

Și cu toate acestea la Werst e o școală și o judecătorie. Dar dascălul Hermod nu poate să învețe pe ceĭl'alțĭ, de cât ceea ce știe și el, adică a scrie, a citi și a socoti. Cât despre știință, geografie, istorie, literatură, nu știe de cât de cântecele populare și legendele de prin partea loculuĭ.

Cât despre judecător, trebue să vedem cam la ce daŭ oamenii de pe acolo, această numire.

Jupân Kolț era un omuleț de vr'o ... zecĭ de anĭ, Român de ... cărunt, mus... maĭ mult ... făcut ... lăria moale,

chimirul la brîŭ, vesta fără de mânecĭ, pantalonĭ scurțĭ și umflațĭ, băgațĭ în cisme. Maĭ de grabă primar decât judecător; cu toate că funcțiile luĭ îl nevoiaŭ adesea să se amestece între certurile oamenilor, maĭ mult se îndeletnicea cu administrarea satuluĭ, care'ĭ aducea oare-care folos bănesc. Așa de ex., de la toate transporturile, toate vînzĕrile, cumpĕrările, lua câte un folos, fără a maĭ vorbi de taxa podărituluĭ pe care orĭ ce strĕin o plătea în mâna luĭ.

Din toate astea jupânul Kolț se alesese cu oare-care stare. Dacă cea maĭ mare parte din țĕranĭ sunt mâncațĭ de dobândă, care va face în scurt timp pe ovreĭ proprietarĭ pe pămênturĭ, judecătorul putu să scape de lăcomia lor. El nu datora nimănuĭ nimic. Avea turme de oĭ, pășune bune pentru turme, culturĭ bine întreținute, viĭ din care îșĭ scotea vinul și de vînzare și pentru consumația luĭ.

Negreșit casa jupânuluĭ Kolț e cea maĭ frumoasă din sat. O casă de petre, mĕ rog, cu fața întoarsă spre grădină, ușa între a treia și a patra fereastră, înconjurată de verdeață deasă, iar în fața douĭ fagĭ stufoșĭ, carĭ umbreaŭ nișțe brazde de florĭ.

In spate o livadă, cu verdețurĭ în straturĭ, și pomĭ roditorĭ înșiruițĭ frumos.

Inăuntrul caseĭ sunt odăĭ frumoase foarte curate; într'unele mănâncă în altele dorm, cu mobilele zugrăvite, mese, paturĭ, băncĭ și scăunașe, polițele pe carĭ strălucesc oalele și tingirile, grinzile tavanuluĭ de care sunt atîrnate ulcioare cu panglicĭ, și cele marĭ acoperite de scorțurĭ și cergĭ, care țin locul de dulapurĭ și cufere; apoĭ pe pĕrețiĭ vĕruițĭ portretele patrioților românĭ, între alțiĭ eroul popular din al XV-lea secol, voivodul Vayda-Hunyad.

Iată o casă încântătoare, care ar fi fost prea mare numaĭ pentru un om. Dar nu era singur jupânul Kolț, văduv de vr'o zece anĭ, avea o fiică frumoasa, Măriuța saŭ Miorița, foarte admirată de la Werst și până la Wulcan și maĭ încolo chiar. Miorița înseamnă «oiță». Dar oița se mărise. Acum era o fată grațioasă de vr'o douĕ-zecĭ de anĭ, blondă cu ochiĭ negri, cu o privire foarte blândă, încântătoare la arătare și plăcută în a... Părea cât se ... ispi... tit... are, ... ar...

niciŭ roşu la gât, la umerĭ şi la mânicuţe, fusta eĭ strînsă cu o cingĕtoare cu cataramă de argint, cu catrinţa eĭ, albastră şi roşie, legată la mijloc, cu cismuliţele eĭ de piele galbenă, batista subţire aruncată peste pĕr, pĕrul eĭ lung strîns într'o coadă, care e înpodobită cu o panglică saŭ cu un lan de metal.

Da! e fată frumoasă Mioriţa Kolţ, şi ceea ce nu strică nimic, bogată pentru satul acesta perdut în fundul Carpaţilor. Bună gospodină? Negreşit fiind-că duce casa tatăluĭ sĕŭ. Instruită?... De! la şcoala dascăluluĭ Hermod, a învăţat să citească, să scrie, să socotească; şi socoteşte, scrie, citeşte foarte bine, dar n'a mers maĭ departe. In schimb nimenĭ n'o întrece în ceea ce priveşte legendele şi fabulele Transilvănene. Ştie poate maĭ mult decât profesorul sĕŭ. Cunoaşte legenda Ieanei-Ko, stînca Fecioareĭ, unde o prinţesă cam fantastică a scăpat de urmăririle tătarilor; legenda peştereĭ smeuluĭ, în valea «Suişul Regeluĭ» legenda cetăţueĭ Derea; care fu construită «pe timpul zînelor»; legenda Detunateĭ, renumitul munte bogaltic, care seamănă cu o vioară uriaşă de piatră, şi în care cânta dracul în timpul nopţilor furtunoase, legenda Retezatuluĭ cu vîrful retezat de o vrăjitoare; legenda trecĕtoreĭ Thorda, pe care o străpunsese cu sabia Sfîntul Ladislas. Voiŭ mărturisi că Mioriţa credea în toate închipuirile acestea, dar asta nu o făcea să pară maĭ puţin încântătoare şi drăguţă.

Mulţĭ băeţĭ din sat o găsiaŭ pe gustul lor, chiar fără să se gândească la averea eĭ. Dar de ce să'ĭ maĭ facă vorbe. Nu era ea oare logodită cu Nicu Dec?.

Un tip frumos de român era Nicu Dec; douĕ-zecĭ de anĭ, statură înaltă, sdravăn, cap trufaş, pĕr negru, privire dreaptă, apucăturĭ fercheşe sub cojocul luĭ de oaie brodat pe la cusăturĭ, ţinêndu-se voiniceşte pe picioarele luĭ subţirĭ, picioare de corb, cu o înfăţişare de hotărîre la mers şi la mişcărĭ.

Era pădurar, adică tot atât militar pe cât civil. Cum avea ceva pămâturĭ pe lângă Werst, plăcea satuluĭ, şi cum era la arătare un voinic drăguţ şi trufaş la apucăturĭ, nu dis. plăcea feteĭ, pe care, să nu se fi încercat nimenĭ s'o ia, saŭ chiar s'o privească de aproape. De alt-fel ni menĭ nu se gândea la asta.

Căsătoria luĭ Nicu Dec cu Măriuţa Kolţ, trebuia să se celebreze peste vr'o cincĭ-spre-zece zile—pe la mijlocul luneĭ viitoare. Cu prilejul acesta satul făcu sĕrbătoare. Jupân Kolţ, avea să facă lucrurĭ bune. Nu era avar. Dacă i plăcea să câştige parale, nu se da în lăturĭ d'a le cheltui, când se ivea prilejul. Apoĭ, după ceremonie, Nicu Dec va locui în casa familieĭ, care trebuia să'ĭ rămâie după moartea judecătoruluĭ, şi poate Măriuţa, când îl va simţi lângă dânsa, poate nu'ĭ va fi teamă, auzind scârţâitul uneĭ uşĭ saŭ crăparea vr'uneĭ mobile în nopţile lungĭ de iarnă, să vadă înfăţişându-se vr'o fantomă de prin legendele eĭ.

Ca să complectăm lista celor maĭ fruntaşĭ din satul Werst, e bine să maĭ vorbim de douĭ, de dascăl şi de doctor.

Dascălul Hermod era un om gras, cu ochelarĭ, de vr'o cincĭ-zecĭ de anĭ, avênd veşnic între dinţĭ ţeava cur bă a luleleĭ sale tot-d'auna umplută, cu nişte pĕr rar şi sburlit pe un cap turtit. Marele luĭ merit era de a ascuţi bine condeele de gâscă ale eievilor sĕĭ. Nimenĭ nu le ascuţea ca dânsul cu briceagul cel vechiŭ! Apoĭ avea o scriitură bună şi de asta se îngrijea el maĭ mult de cât orice: elevii luĭ trebuiaŭ să aibă o scriitură frumoasă. Incolo, instrucţiunea venea în al doilea rând — şi se ştie ce învĕţa dascălul Hermod, ce învĕţaŭ generaţiunile de băeţĭ şi fete de pe băncile şcoaleĭ.

Şi acum e rîndul mediculuĭ Patak.

Cum se poate, era un medic la Werst, şi satul maĭ credea în lucrurĭ supranaturale?

Da, dar e de trebuinţă să ne înţelegem asupra titluluĭ pe care 'l luase medicul Patak, ca şi pentru titlul pe care îl avea judecătorul Kolţ.

Patak, omuleţ cu burta mare, gros şi scurt, în vârstă de patru-zecĭ şi cincĭ de anĭ, făcea pe medicul la Werst şi prin împrejurimĭ. Cu îndrăsneala luĭ neclintită şi vorbe ameţitoare, insufla tot atât respect ca şi păstorul Frik, ceea ce nu era puţin lucru. Vindea consultaţiĭ şi doctoriĭ, dar aşa de inocente, că nu făceaŭ maĭ rele boalele muşteriilor sĕĭ, aşa de uşoare, că s'ar fi vindecat şi singure! De altmintrelea pe acolo oameniĭ sunt sănătoşĭ; aerul e foarte bun, boalele epidemice sunt necunoscute pe acolo, şi dacă oameniĭ mor, e pentru-că trebue să morĭ, orĭ unde aĭ fi pe pământ. Cât despre doctorul Patak,—da, i se spunea doctore. — N'avea nicĭ o învĕţătură în ştiinţa medicineĭ, nicĭ chiar în farmacie. Era un fost infirmier de la carantină, care avea îndatorirea de a supraveghea pe călĕtoriĭ de la graniţă. Nimic maĭ mult. Dar se vede că era de ajuns asta pentru populaţia din Werst. Trebue să maĭ adăogim că Doctorul Patac era un om tare de înger — cum trebue să fie un om, care se îndeletniceşte cu îngrijirea oamenilor sĕĭ

De aceea nu admitea nicĭ una din superstiţiile carĭ umblaŭ prin populaţiunea din Carpaţĭ, chiar nicĭ acelea despre castel.

Rîdea de ele, şi glumea. Şi când se spunea faţă de el, că nimenĭ nu s maĭ apropiase de castel, de când nu se maĭ ţine minte:

— Să nu mă prea desfideţĭ de a mĕ duce la cocioaba voastră! repeta el cuĭ vrea să'l audă.

Dar cum nimenĭ nu se gândea să'l desfidă, doctorul Patak nu fusese acolo niciodată, şi de aceea castelul din Carpaţĭ rămase tot acoperit de o taină nepătrunsă.

IV

In câte-va minute vestea adusă de cioban se respândi în tot satul.

Jupîn Kolţ, avînd în mînă ochianul acela preţios, se întoarse acasă cu Nicu Dic şi cu Mioriţa. In acest moment, nu maĭ era pe terasă decât Frik, înconjurat de vr'o douĕ zecĭ de bărbaţĭ, femeĭ şi copiĭ, la care se maĭ adăogară şi câţĭ-va ţiganĭ. Impresuraŭ pe Frik, îĭ puneaŭ întrebărĭ, şi ciobanul rĕspundea cu cea maĭ mare importanţă, ca un om care vĕzuse un lucru extra-ordinar.

— Da, repeta el, eşia fum de la castel, maĭ ese fum încă, şi va eşi fum atît cât va rămâne piatră din piatră.

— Dar cine să fi aprins focul acela? întrebă o bătrînă, care îşĭ împreună mâinile.

— Cortul, respunse Frik, dînd draculuĭ numele care i se spune în aceste părţĭ, şi iată un afurisit care maĭ de grabă ştie să ţie focul de cât să'l stingă!

Şi toţĭ se uitaŭ spre castel şi afirmaŭ că vĕd fumul, deşi de la această distanţă nu se deosebia nimic.

La Werst era un loc de întrunire, unde veneaŭ bĕutoriĭ, şi chiar ceĭ carĭ fără să bea veneaŭ să maĭ vorbească de afacerile lor. Acest local, deschis tuturor,era principalul saŭ, maĭ bine zis, unicul han din sat.

Cine era proprietarul acestuĭ han?

Un ovreiŭ numit Ionas, om cum se cade, în vîrstă de şeaĭ-zecĭ de anĭ, cu o fizionomie atrăgĕtoare, dar foarte evreiască, cu ochiĭ luĭ negriĭ, nasul încovoiat, buza lungită, părul lînos şi barba tradiţională. Foarte îndatoritor, împrumuta bucuros sume micĭ la unul şi altul, fără a se arăta prea scrupulos pentru garanţiĭ, nicĭ prea cămătar pentru interes, cu toate că voia să fie plătit la scadenţele primite de împrumutător. Bine ar fi dacă toţĭ evreiĭ stabiliţĭ în Transilvania ar fi ca Ionas.

Din nenorocire, Ionas era o excepţiune, dar ceĭ maĭ mulţĭ coreligionarĭ daĭ luĭ stabilĭ aicĭ, împrumută cu dobînzĭ marĭ, şi sunt neînduratorĭ pentru plăţĭ. Aşa că cele maĭ multe pămînturĭ aŭ să treacă, cu timpul, în mâinile evreilor.

(Va urma).

VARIETĂȚĬ

Ultima expresie a tatuagiuluĭ.— Societatea de anatomie și phisiologie din Bordeaux semnalează un caz de tatuagiŭ, din cele maĭ ciudate constatate până acum.

Tatuatul de care e vorba, are tot corpul «ilustrat» cu desemnurĭ foarte artistic executate după gravurĭ.

Așa, pe partea dinainte a corpuluĭ ni se înfățișează un copil, o femee așezată în fața uneĭ mese, un pumnal ținut de o mână femeească. Acesta din urmă este un capo-d'operă de tatuagiŭ,—un tatuagiŭ rar, multicolor. Pumnalul pare intrat în pielea care, în locul acesta, este tatuată în roș pentru a simula picăturile de sânge. Dedesubt e un buchet de florĭ albastre și roșiĭ.

In spate, acest om ciudat, și-a tatuat «pedeapsa trădătoruluĭ Dreyfus» reprodusă întocmaĭ după o gravură publicată într'un ziar ilustrat.

Pe brațe are capete de femee, mănunchĭ de florĭ, un cap de zuav, un cap de mort, un mănunchiŭ de trandafirĭ, un cap de leŭ, un portret de d'Artagnan, un șearpe încolăcit, un fluture ce sboară și o inscripțiune: «Trăiască 14 Iulie 1899» data la care se va elibera el din armata.

Fără îndoială, dacă vre-un călĕtor ar fi povestit această ciudățenie, între aventurile sale și ast-fel n'ar fi fost luată dintr'o sorginte oficială,—foarte puținĭ dintre cititoriĭ noștri ar fi putut-o crede posibilă.

Arta dentară în Japonia. — Citim în revista *Scientific american* următoarele amănunte ciudate, privitoare la dentistica japoneză:

Dentistul japonez smulge dințiĭ cu degetele sale, fără ajutorul vr'unuĭ instrument. El apucă, cu foarte multă îndemânare capul pacientuluĭ, de unghiurile maxilare, așa că gura să fie nevoită a sta deschisă; apoĭ, vîrîndu-ĭ în gură degetul mare și indexul de la cea-l'altă mână, el smulge, când e nevoe, și în nu maĭ multă vreme decât un minut, cincĭ, șase, șapte dințĭ din gura bolnavuluĭ, fără ca acesta să poată închide gura măcar o singură dată. Dar nicĭ odată dentistul japonez nu smulge maĭ mult de treĭ-zecĭ și douĭ de dințĭ, aceluiașĭ bolnav și la aceiașĭ operație.

Orĭcât de necrezut ar putea să pară obiceiul acesta, el va părea foarte firesc atuncĭ când vom înțelege felul în care japoneziĭ sunt pregătițĭ la exercițiul acesteĭ arte.

Intr'o scândură de lemn fraged se fac maĭ multe găurĭ și în ele se înțepenesc niște cue tot de lemn; apoĭ scândura aceasta e așezată pe pământ și dentistul-ucenic, cu degetul mare și indexul, trebue să apuce și să smulgă cuele unul după altul, fără ca scândura să sufere cea maĭ ușoară sguduitură. Acest exercițiŭ se repetă treptat, cu scândurĭ din lemn tot maĭ tare, înțepenindu-se cuele tot maĭ bine. Cea din urmă probă se face cu o scândură de sejar; când candidatul o trece cu succes, e destul de «copt» pentru exercițiul arteĭ sale.

Typ. UNIVERSUL, Luigi Cazzavillan, Strada Brezoianu No. 11, Bucurescĭ.

Anul I.—No. 3. 5 BANI IN TOATA ŢARA Bucureştĭ, Miercurĭ 13 Noembrie 1897.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR

ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată ţara
« 2.50 « ½ « « «
Abonaţiĭ pe un an primesc şi un roman de 1 volum.

Redacţia şi Administraţia:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare de 2 orĭ pe sĕptămână
MARŢEA şi VINEREA

CAPRA DE AUR. — *(Vezi xplicaţia pag. 2).*

CAPRA DE AUR

Mĕ aflam în călĕtorie prin sudul Franţeĭ cu Alexandru Dumas, şi în apropiere de Arles, oraşul înfloritor de odinioară al romanilor, ne abăturăm pe la satul Fontvieile pentru ca să vedem vestita peşteră numită Cordova şi care a jucat un oare-care rol în timpul când arabiĭ năvăliseră în Europa

După ce admirarăm peştera din gura eĭ, ne întoarserăm la casa ţĕranuluĭ la care luasem gazdă şi ţĕranul, care ne însoţise la peşteră, zise :

— E o poveste asupra acesteĭ peşterĭ ; o ştiŭ toate babele din sat.

După rugămintea noastră, se duse la casa vecină şi curând se întoarse cu o femee care, cu toţĭ aniĭ eĭ, era încă sprintenă.

— Ah ! zise dînsa, domniĭ voesc să cunoască istoria peştereĭ Cordova ?

Şi luând loc pe un scaun, începu grăbită :

«Era în vremea când necredincioşiĭ dărîmaseră oraşul şi jefuiseră câmpiile ; atuncĭ a eşit, nu se ştie de unde, un uriaş şi, cu ciocanul sĕŭ, a început să omoare păgâniĭ, asa că se umpluse tot ţinutul de cadavre. Vĕzĕnd aşa, arabiĭ carĭ maĭ rĕmăseseră trecură marea îndărăt în ţara lor, însărcinând pe unul din vrăjitoriĭ lor să le ascundă comorile în peştera Cordova. Vrăjitorul grămădi acolo tot aurul şi toate petrele preţioase ale sarasinilor şi închise peştera prin vrajă.

La cât va timp în urmă sarasiniĭ avĕnd trebuinţă de banĭ, îl trimiseră înapoĭ ca să ia ce era maĭ scump. De teamă să nu fie recunoscut, vrăjitorul se îmbrăcă cu un costum de pelerin şi pălăria luĭ cea mare îĭ ascundea o parte din figură. Intr'o noapte el veni şi bătu la uşa unuĭ han care se afla în jos de oraşul Baux.

Pe vremurile acelea de sânge, oameniĭ nu prea deschideaŭ noaptea ; însă hangiul, vĕzĕnd îmbrăcămintea aceluĭ strĕin, se hotărî să'ĭ dea o cameră pentru noapte şi cu asta a greşit.

Inainte d'a se face ziuă, vrăjitorul s'a sculat încetişor, s'a dus la grajd, a încărcat cu sacĭ goĭ toţĭ catâriĭ hangiuluĭ şi, luându'ĭ de dindĕrăt, a plecat fără să'l vadă nimenĭ.

De o cam dată vrăjitorul se duse pe malul aceluĭ lac care se vede de aci, s'a uitat puţin pe d'asupra şi mormoind descântece, a cules una din acele florĭ carĭ cresc în apă şi se afundă când vrea cine va să le apuce.

Porni atuncĭ la deal cu catâriĭ şi ajungĕnd la peşteră, care era închisă, bătu stânca cu codiţa floareĭ, rostind mereŭ descântece şi chiemând pe capra de aur care e zîna peştereĭ.

Atuncĭ d'odată, stânca se desfăcu şi peştera rĕmase deschisă ca maĭ înainte.

Vrăjitorul intră repede înăuntru şi după ce umplu saciĭ cu aur şi cu diamante, voia să'ĭ pună pe catârĭ, când iată capra rĕutăcioasă mâncă floarea de valismerie care rĕmăsese jos ; atuncĭ d'odată peştera se închise la loc peste vrăjitor.

Când se făcu ziuă şi hangiul nu 'şĭ găsi găsi catâriĭ în grajd, porni cu un păstor mic după hoţ. Ajungĕnd în munte, măgarul pe care încălicase hangiul, simţind în apropiere pe tovarăşiĭ sĕĭ de grajd, începu să sbiere. Hangiul se 'nvĕrti de câte va orĭ şi'şĭ gasi animalele pascĕnd în linişte.

Mulţumit de asta, se pregătia să se întoarcă acasă când auzi d'odată un glas plângĕtor eşind din fundul pămĕntuluĭ.

«— Fraţilor, nu mĕ lăsaţĭ ! zicea glasul, şi pe viul Dumnezeŭ o să vĕ fac maĭ bogaţĭ decât regiĭ.

«— Nu'ĭ asta glasul hoţuluĭ ? întrebă hangiul.

«— Da, stăpâne, rĕspunse micul păstor, o fi căzut în vr'o prăpastie.

«— Eu la'şĭ lăsa bucuros acolo, însă e un om care ţine de biserică şi poate mi se întâmplă vr'o nenorocire.

«— Eĭ, unde eştĭ, părinte ? strigă hangiul.

«— Sunt închis prin vrajă într'o peşteră plină de aur şi diamante. Dacă mĕ scoţĭ d'aci îţĭ daŭ atâţia banĭ încât să poţĭ cumpĕra moşia asta.

«— Dar cum să fac ca să te scap? întrebă hangiul biruit.

«— Coboară-te la lac şi rupe o floare de valismerie rostind de treĭ orĭ numele luĭ Alah. Vino apoĭ cu floarea aci şi o să'ţĭ spun ce să maĭ facĭ.

Hangiul lăsă pe micul păstor să păzească catâriĭ, alergă la lac şi curând se întoarse cu floarea. Atuncĭ vrăjitorul îl învĕţă cântecul prin care putea s'aducă pe capra de aur.

Păstorul tremura din toate încheiturile, însă stăpânul sĕŭ, apucat de frigurile avuţieĭ, nu maĭ ştia ce face. El era acum al celuĭ necurat, căcĭ chemase pe Dumnezeul păgânilor.

Micul păstor, curios ca toţĭ de seama luĭ, îl urma d'aproape. Dînsul vĕzu stânca despicĕndu-se şi într'o ameţeală, zări şi comorile sarasinilor.

Vrăjitorul plănuise ca îndată ce hangiul va intra, să se repeadă la el şi să'ĭ răpească floarea şi să fugă din ţinut lăsând pe hangiŭ să moară de foame în peşteră. In urmă avea să se întoarcă şi, fără să maĭ lase floarea jos, avea să încarce comorile şi să plece.

Insă capra, ca şi cum i-ar fi ghicit gândul, se repezi înaintea luĭ la hangiŭ, îĭ luă floarea şi intră în pămĕnt; iar stânca se închise la loc cu mare sgomot.

Copilul leşinase de frică; când îşĭ veni în fire, încălică pe măgar şi se întoarse în goană la han, cu catâriĭ.

Tot ţinutul fu pus în picioare; oameniĭ veniră în grămezĭ marĭ la munte ; însă în zadar strigară pe hangiu şi pe pelerin ; nicĭ unul nu rĕspunse. S'a crezut că în furia lor, s'aŭ ucis între dênşiĭ.

Copilul n'a putut spune decât ceea ce vĕzuse; cât despre descântec, nu'l auzise pe tot Mulţĭ s'aŭ încercat d'atuncĭ să urmărească pe acea capră care se arăta une-orĭ dimineaţa, însă n'aŭ isbutit, câţi va s'aŭ încercat s'o împuşte dar gloanţele nu se prind de ea.

— Eĭ, dar cum se face că peştera e azĭ deschisă ? întrebaĭ pe bĕtrînă.

— A deschis o cu mult maĭ în urmă un episcop de la Arles, care a stricat descântecul ; însă în clipa când peştera s'a deschis prin rugăciunile preoţilor, şi comorile necurate ale sarasinilor s'aŭ prefăcut în praf.

E. A. Spoll.

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA

POLUL NORD

II

Zilele treceaŭ foarte uşor, căcĭ eram ocupaţĭ cu întreţinerea în bună stare a tuturor părţilor bastimentuluĭ, şi nicĭ într'un atelier nu era lipsă de lucru. Feraul Lars dregea dintre pistoalele stricate, saŭ făcea un cuţit, un ciocan, orĭ o piedică pentru urşĭ ; mecanicul Amundsen repara oare şĭ carĭ instrumente; Magtad ceasornicarul se chinuia cu vre o coardă ce trebuia înlocuită la un ceasornic orĭ cu vre un termograf ce trebuia curăţit ; frînghierul lucra hamurile pentru câinĭ. Altminterĭ, fie-care era ciobotarul sĕŭ, confecţionându şĭ încălţăminte din pânză groasă, postav şi blană, după un model născocit de Sverdrup. De altfel moara de vênt ne da şi ea de lucru destul. Trebuia să'ĭ supraveghem mersul, să o îndreptăm după vênt şi, când gerul arunca brumă maĭ groasă, să-ĭ curăţim aripele, —

muncă foarte displăcută pentru ceĭ friguroşĭ, cărora cele maĭ de multe orĭ le îngheţeaŭ degetele saŭ nasul.

Pe lângă toate astea, maĭ aveam şi lucrările ştiinţifice. Cele maĭ absorbitoare eraŭ observaţiile meteorologice. Noaptea şi ziua ele trebuiaŭ făcute la fie-care 4 ore şi chiar la fie-care 2 ore în unele zile. Cu ele era însărcinat Scott-Hansen, asistat de Johansen, până în Martie 1895, şi după aceea de Nordahl. Observaţiunile din timpul nopţeĭ eraŭ făcute de omul de pază. La fie-care două zile, când vremea era senină, Scott-Hansen şi ajutorul sĕŭ determinaŭ astronomiceşte poziţiunea bastimentuluĭ. Pe când tovarăşul nostru efectua aceste calcule, tot personalul equipagiuluĭ sta grămădit la uşa cabineĭ lor, pentru a aştepta proclamaţiile. Deviarea era înspre sud, în spre nord? era pentru noĭ o chestie de foarte multă însemnătate.

Doctorul era mult maĭ puţin ocupat. După ce a aşteptat zadarnic să'ĭ cadă vre un bolnav, desnădăjduit de cauza pe care o reprezenta, dădu câinilor îngrijirile necesariĭ. O dată pe lună el cântărea pe fie-care membru al expediţieĭ şi'ĭ determina numĕrul corpusculelor roşiĭ ale hemoglobineĭ. Rezultatul acestor cercetărĭ era cu aceeaşĭ nerăbdare aşteptat de oameniĭ noştri, pentru a se putea constata imunitatea lor în potriva scorbutuluĭ.

Printre experienţele noastre ştiinţifice, maĭ eraŭ determinarea temperaturiĭ apeĭ la diferite adîncimĭ, mĕsurarea cantităţiĭ de sare ce conţinea apa în diferite regiunĭ, colecţionarea şi studiul speciilor de animale ce am găsit în aceste mărĭ nordice, determinarea graduluĭ de electricitate a aeruluĭ, observarea formelor, creşteriĭ şi tărieĭ gheţurilor, cum şi a temperaturiĭ diferitelor straturĭ de ghiaţă, şi altele. Supraveghierea acestuĭ departament o aveam eŭ.

In sfîrşit maĭ e de amintit observarea regulată a *auroreĭ boreale*, pentru studiarea căreia aveam ocasia cea maĭ minunată. După ce m'am ocupat cât va timp eŭ în aceste studiĭ, le-a luat Blesning asupra luĭ, iar când am părăsit corabia, am lăsat în sarcina luĭ şi continuarea celor-l'alte observaţiĭ ce mĭ rezervasem.

Pescuitul forma de asemenea o parte destul de însemnată a ocupaţiilor noastre, şi aci trebuia să ajute cu toţiĭ, maĭ ales când era vorba a se pescui la adîncimĭ maĭ marĭ, ceea ce ne da de lucru une-orĭ pentru maĭ multe zile.

Viaţa pe bord era într'o zi aproape ca în toate cele-l'alte; ast-fel că descrierea uneĭ zile va ajunge pentru cunoaşterea aproximativă a tuturor celor-l'alte.

La opt ore ne sculam şi luam dejunul; acest dejun se compunea din pâine rece (de grîŭ şi secară), brînză (olandeză, chester, sweizer, brînză de vacă), carne de vacă saŭ de berbec conservată în cutiĭ şi sărată, limbĭ de Chicago conservate tot aşa, slănină afumată, icre, apoĭ compoturĭ şi peltele de fructe. De treĭ orĭ pe sĕptămână mâncam şi pâine proaspătă şi adesea prăjiturĭ de tot felul.

In ce priveşte bĕutura, la început beam în fie-care zi cafea şi ciocolată; maĭ târziŭ însă beam pe rênd cafea numaĭ de două orĭ, ceaĭ de două orĭ şi ciocolată de treĭ orĭ pe sĕptămână.

După dejun, câţĭ-va din oamenĭ aveaŭ să îngrijească de câinĭ, să le dea de mâncare, — peşte saŭ paste preparate anume pentru eĭ, — să le dea în sfîrşit îngrijirile de carĭ aveaŭ nevoie. Ceĭ-l'alţĭ îşĭ vedeaŭ de asemenea fie care de treaba pentru care era destinat.

Fie-care pe rînd trebuia să fie ocupat câte-o sĕptămână pentru a da ajutor la bucătărie, la spălatul vaselor, la pus masa şi la servit bucatele. Bucătarul trebuia, imediat după dejun să compună lista bucatelor pentru prânz şi să înceapă numaĭ de cât prepararea lor. Câţĭ-va dintre noĭ obicinuiaŭ a face câte-o plimbare pe ghieţurĭ, ca să maĭ ia aer şi în acelaş timp să examineze starea gheţurilor, apărarea lor, etc.

La ora unu ne adunam cu toţiĭ la masă, unde ni se serveaŭ de obiceiŭ treĭ felurĭ: supă, carne şi desert, saŭ supă, peşte şi carne, peşte şi desert, saŭ, în sfîrşit, une-orĭ, numaĭ peşte şi carne. Pe lângă carne aveam în tot-d'auna cartofĭ şi legume proaspete saŭ macaroane.

Cu toţiĭ eram mulţumiţĭ de mâncare; nicĭ acasă nu ne-am fi hrănit cu mult maĭ bine, ba uniĭ din noĭ de sigur nicĭ aşa. Dar ne şi îngrăşam cu toţiĭ; unul saŭ doui începuseră chiar să facă burtă.

In timpul meseĭ, când venea rêndul beriĭ, petreceam cu istorisirĭ şi glume. După masă, aceia dintre noĭ carĭ obicinuiaŭ să fumeze, se retrăgeaŭ sătuĭ şi mulţumiţĭ în bucătărie, ce servea şi de cameră de fumat; în cabine tutunul nu era admis de cât la ocaziĭ esceptionale, sărbătoreştĭ. In bucătărie, îşĭ treceaŭ vremea fumând şi povestind; uneorĭ se iscaŭ şi discuţiĭ foarte aprinse. Apoĭ, că maĭ mulţĭ dintre noĭ făceaŭ cate o scurtă *siestă*, după care fiecare se apuca iar de lucrul sĕŭ, până la 6 ore seara, când ziua obicinuită de muncă se încheia şi eram chemaţĭ la masă.

Cina era aproape identică cu dejunul; atâta numaĭ că drept bĕutură aveam în tot-d'a-una ceaĭ. După masă iar se fuma în bucătărie, pe când salonul se transforma în cabinet de lectură. Aveam, în adevĕr, o graţioasă bibliotecă, pe care o datoram generozităţiĭ diferiţilor autorĭ şi altor prietenĭ aĭ expediţieĭ. Ne-a prins foarte bine: citeam foarte mult. Dacă generoşiĭ donatorĭ ne-ar fi putut vedea aci în Nordul depărtat, stând seara în jurul meselor, cu capetele cufundate în cărţĭ şi colecţiĭ de gravurĭ, ar fi putut cunoaşte ce nepreţuiţĭ tovarăşĭ eraŭ pentru noĭ aceste cărţĭ şi cât de mult ele contribuiaŭ ca să prefacă vasul nostru «Fram» într'o mică oasă în mijlocul aceleĭ colosale pustietăţĭ de ghieţurĭ; şi aceasta i-ar fi putut umplea cu drept cuvênt de mulţumirea de a fi făcut un dar cu adevĕrat folositor.

Pe la 7 şi jum. saŭ opt veneaŭ la rênd cărţile de joc saŭ alte jocurĭ, cu carĭ ne treceam vremea, împărţiţĭ în grupurĭ pe la maĭ multe mese, aşea până târziŭ. Câte unul din noĭ trebuia să'şĭ facă rândul la ariston, învêrtind şi delectându-ne cu melodiile noastre frumoase. Saŭ că Iohansen îşĭ lua armonica şi ne cânta fel de fel de ariĭ plăcute. Maĭ mult ne plăcea cum cânta «O Suzanna» şi «Marşul luĭ Napolen peste Alpĭ».

Pe la miezul nopţeĭ ne duceam la culcare, după ce se punea la cale rêndul veghieriĭ. Fie-care din noĭ trebuia să vegheze câte un ceas. Ce le venea maĭ greŭ oamenilor la aceste veghierĭ, se pare că era scrierea memoriuluĭ şi pânda, atuncĭ când câiniĭ prin lătratul lor anunţaŭ apropierea urşilor. Afară de aceasta, cel care era de pază, la câte două saŭ patru ceasurĭ maĭ avea să se urce ca să consemneze observatiile meteorologice în contra termometrelor.

Pot spune, cred, că în genere vremea ne trecea plăcut şi uşor şi că, cu împărţirea regulată a ocupaţiilor, ne simţeam foarte bine.

Notiţele luate de mine zi cu zi vor da o idee şi maĭ bună despre felul vieţeĭ noastre. Să las decĭ să vorbească ziarul meŭ:

Marţĭ, 26 Septembrie. — Vrem frumoasă. Soarele e acum cu mult maĭ jos. La amiazĭ era la 9 grade d'asupra orizontuluĭ. Iarna se apropie cu paşĭ repezĭ. Astă-seară avem o temperatură de—26 gr. Celsius, totuşĭ nu ni se pare prea rece. Din nenorocire, observaţiile de azĭ nu ne arată o înaintare simţitoare spre Nord; n'am ajuns încă de cât la 78° 50 latitudine nordică. Spre seară am făcut o plimbare pe gheţurĭ.

Nu poate exista ceva maĭ frumos de cât o noapte arctică. E par'că o regiune vĕzută în vis, pictată în culorile cele maĭ delicate ce se pot închipui; sunt culorĭ transformate în eter. O umbră se topeşte în alta, aşa că nu ştiĭ unde sfîrşeşte una şi unde începe cea-l'altă,—şi cu toate acestea le vezĭ pe toate. Nicĭ o formă nu se deosibeşte; totul e ca o muzică slabă, visătoare, o melodie depărtată,

lung întinsă pe coarde prinse în surdină. Nu e oare toată frumuseţea vieţiĭ sublimă gingaşă şi curată ca noaptea aceasta? Daţi-ĭ culorĭ maĭ strălucitoare, şi nu va maĭ fi aşa frumoasă.

Cerul e ca o boltă enormă, albastră în tot înaltul, apoĭ maĭ jos trecênd treptat prin verde, lila şi violet până la marginĭ. Peste întinderea gheţurilor s'a lăsat o umbră rece albastră-violetă, pătată cu nuanţe maĭ deschise, palid-roşietice, acolo unde se maĭ reflectează ultimele luciri ale zileĭ ce se sfîrşeşte. Sus în înălţimea albastră strălucesc stelele pacînice. Spre miază-zĭ luceşte luna mare, roşie-galbenă, împrejurată de un cerc mare galben şi de norĭ uşorĭ aurii, carĭ plutesc pe fondul albastru.

Apoĭ, lumina boreală îşĭ întinde peste bolta cerească vělul eĭ strălucitor argintiŭ, care ne transformă, când în galben, când în verde, când în roşu; se rĕsleţeşte şi iar se strânge, schimbându şi forma fără încetare, până când se împarte în nenumĕrate făşiĭ tremurătoare de argint strălucitor, printre carĭ trec raze luciĭ ondulând; apoĭ, toată strălucirea dispare. In momentul urmĕtor limbĭ de foc pornesc drept spre zenit, şi iară-şĭ o rază luminoasă ţîşneşte drept în sus de la orizont, până când totul se topeşte în lumina luneĭ. E ca şi oftatul unuĭ suflet ce dispare. Icĭ şi colo maĭ tremură câte-va raze de lumină, nehotărîte ca o presimţire — e praful de pe strălucita haină a lumineĭ boreale. Dar deodată iar se îndoesc fulgerile şi spectacolul nesfîrşit reîncepe. Şi totul se petrece într'o tăcere mormêntală, ca o simfonie a infinituluĭ.

Nicĭ odată n'am putut pricepe faptul că viaţa acestuĭ pămênt se va sfîrşi odată şi că va rĕmânea gol şi pustiŭ. La ce atuncĭ atâta frumuseţe, când nicĭ o fiinţă nu va maĭ fi ca să se bucure de ea? Acum încep să înţeleg. *Acesta* e pămêntul viitor—aci e frumuseţea şi moartea. Dar spre ce scop? Ce să însemneze toate aceste corpurĭ cereştĭ? Citiţĭ rĕspunsul, dacă puteţĭ, pe firmamentul albastru acoperit de stele!

Miercurĭ, 27 Septembrie. — Vreme turbure şi vînt puternic de la sud-vest.

Nordahl, care azĭ împlineşte funcţiile de bucătar, avea să scoaţă nişte pastramă dintr'un sac ce fusese două zile lăsat în apa măriĭ: Cum puse mâna pe sac, începu să strige speriat că era plin de nişte gângăniĭ, îl aruncă şi fugi, pe când gângăniile se rĕspândeaŭ în toate părţile. Eraŭ un fel de racĭ carĭ îşĭ făcuseră drum prin sac la carne. Numĕrul lor era enorm, atât în sac cât şi afară. O descoperire bună; în tot cazul, nu eram ameninţaţĭ să pierim de foame, câtă vreme puteam să ne procurăm aşa de uşor racĭ, cufundând pur şi simplu un sac în apă.

Bentsen e caraghiosul expediţieĭ; mereŭ îĭ stă gândul la farse. Adineaurĭ numaĭ ce vĕd pe unul din oamenĭ alergând, oprindu-se în faţa mea şi aşteptând, plin de respect. Bentsen îĭ spusese că l'am chemat. Era iar o păcăleală cum face într'una.

Joui, 28 Septembrie. — Ninge şi bate vêntul. Azĭ e pentru câinĭ ziua mântuireĭ; până acum aŭ dus, ce e dreptul, o viaţă foarte melancolică pe bord; de când am plecat din Chabarova, aŭ fost mereŭ legaţĭ. Valurile îĭ stropeaŭ, se sugrumaŭ aproape în zgărzĭ, suferiseră de boala de mare şi trebuiseră să stea, fie vreme bună fie rea, în locul unde soarta aspră îĭ înlănţuise, fără a se putea mişca maĭ mult decât le permiteaŭ lanţurile. Aşa eraŭ tratate, bietele animale, carĭ aveaŭ să ne apere şi să ne mântue în ceasul primejdieĭ! Numaĭ când va veni această vreme, vor avea şi eĭ, cât-va timp, locul de onoare.

Fridtjof Nansen

(Urmare în numĕrul viitor)

☞ Cu începere din sĕptămâna aceasta, *Ziarul Călĕtoriilor* va apare de două orĭ pe sĕptămână, adică: Marţea şi Vinerea. Numĕrul 4 va apare Vinerea viitoare, 21 Noembrie curent.

JULES VERNE

Castelul Carpaţilor

III

Hanul «Regeluĭ Mateĭ» — aşa se numeşte hanul — ocupă unul din unghiurile străzeĭ care trece prin mijlocul satuluĭ.

E o clădire veche, jumĕtate de lemn, jumĕtate de piatră, cojită prin unele locurĭ, dar acoperită cu verdeaţă şi foarte frumoasă la arătare. Nu se compunea de cât dintr'o locuinţă de pămînt, cu o uşă cu geamurĭ dînd într'o terasă.

Inăuntru intraĭ maĭ întêĭ într'o sală mare, mobilată cu mese pentru pahare şi cu scăunaşe pentru bĕutorĭ, de o poliţă de ştejar, pe care sclipeaŭ tingirile, ulcioarele şi sticlele, şi de o tejghea de lemn înegrit, în dosul căreia Ionas era tot-d'auna la bunul sĕŭ plac.

Acum iată cum se lumina această odaie: două ferestre dădeaŭ pe terasă, două ferestre opuse. Din astea două, una avea ca o perdea deasă de plante agăţătoare, aşa că nu se maĭ putea deschide, şi d'abia lăsa să treacă lumina printr'însa. Cea-l'altă, când o deschidea-ĭ, te puteaĭ uita departe printr'însa prin toată valea Vulcanuluĭ. La câte-va picioare maĭ jos, se desfăşuraŭ apele sgomotoase ale Niaduluĭ. De o parte, acest riŭ scobora panta dealuluĭ, după ce isvora din înălţimele Orgaluluĭ; iar pe de alta, întreţinut de rîurile munteluĭ, se ducea murmurând spre Sil, în care se vărsa.

La dreapta, alăturĭ de sala cea mare, eraŭ vr'o jumĕtate de duzină de odăĭ unde rariĭ călĕtorĭ, găsiaŭ adăpost.

Eraŭ sigurĭ acolo că găsesc o primire bună, preţurĭ moderate. Cît despre el, Ionas avea drept cameră de culcare o mansardă strîmtă, a căreĭ ferestruică da pe terasă.

In hanul acesta, în seara zileĭ de 29 Maĭ, avu loc o întrunire a fruntaşilor din Werst, jupînul Kolţ, dascălul Hermod, pădurarul Nicu Dec, vre o douĭ-spre-zece din ceĭ maĭ de seamă locuitorĭ. Doctorul Patak lipsea din adunarea asta de fruntaşĭ. Chemat în grabă de unul din muşteriiĭ sĕĭ, care nu putea să moară fără de dînsul, spusese că se va întoarce, îndată ce muribundul nu va maĭ avea nevoie de dînsul.

Aşteptând pe fostul infirmier, vorbeaŭ de marele eveniment la ordinea zileĭ, dar nu vorbeaŭ fără să mănânce saŭ să bea. Ionas le dădu mămăligă cu lapte, unora. Altora, le turnă unul după altul câte-va păhăruţe de rachiŭ.

Trebue să spunem că Ionas nu servea decît celor carĭ staŭ jos, observînd că ceĭ carĭ steteaŭ jos, consumaŭ maĭ mult decât ceĭ în picioare. Dar în seara aceea, trebuile mergeaŭ strună, căcĭ toate scăunaşele eraŭ prinse de muşterĭĭ.

De aceea şi Ionas mergea de la masă la masă, cu ulciorul în mână, umplînd paharele.

Eraŭ opt ore şi jumĕtate seara. Vorbeaŭ de dimineaţa mereŭ, fără să fi ajuns la vr'o înţelegere. Atâta ştia fie-care: dacă era locuit castelul din Carpaţĭ, de necunoscuţĭ, ajungea tot aşa de periculos pentru satul Werst, că o pulberărie la intrarea unuĭ oraş

— Asta dă de gîndit, zice jupînul Kolţ.

— Bine înţeles, afirmă dascălul trăgênd din lulea.

— Ceea ce 'ĭ sigur, reluă Ionas, e că renumele răŭ, făcea deja mare pagubă prin împrejurimĭ...

— Şi acum ce are să maĭ fie! strigă dascălul Hermod.

— Strĕiniĭ nu veneaŭ de cât foarte rar pe aicĭ, spuse jupînul suspinînd.

— Şi de acum n'aŭ să maĭ vie de loc! adăogă Ionas, suspinând ca şi Kolţ.

— O mulţime de locuitorĭ se gîndesc deja să plece de aicĭ, observă unul dintre bĕutorĭ.

— Eŭ cel dintêĭ, reluă un ţăran

voinic, putea să scape maĭ uşor, dar doctorul, cu picioarele luĭ lungĭ, burta groasă, d'abia rĕsuflând, tot mereŭ cădea, şi pădurarul alerga ca să'l scoale.

— Aĭ să vezĭ, Nicule, că am să'mĭ rup un picior.

— Lasă că'l veĭ drege.

— Ascultă, Nicule, nu maĭ glumi, de ce ne-am lupta cu ceea ce nu se poate!

— Aş! făcea Nicu, deja departe, iar doctorul era novoit să'l ajungă.

In sfirşit cu chiŭ cu vaĭ eşiră pe şesul Orgaluluĭ. Aci întîlniră iar apele spumoase ale Niaduluĭ.

După dorinţa doctoruluĭ se opriră, să se odihnească. De alt mintrelea li-era foame. Tolbele eraŭ bine umplute şi ploştile de asemenea.

De când plecaseră, doctorul nu putuse vorbi în ticnă cu Nicu Dek. «Să vorbim puţin Nicule, şi să vorbim serios, începu docto ul.

— Te ascult, rĕspunse Nicu.

— Gândesc că, dacă ne am oprit, ne-om maĭ stringe puterile...

— Negreşit.

— Inainte de a ne întoarce la Werst...

— Nu... înainte de a ajunge la castel.

— Iată, Nicule, umblăm de şase ceasurĭ, şi de abia suntem la jumĕtatea drumuluĭ.

— Ceea ce probează, că n'avem mult timp de perdut.

— Dar o să ajungem noaptea, şi cred, pădurarule, că n'aĭ să îndrăsneştĭ să intri noaptea în castel, va trebui să aşteptăm ziua...

— Fie, o vom aştepta.

— Aşa dar nu vreĭ să te laşĭ de planul acesta nebun.

— Nu.

— Cum se poate! Iată-ne deja obosiţĭ, avênd nevoie do o masă bună într'o casă bună, de un pat bun, într'o odaie bună, şi te maĭ gândeştĭ să petrecĭ noaptea cu ochiĭ la stele...

— Da, dacă nu vom putea pătrunde în castel.

— Eĭ, şi dacă vom pătrunde?

— Vom dormi acolo

— Acolo! strigă doctorul Patac. Crezĭ, Nicule, că aşĭ fi nebun să staŭ o noapte în castelul cela blestemat.

— Negreşit! afară numaĭ, dacă nu 'ţĭ place maĭ mult să staĭ singur afară.

— Singur, Nicule! Nu, n'a fost vorba aşa, şi dacă e vorba să ne despărţim, maĭ bine mĕ întorc în sat!

— N'a fost vorba să mergĭ cu mine până la castel?...

— Da, ziua, dar nu şi noaptea.

— Eĭ bine, n'aĭ de cât să plecĭ, dar caută să nu rătăceştĭ.

Asta neliniştea şi pe doctor. Singur cum era să maĭ nemerească îndărăt, printre deşişurile de copacĭ şi de frunze din cale?

De aceea căută să'l iea pe pădurar, cu binişorul, să vadă n'ar putea să'l întoarcă.

— Ştiĭ bine, dragă Nicule, că nicĭ odată nu mi'ar da prin gând, să mĕ despart de tine... Fiind-că te încăpăţinezĭ să mergĭ la castel, nu te las singur.

— Aşa te maĭ înţeleg, doctore!

(Va urma).

VARIETĂŢĬ

Secta chiorilor din Statele-Unite. In ţara Nebraska din Statele Unite, s'a întemeiat o sectă religioasă aĭ căreĭ aderenţĭ trebue neapĕrat să'şĭ scoaţă câte un ochiŭ,—dacă nu cumva le lipseşte deja de maĭ înainte—de bună voe

Intemeietorul aceşteĭ secte este Rev Béachim, păstorul uneĭ bisericĭ frecuentată maĭ cu seamă de negriĭ. Fanaticul acesta, bizuindu-se pe un oare care verset dintr'o evanghelie, după care «orĭ-ce creştin desăvîrşit nu trebue să aibă decât un ochiŭ» îndeamnă pe credincioşiĭ sĕĭ să se chiorească, pentru a putea intra în raĭ.

De alt-fel, el singur a vrut să dea acest exemplu; dar, scoţêndu-şĭ un ochiŭ din orbită, ochiul care i-a rĕmas s'a inflamat, şi bine-credinciosul e în perspectivă de a rĕmânea orb cu desăvêrşire.

Probabil că, atuncĭ când nu va maĭ putea să vadă «rĕutăţile lumeĭ aceşteia», fanaticul va fi oare-cum îndreptăţit să se creadă un membru al raiuluĭ.

Chineziĭ în Mexic. — Un foarte mare numĕr de chinezĭ sosesc, în fie care lună, în Mexic; acolo eĭ sunt întrebuinţaţĭ la lucrărĭ desemnate în genere femeilor. Ca şi în Statele-Unite, eĭ spală cămăşĭ, dădăcesc copiiĭ, fac mâncare, fac orĭ şi ce, afară de munca câmpuluĭ, care, după cât se pare, nu'ĭ atrage de loc.

Ceea ce maĭ e într'adevĕr ciudat, e simpatia ce mexicanele o capĕtă pentru chinezĭ; aşa că maĭ bine de o sută dintre dînşiĭ s'aŭ căsătorit în Mexic. Faptul acesta naşte întrebarea, dacă nu cum-va această simpatie este atavică? Ast-feĭ s'ar dovedi teoria emigraţiilor chineze în Mexic, în secolele anticolombiene.

Mastodonţĭ în viaţă. — Un naturalist membru al societăţeĭ ştiinţifice din Alaska, d. Charles Halioc, publică un memoriu în care declară că rasa mastodonţilor nu e stinsă încă.

După câte-va amĕnunte ruseştĭ, oare carĭ specimene din acest animal colosal, mult maĭ mare decât elefantul, ar trăi încă între muntele Saint-Hélias şi fluviul Yukon, la câte-va sute de mile depărtare de gura fluviuluĭ Stewart şi de fortul Selkirk.

Negoţ de câinĭ. — In Mandciuria şi în toate părţile Chineĭ limitrofe Mongolieĭ, fermele unde se cresc numaĭ câinĭ sunt nenumĕrate.

Fie-care stabiliment nutreşte maĭ multe sute din aceste animale, pe care le ucide prin strangulare, îndată ce ating vêrsta de opt lunĭ, pentru pielea lor. Pieile acestea foarte marĭ şi acoperite de un pĕr admirabil, graţie friguluĭ ce domneşte în acele regiunĭ, servesc la confecţionarea vestmintelor de iarnă pentru locuitoriĭ de acolo. Aceştĭ câinĭ, întreţinuţĭ anume pentru pielea lor, se deosibesc foarte mult de rasele din Europa. Eĭ constituesc mica bogăţie a indigenilor, bogăţie de alt fel destul de modestă, căcĭ pielea unuĭ câine costă 1 fr. 50 banĭ.

Pieile se expediază prin diferite centre de negoţ, la Moukden, şi Fou-Tchéou, unde sunt lucrate. Comerţul acesta atinge cifra de 1.000.000 de leĭ la Newchang, unul dintre antrepositele cele maĭ importante.

Cel maĭ vechiŭ plutitor. — In urma uneĭ staţionărĭ în Tamisa, s'a putut constata nu fără surprindere, că plutitorul cu treĭ catarte *True-Love*, e de o sută treĭ-zecĭ şi treĭ de anĭ, fiind construit în Filadelfia la 1764. Prima sa călĕtorie în Europa datează de la 1765. Indărât nu se maĭ întoarse decât în 1773. La întoarcerea sa în Englitera, luna Octombrie din acelaşĭ an, fu cumpĕrat de un furnisor englez, care îl întrebuinţă pentru transport de cărbunĭ.

Dimensiunile luĭ *True-Love* sunt următoarele: lungimea 29m. 50, lărgimea 8m. 15, adînc de 5m., 18. Trage 296 de tone. Aceste dimensiunĭ carĭ, comparate azĭ cu ale plutitoruluĭ **Pensylvanie**, care e lung de 180m., ne par destul de modeste; la 1764 însă eraŭ socotite de extraordinare pentru un vapor de comerţ.

GRATIS, GRATIS

Calendare şi Treĭ Ziare

Cine se va abona, **cu începere de la 1 Decembre 1897**, la ziarul «Universul» politic, care apare în fie-care zi la orele 6 dimineaţa, va primi următoarele premiĭ:

Pentru 3 lunĭ leĭ 4.80 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Abonaţiĭ pentru 3 lunĭ la «Universul» politic cotidian, primesc ca premiĭ:

Calendarul de citit ilustrat al «Universuluĭ pe anul 1898; Noul ziar al Călătoriilor şi ziarul «Universul Literar» colorat, timp de 3 lunĭ.

Pentru 6 lunĭ leĭ 9.30 în toată ţara

Abonaţiĭ pentru 6 lunĭ la *Universul* politic cotidian, primesc ca premiĭ:

Calendarul de citit al «Universuluĭ» şi calendarul portativ pe anul 1898, «Ziarul Călĕtoriilor», ziarul «Unicersul Literar» colorat, ziarul «Teatru, Muzica şi Moda» pe timp de un an şi 2 volume din romanele noastre ilustrate.

Pentru un an leĭ 18.50 în toată ţara

Abonaţţĭ pentru un an la *Universul* politic cotidian, primesc ca premiĭ:

Calendarul de citit al «Universuluĭ» şi calendarul portativ pe anul 1898, «Ziarul Călĕtoriilor, ziarul «Universul Literar» colorat, ziarul «Teatru, Muzica şi Moda» pe timp de un an şi 2 volume din romanele noastre ilustrate.

La Viena şi la Veneţia gratis

Toţĭ abonaţiĭ vor maĭ concura prin tragere la sorţĭ la două bilete de dus şi întors la Viena saŭ la Veneţia.

VINDECAREA
Boalelor de ficat, stomac şi inimă

Curăţirea sângeluĭ stricat

HAPURILE VEGETALE INDIANE precum şi **AMAR INDIAN** ale d-luĭ W. SIMON, vindecă în mod sigur şi în scurt timp **toate boalele de Ficat, Stomac şi Inimă**, în ori-ce formă se vor prezenta. Hapurile vegetale indiane şi amarul indian, sunt **ceĭ maĭ bunĭ curăţitorĭ aĭ sîngeluĭ stricat**, în urma boalelor ficatuluĭ saŭ ale efectelor de microbĭ şi miasme palustre (băltoase).—Hapurile Vegetale Indiane costă leĭ 2.80 flaconul. Amarul Indian costă leĭ 3 flaconul.

— Refuzaţĭ ca falşificate toate flacoanele saŭ borcanele carĭ nu vor purta pe din afară pecetia ziaruluĭ «Universul» şi pe dinăuntru o instrucţie în limba română tot cu pecetia ziaruluĭ «Universul».

Se găseşte de vînzare în Bucureştĭ la drogheria centrală a d-luĭ M. Stoenescu, strada Academieĭ; la farmacia «Ochiul luĭ Dumnezeŭ», V. Thüringer, calea Victorieĭ No. 154; la drogheria Ilie Zamfirescu, strada Academieĭ No. 2; la drogheria Păcăţianu, calea Victorieĭ No. 17 (hotel de France), precum şi la toate farmaciile din ţară.

Orĭ-ce tuse
vindecată

Cine vrea să se vindece sigur şi în scurt timp de orĭ-ce tuse, să cumpere numaĭ hapurile de catramină ale celebruluĭ chimist dr. Bertelli din Milan, aprobate de consiliile sanitare superioare din Italia şi România.

O cutie costă numaĭ leĭ 2.95; patru cutiĭ leĭ 10.95.

De vînzare în provincie la toate farmaciile şi în Bucureştĭ la drogueria centrală Mihail Stoenescu, str. Academieĭ No. 2; la drogheria Ilie Zamfirescu, str. Academieĭ No. 4 şi la drogheria «Câinele Negru», Ion Ţetzu, strada Lipscanĭ, Bucureştĭ.

Toate cutiile carĭ nu vor avea în interiorul lor o instrucţie în limba română cu stampila administraţieĭ ziaruluĭ «Universul» str Brezoianu No. 11, Bucureştĭ, se vor considera ca falşificate.

In contra tifosuluĭ

Orĭ-ce familie trebe să adopte pentru desinfectare odăilor, privăţilor, etc., preparatul NAVA maĭ cu seamă pe timpul de faţă, când toate epidemiile ca Febra-tifoidă, Anghina-difterică, fac ravagiĭ marĭ.

Desinfectantul NAVA are o putere de 20 de orĭ maĭ mare de cât acidul fenic.

— Se vinde numaĭ la administraţia ziaruluĭ «Universul», strada Brezoianu No. 11 Bucureştĭ, cu următoarele preţurĭ:

1 Tinichea de 1 kilogram	. .	leĭ 3.50
1 » » o jum. kgr.	. . .	» 2.—
1 Sticluţă	. . . .	» 0.90

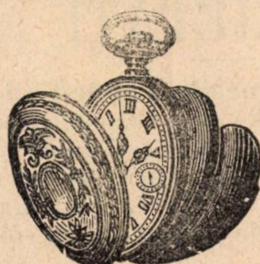
— **Rabat la revinzĕtorĭ** —

5 BANI în toată ţara

In toate dimineţile apare «Universul» politic, care se vinde **5 banĭ în toată ţara**. Conţine ilustraţiile cele maĭ frumoase, ştirile şi telegramele cele maĭ importante din ţară şi străinătate. Publică zilnic un foarte interesant roman şi importanta operă: «Note asupra vieţeĭ regeluĭ Carol în rezboiul de la 1877—78.»

CEL MAI MARE DEPOZIT DE

Ceasoarnice

se află la administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, Strada Brezoianu No. 11, Bucurescĭ.

Ceasoarnice de nikel de la leĭ 4.90 până la leĭ 8.50.
Ceasoarnice de metal soleil, carĭ n'aŭ nicĭ o deosebire de un ceasornic de aur adevĕrat, cu leĭ 9.90, leĭ 10.90 şi 13.50.

Domniĭ doritorĭ vor găsi la depozitul ziaruluĭ nostru cel maĭ bogat asortiment de ceasornice de tot felul, de metal alb saŭ aurit şi oxidat, de argint şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, carĭ se vînd cu 30 la sută maĭ eftin de cât orĭ unde.

Bogat asortiment de ceasoarnice de masă cu deşteptător, de metal saŭ de lemn artistic sculptat.—Leĭ 4.50, Leĭ 8.50, etc. etc.

Pendule de bronz micĭ de masă, foarte elegante, numaĭ cu leĭ 5.50 bucata.

Pendule marĭ de bronz, pentru masă, de o rară frumuseţe, acoperite cu un glob de sticlă albă.—Preţurĭ de ocasiune.

Pendule de pereţe, de lemn frumos sculptat, cu musică, care cântă un frumos cântec la fie-care ceas.—Leĭ 22 şi leĭ 24 bucata.

Ceasornic de aur *patent Traian*, sistem Roskopf perfecţionat, premiat cu cea maĭ înaltă distincţiune la cea din urmă expoziţie specială de ceasornice din Geneva (Elveţia). — Bucata leĭ 170 pe comptant. — Nicĭ cu 300 de leĭ nu se găseşte un asemenea ceasornic, fiind de aurul cel maĭ fin şi solid şi de un mers cel maĭ regulat, garantat. — Acelaşi ceasornic de metal nichelat Leĭ 17.50 şi de metal oxidat leĭ 19.50

LANŢURI de tot felul

fantazie, de metal aurit saŭ oxidat şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, cu preţurĭ ne maĭ pomenit de ieftine.

Reparaţiĭ de ceasornice

se efectuiază în modul cel maĭ perfect şi durabil, la atelierul înfiinţat de administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, care a adus expres din Elveţia douĭ lucrătorĭ din ceĭ maĭ experţĭ.—Reparaţiile se garantează pe timp de un an.

Intre orele 12—1½ atelierul de reparaţiuni este închis

Typ. UNIVERSUL, Luigi Cazzavillan, Strada Brezoianu No. 11, Bucurescĭ.

Anul I.—No. 4. 5 BANI IN TOATA ȚARA Bucureștĭ, Sâmbătă 22 Noembrie 1897.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR

ȘI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată țara
« 2.50 « ½ « « «
Abonațiĭ pe un an primesc și un roman de 1 volum.

Redacția și Administrația:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare de 2 orĭ pe săptămână
MARȚEA și VINEREA

Un troglodit modern. — (Vezĭ explicația).

Un troglodit modern

Călĕtoriĭ carĭ se duc de la Paris la Lion, în Franţa, pe drumul cel mare, se opresc tot d'a-una în frumosul sat d'Arcy, care se află situat la peatra chilometrică No. 200 de la Paris.

Acolo vizitează măreţele peşterĭ carĭ poartă acelaşĭ nume ca şi satul, apoĭ, fermecaţĭ de ceea ce aŭ vĕzut, îşĭ urmează drumul neştiind că aŭ trecut pe lângă o atracţiune mult maĭ interesantă, maĭ cu seamă în timpurile acestea de civilizaţie: un om care trăeşte de 10 anĭ într'o cavernă, la înălţime de 48 de metri, adecă un troglodit, cum zic savanţiĭ.

Inştiinţaţĭ de acest fenomen, am apucat pe drumul către Avallon, şi curênd ne aflarăm în faţa unuĭ munte drept ca peretele şi care închidea cu totul valea d'a curmezişul. Acest munte e străbătut de un tunel; am pornit prin acest tunel şi după ce am mers 300 de metri prin întuneric, prin umezeală şi împotriva unuĭ vênt de ghiaţă, am eşit d'o dată în nişte locurĭ de o frumuseţe ne maĭ pomenită.

In faţa aceleĭ priveliştĭ măreţe şi neaşteptate, călĕtorul cel maĭ sceptic se opreşte uimit şi nu se maĭ satură de admirat imensele stâncĭ ascuţite ale căror vêrfurĭ ameninţă cerul, pe când la poalele lor un rîuleţ îşĭ mişcă în linişte undele pacĭnice sub o perdea de arborĭ verzĭ.

Insă mirarea turistuluĭ devine şi maĭ mare când zăreşte la intrarea uneĭ caverne, un drapel tricolor fâlfâind în vîrful uneĭ prăjinĭ necurăţită de ramurĭ. Apucarăm pe o cărare de peatră şi ne urcarăm până la 10 metri de steag. Insă aci stânca devine dreaptă ca peretele; nişte trepte aşa micĭ încât d'abia puĭ pe ele vîrful piciorului, sunt săpate în peatră. O frânghie legată de sus, serveşte de rampă.

Un câine începe să latre şi atuncĭ apare din stâncă un cap de om cu pĕrul ca şi barba marĭ şi încâlcite: e capul luĭ tata Leleu, stăpânul absolut al aceluĭ domeniu aerian.

Cu o mare politeţă şi cu un accent de oraş, trogloditul ne invită să ne urcăm în locuinţa luĭ, treabă foarte grea, însă pe care o săvêrşim în sfârşit cu ajutorul luĭ.

Acolo el are o terață cu florĭ de o rară frumuseţe; la cavernă are o uşă de lemn, făcută chiar de dînsul. Caverna e foarte mare şi e plină de iepurĭ de casă, carĭ, la vederea noastra, fug în gaurile lor adâncĭ. Mobilierul se compune dintr'o masă şi două băncĭ. Pereţiĭ aŭ ca ornamente scoicĭ împetrite, stalactite şi stalagnite; într'un colţ e o sobă de tuciu; maĭ departe, sub stâncă, la adăpost de curente, e un pat de lemn fără picioare, aşezat jos şi învelit cu două păturĭ de caĭ.

Tata Leleu, după ce ne arătă priveliştele încântătoare ce se întindeaŭ din diferitele puncte ale domeniuluĭ sĕŭ, ne a povestit istoria sa.

El s'a născut în Paris la 1836; prin urmare e de 61 de anĭ. Pentru a'şĭ câştiga hrana, a făcut toate meseriile, cu deosebire pe aceea de săpător de pământ. In timpul comuneĭ a fost făcut prizonier şi expediat la fortul Quélern, de lângă Brest, unde a făcut cunoştinţă cu marele geograf Elisée Reclus.

Maĭ târziŭ, întorcêndu-se din Elveţia unde se dusese ca să vadă pe fostul sĕŭ tovarăş de captivitate, nu găsea de lucru; s'a întâlnit atuncĭ cu un mare proprietar din împrejurimĭ şi i-a cerut de lucru. Acest proprietar exploata grotele pentru a scoate lutişor; curênd însă societatea a dat faliment şi Leleu a rĕmas păzitor al grotelor.

Aceste grote eraŭ departe de sat; atuncĭ luĭ i se păru maĭ lesne să locuiască în stîncă; îşĭ făcu o gaură, aduse în ea mobilele de carĭ vorbiĭ şi scrise neveste ĭ sale care rĕmăsese la Paris, ca să vie să locuească cu dînsul pentru a 'ĭ găti mâncare.

Avênd o mică leafă ca gardian, primind ceva plată de la savanţiĭ carĭ făceaŭ colecţiunĭ şi pe contul cărora scormonia cavernele pentru a scoate la lumină rămăşiţele vieţeĭ preistorice, trăia liber ca aerul şi nu se ducea în sat de cât o dată pe sĕptămână, pentru a cumpĕra pâine. Câştiga îndestul pentru ca să trăiască şi o mică pensie ce i se făcu în urmă îl puse la adăpost pentru tot-d'auna de orĭ ce nevoie.

El îşĭ zise că maĭ la urmă era maĭ bine să locuiască în toată libertatea într'o cavernă spaţioasă, de cât într'o casă strîmtă.

Se puse pe lucru şi descoperi grote carĭ coprindeaŭ tot felul de unelte ciudate de carĭ se servise omul în timpul sĕlbătăcieĭ luĭ; arhiologiĭ alergară cu grămada şi lucrurile descoperite de dînsul aŭ îmbogăţit muzeele FrancieĬ.

Leleu lucrează şi acum pe socoteala uneĭ societăţĭ de amatorĭ, fără să iasă din domeniul sĕŭ.

Una din distracţiile sale este prinderea viperelor. Când vizitatoriĭ intră în locuinţa luĭ, vĕd înşirate acolo maĭ multe sticle în carĭ se află, viĭ, ceĭ maĭ frumoşĭ şerpĭ de soiul acesta veninos.

In 1891 Leleu a căzut de pe o scară, de la înălţimea de 48 de metri şi şi-a spart capul; scăparea luĭ a fost o minune şi el zicea atuncĭ: «Stâncele nu mĕ omoară, ele ţin cu mine».

Indată ce s'a vindecat însă, a murit nevasta luĭ.

Credincios principiilor sale, a voit s'o îngroape în aceeaşĭ cavernă unde dênsa trăise cu el 5 anĭ fără să cârtească vr'odată.

Se apucă de săpat pământul într'una din galeriile numeroase ce dădeaŭ în cavernă, cu gând d'a îngropa acolo pe sĕrmana bĕtrână.

Şi când groapa era gata Leleu se îmbrăcă în hainele sale de sĕrbătoare, adică se încălţă cu o pereche de ghete şi'şĭ puse în cap o pălărie veche, păstrată într'un colţ al caverneĭ; apoĭ plecă la satul Arcy pentru ca să declare moartea neveste ĭ sale.

Autorităţile se opuseră la îngroparea femeeĭ în grotă.

Leleu trebui să comande un cosciug şi se întoarse apoĭ ca să stea toată noaptea de priveghere lângă cadavrul tovarăşeĭ sale de zile bune şi rele.

A doua zi cădea zăpada în fulgĭ marĭ şi deşĭ; copaciĭ despuiaţĭ de frunze, îşĭ balanţaŭ ramurile la suflarea de ghiaţă a vêntuluĭ; cerul era plumburiŭ.

Se petrecu atuncĭ în valea de la Saint More un spectacol ciudat. Treĭ oamenĭ, Leleu şi alţĭ douĭ ajutorĭ, coborîră cu frînghiĭ sicriul din vêrful sfâncelor uriaşe.

Coşciugul făcea un zgomot lugubru isbindu-se de colţurile stâncelor.

Oameniĭ, făcênd cele maĭ marĭ sforţărĭ pentru ca să nu cadă, căcĭ le lunecaŭ picioarele pe zăpadă, lăsară cu încetul frânghiile; corbiĭ flămânzĭ zburaŭ în cârdurĭ marĭ printre fulgiĭ de zăpada şi cârîitul acestor pasĕrĭ de tristeţă umpleaŭ toată valea.

In sfârşit coşciugul ajunse jos; însă şi d'aci până la drum cărarea fiind prea strîmtă, Leleu puse coşciugul pe o roabă şi porni cu el spre sat.

Ceĭ douĭ oamenĭ, prăpădiţĭ de oboseală şi ne-aşteptând nicĭ o paltă, îşĭ căutară de treabă, lăsând pe bĕtrân cu trista luĭ sarcină.

Trecu atuncĭ pe drum un car încărcat cu butoaie; căruşuluĭ i se făcu milă de bietul tata Leleu; puse d'asupra butoaielor cosciugul şi roaba şi porni către sat.

In ninsoare şi pe un ger de 15 grade, trogloditul, subţire îmbrăcat, urma carul.

Toate ziarele din departament aŭ vorbit de acest convoiŭ ciudat.

Turiştilor, când veţĭ trece pe la Arcy, să nu lipsiţĭ a vĕ abate pe la grotele Sant-More; pe lângă minunăţiile natureĭ, veţĭ vedea acolo şi un om fericit, ceea ce e foarte rar în ziua de azĭ.

Iho Pale.

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA
POLUL NORD

II

Când li s'a dat drumul, a fost o adevĕrată explozie de veselie. Se tăvaleaŭ prin zăpadă, se curăţaŭ, se frecaŭ se repezeaŭ plinĭ de bucurie, lătrând din toate puterile, în toate părţile pe ghiaţă.

Era o gălăgie şi o viaţă cum de sigur de veacurĭ îndelungate nu vor maĭ fi fost pe acele locurĭ.

Vinerĭ, 29 Septembrie. — Ziua naşteriĭ doctoruluĭ nostru Blessing; în onoarea luĭ avem azĭ sărbătoare: cea dintêiŭ serbare maĭ mare pe bord. In acelaş timp, maĭ serbăm şi un alt eveniment: observaţiile de la amiazĭ ne arată că ne găsim la 79°5¹ latitudine nordică; maĭ făcuserăm aşa dar un grad înainte.

La prânz am avut nu maĭ puţin de cincĭ felurĭ; de asemenea şi programul concertuluĭ a fost maĭ bogat ca orĭ-când.

Menu-ul coprindea: supă cu macaroane, ciorbă de peşte cu cartofĭ, puding, îngheţată, bere, marmeladă; aceasta din urmă a rĕmas intactă. Programul concertuluĭ număra 20 de puncte, printre carĭ ariĭ din Don Juan, Trovatore, Marta, Freischütz, valsurĭ de Strauss, Metra, Millöcher, cântece scandinave, ariĭ din opereta «Lustige Krieg», etc.

Cititoriĭ vor trebui să recunoască, în adevĕr, că pentru un prânz la 79 grade latitudine nordică era ceva destul de bun dar am maĭ avut pe urmă la latitudinĭ maĭ marĭ astfel de prânzurĭ pe bordul vasuluĭ *Fram*.

După masă am avut cafea şi dulceţurĭ. Iar seara,—după o cină maĭ bună ca de obiceiŭ, — maĭ avurăm îngheţată de fragĭ şi de lămâie şi grog cu zeamă de lămâie, fără alcool.

Maĭ întêiŭ s'a ridicat un toast, pentru eroul zileĭ. Apoĭ bĕurăm un pahar pentru gradul 79, care, după convingerea noastră, nu era de cât cel dintêiŭ dintre multele grade peste carĭ maĭ aveam să trecem tot aşa.

Sâmbătă, 30 Septembrie.— Nu cred că poziţia actuală a vasuluĭ nostru *Fram* este favorabilă pentru iarnă. Blocul de ghiaţă în care suntem prinşĭ şi cu care călĕtorim, creşte dintr'o parte şi ameninţă a ne strivi din altă parte. Prin urmare trebuie să căutam să degagiăm vaporul şi să ne prindem în ghieţurĭ maĭ bune. Nu e muncă uşoară.

Trebuie să spargem ghiaţa, destul de groasă, şi pas cu pas să ne scoatem vaporul din mijlocul bucăţilor de ghiaţa.

Temperatura e, astă seară,—12.6°C. Un apus de soare admirabil.

Duminică 1 Octombrie. — Vênt de la vest-sud-vest şi vreme moale. Ne acordăm o zi de repaos: mâncare, somn, fumat şi citire.

Lunĭ 2 Octombrie. — Ne împingem vaporul tot maĭ mult îndărăt, până ajungem într'un loc ce ni se pare bun. Ghiaţa începe să se prindă iar în jurul nostru. Acum situaţia vaporuluĭ e în afară de orĭ-ce primejdie.

După amiazĭ, pe când Sverdrup, Juell şi eŭ stam în camera de joc, Peter Hendriksen, unul din oameniĭ noştri, se repede în cabină strigând:

— Un urs, un urs!

Puseiŭ mâna pe puşcă şi mĕ repeziĭ afară.

— Unde e?

— Uite-l înaintea vaporuluĭ.

In adevĕr, era acolo, mare şi galben, suflând greŭ din nărĭ; se apropiase de un cort ce ridicasem pe ghiaţă ca să păstrăm acolo diferite căngĭ, securĭ şi alte instrumente de acest fel. Scot-Hansen, Blessing şi Iohansen, de la o depărtare oarecare de cort, alergaŭ din tot sufletul spre vapor. Eŭ săriĭ pe ghiaţă, căzuĭ, mĕ ridicaĭ iar, şi îmĭ pregătiĭ puşca.

Intr'acestea ursul mirosise cortul, îĭ examinase conţinutul şi negăsind nimic ce să-ĭ convie, se luăse pe urma celor treĭ fugarĭ, în sărIturĭ marĭ. Apoĭ, de o dată, zărindu-mĕ pe mine, se opri în loc mirat, ca şi când s'ar fi întrebat: «Dar asta, ce gânganie să fie?» Mĕ apropiaĭ până la o bătaie sigură de puşcă; ursul sta loculuĭ şi se uita fix la mine. In sfârşit întoarse puţin capul şi în acelaş moment îĭ trimiseiŭ un glonţ în ceafă.

Fără nicĭ o altă mişcare, se prăbuşi încet pe ghiaţă.

Atuncĭ dăduĭ drumul la câţĭ-va câinĭ, ca să-ĭ obicĭnuiesc cu acest sport; dar nicĭ un interes deosebit. Chiar şi *Kvik*, în care ne puseserăm toate speranţele în ce privea vânătoarea de urşĭ, se arătă recalcitrant şi nu se apropie de ursul mort de cât foarte încet şi cu multă precauţie, cu coada între picioare.

Acum însă trebue să reproduc istorisirea celor treĭ, carĭ aŭ dat maĭ întêiŭ ochĭ cu ursul.

Scott Hansen fiind ocupat cu fixarea cortuluĭ de care vorbiĭ maĭ sus, chemase după amiazĭ pe Blasing şi pe Johansen să'ĭ ajute. Pe când lucraŭ cu toţiĭ, iată că vĕd ursul îndreptându-se spre vapor. Cortul, maĭ la o parte, nu era în drumul bestieĭ.

— Tăcere! să nu'l speriem,—zise Hansen încet.

Şi toţĭ se strînseră după cort pândind pe urs. Fiara înainta încet.

— Cred că aş face bine să mĕ strecor până la vapor ca să daŭ de veste, zise Blesing.

— Da, da, rĕspunse Hansen. Şi Blessing, în vîrful picioarelor, se îndreptă spre vapor.

Intr'acea vreme însă ursul îĭ zărise şi acum, schimbând direcţia, se îndreptă spre cort. Blessing, vĕzênd aceasta, rĕmase un moment nehotărât. Apoĭ îşĭ zise că, în caz de primejdie, tot era maĭ bine să fie treĭ în loc de unul, şi, de teamă ca ursul să nu se ia după dînsul, se întoarse la ceĭ l'alţĭ douĭ, maĭ iute chiar de cum plecase. Ursul înainta mereŭ.

Hansen, din ce în ce maĭ îngrijat, se gândi acum la o stratagemă de care îşĭ aduse aminte din citirile luĭ. Se ridică cât era de înalt şi începu să dea din mâinĭ şi să strige, imitat fiind şi de ceĭ l'alţĭ, din toată puterea plămânilor. Ursul însă părea că nu se impresionează de loc, şi înainta mereŭ. Situaţia devenea critică.

Hansen şi Iohansen puseră mâna unul pe o cange, cel-l'alt pe o secure; Blessing rĕmase cu mâinile goale. In acelaşĭ timp, strigând cu toţiĭ din toate puterile «Ursul! ursul!» o rupseră la fugă spre vapor, cât îĭ ţineaŭ picioarele. Ursul însă, în vremea asta, îşĭ continuă drumul neturburat spre cort şi—restul l'am povestit maĭ sus.

Ursul era de o talie mijlocie, slab, parte bărbătească. Singurul lucru ce i-am găsit în stomac, când l-am spintecat, a fost o bucată de hârtie dintr'un prospect; era o hârtie în care fusese înfaşurată o lumânare pe care unul din noĭ o pierduse pe unde va pe ghiaţă.

Din ziua aceea, uniĭ din membriĭ expediţieĭ nu maĭ părăseaŭ cu nicĭ un preţ vaporul înainte de a se înarma până în dinţĭ.

Miercurĭ, 4 Octombrie.— Ierĭ şi azĭ vânt de la nord vest. Ierĭ am avut —16°, astă zĭ -14° C.

Toată ziua m'am ocupat cu sondagiĭ, şi am ajuns aproximativ până la o adâncime de 1460 de metri. Temperatura, lucru destul de ciudat, era în fund ceva peste punctul de îngheţ (+ 0. 18° C.), iar cu 150 metri maĭ sus ceva sub zero (— 0.4° C). Aceste fapte desmint tradiţia despre extra ordinara rĕceală a apeĭ din marea îngheţată.

După amiazĭ, ghiaţa din dărătul vaporuluĭ s'a crăpat fără veste, şi cu atâta iuţeală, în cât treĭ din noĭ carĭ se coborîseră de pe vapor, aŭ trebuit să arunce repede o scândură lungă peste crăpătură ca să se poată întoarce pe bord.

Seara târziŭ s'aŭ maĭ format şi alte crăpăturĭ.

Joĭ, 5 Octombrie.—Pe când mĕ îmbrăcam azĭ dimineaţă ca să mĕ duc la dejun, pilotul veni să mĭ dea de

veste că iar se zărea un urs venind spre noĭ.

Imediat mĕ urcaĭ pe punte, de unde putuĭ vedea ursul venind din-spre sud, spre vapor. Când ajunse la o depărtare oare-care, destul de mare însă, se opri uitându-se în toate părţile. In momentul următor se lăsă jos şi rĕmase nemişcat. Atuncĭ eŭ şi cu Hendiksen ne coborîrăm şi înaintând până la o distanţă de vr'o 300 de metri, avurăm norocul să-ĭ trimitem un glonţ în piept, tocmaĭ în momentul când ursul voia s'o ia p'aci încolo.

Acu ne facem toate pregătirile pentru iarnă şi contra grămădireĭ ghieţurilor. Vreme frumoasă, dar rece; pe la 8 ore seara avem — 18° C.

Resultatul inspecţieĭ medicale de azĭ e că tot maĭ avem încă ploşniţe pe bord. Nu ştim ce să maĭ facem în potriva lor; acum nu maĭ avem aburĭ şi trebuie să ne punem nădejdea în frig.

Trebue să mărturisesc că această descoperire mĕ supĕră foarte mult. Dacă plojniţele vor ajunge să se încuibeze în blănile noastre de iarnă, am păţit'o rĕŭ de tot. In ziua următoare ne am pus decĭ pe o exterminare a supĕrăcioşilor mosafirĭ după regulile antiseptice cele maĭ severe. Fe-care din noĭ îşĭ schimbă complect îmbrăcămintea, după ce se spălă din creştet până 'n tălpĭ. Toate hainele vechĭ, cum şi plăpămile şi alte obiecte suspecte de aceeaşĭ natură se scot pe punte, pentru a fi lăsate acolo toată iarna. Această mĕsură a fost eficace: o temperatură de —53 de grade, n'aŭ putut suporta nicĭ aceste insecte, căcĭ n'am maĭ găsit nicĭ una în viaţă.

Vinerĭ 6 Octombrie. – Frig până la 24°C sub zero. Astă-zĭ am început cu construirea moareĭ de vĕnt. Gheţurile se grămădesc în partea de Nord a vaporuluĭ.

De oare-ce câiniĭ ar îngheţa dacă i-am ţine tot legaţĭ şi nu i-am lăsa să facă mişcare, le-am dat drumul astă-zĭ şi vrem să încercăm dacă i-am putea lăsa aşa. Fireşte, numaĭ de cât aŭ început să se hârjonească şi uniĭ chiar să se muşte. Alt-fel, mare bucurie printre dînşiĭ; săreaŭ, alergaŭ în toate părţile şi se tăvăleaŭ prin zăpadă. Seara o auroră boreală admirabilă.

Sâmbătă 7 Octombrie. — Frigul se menţine, cu acelaşĭ vînt de la Nord ce bate de câte-va zile. Mĕ ten. că acum suntem împinşĭ spre sud.

Acum câte-va zile ne aflam, după observaţiile noastre, la 78°47′ latitudine nordică. Aşa dar cu 16 minute spre sud în maĭ puţin de o sĕptămĕnă; aceasta e prea mult! dar vom recăştiga terenul perdut; *trebue* să înaintăm spre Nord. Ne depărtăm acum de patrie, dar în curĕnd ne vom apropia iarăşĭ.

Ce frumuseţe pătrunzĕtoare, amestecată cu un fond de melancolie nesfârşită, în serile acestea fantastic strălucitoare! Soarele disparĕnd, a lăsat în locul luĭ rĕmăşiţe triste de lumină. Musica naturiĭ, umplĕnd toată această întindere, lasă o impresie dureroasă, pentru că toată această frumuseţe zi de zi, sĕptămână de sĕptămână, an de an, se rĕspândeşte asupra uneĭ lumĭ moarte. De ce apusul soareluĭ te lasă în tot-d'a-una gânditor şi pe cele l'alte ţĕrmurĭ, acasă? Aci însă şi maĭ mult.

Spre apus se ridică o strălucire roşie ca sângele, din zăpada rece. Şi când te gândeştĭ că aceasta este *marea*, înlănţuită, moartă şi înţepenită, şi că soarele în curĕnd ne va părăsi şi vom rĕmâne în întuneric, singurĭ!... «Şi pământul era pustiŭ şi deşert.» Aceasta va fi marea ce are să vie?

Duminică 8 Octombrie.—Vreme frumoasă. Am făcut o escursiune, cu patine de zăpadă, spre apus, însoţit de toţĭ câiniĭ. Mergeam cam greŭ, din cauza apeĭ sărate care pătrundea pe icĭ pe colo prin ghiaţa de curînd formată. Departe, m'am aşezat să mĕ odihnesc pe o grămadă de zăpadă, pe când câiniĭ se strîngeaŭ în jurul meŭ aşteptând să-ĭ mângâiŭ; îmĭ aruncam privirile în toate părţile peste câmpia de zăpadă, de jur împrejur, pretutindenĭ!

Observaţiile făcute azĭ ne-aŭ adus o surprindere neplăcută; ne-am coborît până la 78° 81[1] latitudine nordică. Totuşĭ, este o explicaţie destul de simplă, dacă vom avea în vedere toate vînturile de la nord şi nord-vest pe carĭ le-am avut în timpul din urmă şi marea deschisă nu departe de noĭ spre sud. Indată ce totul va îngheţa, trebuie să înaintăm spre nord; despre aceasta nu încape îndoială. Totuşĭ, situaţia e neplăcută. Aflu oare-care mângâere în faptul că suntem împinşĭ puţin şi spre răsărit, aşa că în tot cazul ne-am ţinut cu vĕntul şi nu mergem spre apus.

Lunĭ, 9 Octombrie. — Am avut frigurĭ şi noaptea trecută, şi astă zĭ; D-zeŭ ştie ce să maĭ însemneze şi prostia asta.

Azĭ dimineaţă, când am scos sondele, am descoperit că nu ajungeaŭ de cât la o adîncime de ceva maĭ puţin de 150 de metri, şi căzuseră cu adevĕrat de fund. Ne întoarserăm decĭ şi maĭ mult de sud.

In acest moment însă totuşĭ observarăm că vaporul pornise iar încet spre nord. Era o mângâiere, de şi slabă.

După amiazĭ,—tocmaĭ în ora când stăteam de vorbă,—de o dată se porni un sgomot asurzitor; vaporul întreg fu sguduit: era prima apăsare a gheţurilor. Alergarăm cu toţiĭ pe punte să vedem.

Vaporul se ţinea de minune, după cum mĕ şi aşteptasem. Ghieţurile se grămădeaŭ mereŭ spre noĭ, dar treceaŭ pe de desubt, ridicându-ne încet în sus.

Apărările acestea continuară toată dup'amiaza şi une-orĭ eraŭ aşa de tarĭ, că vaporul se ridica de maĭ multe urme în sus; dar ghiaţa nu putea să-l ţie mult şi iar se spărgea sub dînsul.

Spre seară, gheţurile se rĕspândiră iarăşĭ, până când ajunserăm într'o întindere mare de apă liberă; trebuirăm să reconducem repede vaporul în vechiul bloc de ghiaţă, pentru că alt-fel ne am fi pierdut direcţia.

Marţĭ, 10 Octombrie. — Mişcarea gheţurilor continuă.

Miercurĭ, 11 Octombrie.— Azĭ după amiazĭ primirăm vestea tristă că *Iliob* e mort; ceĭ-l'alţĭ câinĭ îl sfăşiaseră. A fost găsit la o depărtare bună de vapor. *Jugger* îĭ păzia cadavrul şi nu lăsa pe ceĭ-l'alţĭ câinĭ să se apropie.

Sunt ticăloşĭ câiniĭ ĕstia; nu trec 24 de ore fără bătaie. Ziua, de obiceiŭ, e în tot d'auna unul din noĭ de faţă ca să-ĭ astĕmpere, dar noaptea nu trece aproape nicĭ o dată ca să nu atace pe câte unul din tovarăşiĭ lor. Bietul *Barrabas* e aproape nebun de frică. Acum nu maĭ părăseşte bordul, căcĭ ştie că îndată ce ar ieşi pe ghiaţă, ceĭ l'alţĭ l'ar ataca. Şi n'aŭ nicĭ un simţ de mărinimie bestiile astea. Cu toţiĭ se reped săl batice asupra celuĭ doborît în luptă. Dar oare nu e poate o lege a naturiĭ ca cel tare, iar nu cel slab, să fie protejat? Oare noĭ oameniĭ nu mergem în contra naturiĭ atuncĭ când ocrotim pe ceĭ slabĭ şi facem tot posibilul ca să le apărăm şi să le prelungim viaţa?

Fridtjof Nansen

(Urmare în numĕrul viitor)

ŞABUNII

Locuitoriĭ din Congu cred că ina, saŭ gorilul, nu este un animal ca cele-l'alte maimuțe. După eĭ, corpul acestor dobitoace straniĭ este însuflețit de spiritul unor negriĭ africanĭ, carĭ,—pentru faptele rele săvîrşite în această lume şi cărora le este interzis pentru multă vreme de a locui alăturĭ cu marele Maramba, creatorul universuluĭ,—sunt siliţĭ să revie şi să trăiască pe pămênt în corpurile acestor monştri.

Aceştĭ gorilĭ, numițĭ şabunĭ, sunt maĭ marĭ, maĭ forțĭ şi maĭ rĕĭ ca ceĭ l'alțĭ. Uniĭ dintre eĭ, ca şi vampiriĭ, se aruncă asupra călĕtorilor izolațĭ şi prin muşcăturĭ le deschid vinele gâtuluĭ şi nu-ĭ lasă de cât după ce le-a supt tot sângele. Alțiĭ, ascunşĭ în mijlocul unor giganticĭ copacĭ numițĭ baobabĭ, pândesc pe toțĭ nenorociţiĭ carĭ le cad la îndămână, îĭ gâtue şi-ĭ aruncă în desişul pădurilor, unde nu întârzie a deveni pradă şacalilor şi vulturilor.

Printre africanĭ se povestesc multe istoriĭ minunate în privința acestor gorilĭ. Unul a surprins o trupă de şabunĭ în momentul când aduna trestiĭ de zahăr (vezi ilustrația).—Eĭ puneaŭ atîta artă în această muncă, încît un om cu greŭ ar fi putut să-ĭ imiteze.

Negrul în chestiune s'a ascuns, pentru a evita soarta ce-l aştepta, dacă ar fi fost zărit de gorilĭ şi ast-fel a putut fi martor al celuĭ maĭ curios spectacol: o dată recolta isprăvită, fie-care animal a luat pe umerĭ două saŭ treĭ legăturĭ de trestie şi cu toțiĭ împreună aŭ plecat spre locuințele lor, scoțênd nişte răcnete carĭ sguduiaŭ pădurile, făcênd să fugă animalele sĕlbatice din calea lor.

Un alt negru ne afirmă că se întîmplă câte-o dată ca, înaintea morțiĭ chiar, oameniĭ să fie metamorfozațĭ, din cauza sănătățeĭ lor, în gorilĭ.

Mi aduc aminte de o seară, petrecută în mijlocul Pahuinilor, în urma uneĭ vînătorĭ infructuoase de gorilĭ. Siliţĭ a ne opri acolo unde ne aflam, masa noastră a fost dintre cele maĭ frugale, grație banalelor sĕlbatice, marĭ şi tarĭ, şi a uneĭ fripturĭ de maimuță, din cele omorâte în timpul zileĭ. Osteneala şi foamea m'aŭ făcut să gust din acest animal, a căruĭ carne e tare, dar maĭ puțin displăcută de cât îmĭ închipuiam.

Am petrecut acolo o noapte din cele maĭ straniĭ din câte maĭ pot găsi în amintirile mele de voiajor. Nopțile equatoriale nu sunt liniştite ca cele dinspre partea Norduluĭ. In toată vremea cât ține căldura, dobitoacele sĕlbatice staŭ ascunse în vizuinele lor, aşteptând umbra şi rĕcoarea seriĭ pentru a pleca să'şĭ caute hrana. Cu cea din urmă rază a soareluĭ, natura ostenită pare că se deşteaptă pentru o viață nouă, cele dintâiŭ răcnete ale tigruluĭ şi leopardului încep să rĕsune în vale, amestecându se cu sgomotul singular al torentelor; s'ar zice că aceştĭ regĭ aĭ pădurilor, părăsind paturile lor de muşchĭ din fundul vizuinilor, vor să anunțe ast-fel, în fie-care seară, luarea în posesiune a imperiuluĭ lor.

Gorilii, cocoțațĭ pe o ramură de banian, saŭ pe acoperişul de frunze al bordeelor în carĭ locuesc, rĕspund prin note maĭ legere. maĭ grave şi tot aşa de teribile; eĭ par că desfid pe tigriĭ şi leoparzĭ de a se apropia de ghiarele lor puternice. Şi în adevĕr, sĕlbătăcimea urmează cursul rîurilor, se rĕspândeşte prin câmpiile vecine, dar nicĭ un animal, înştiințat de acel strigĕt straniŭ, de acea notă care are ceva omenesc în sĕlbătăcia sa şi care se termină într'un uruit de tunet, nu se va hazarda să se apropie de locul unde goriliĭ şi-aŭ ales culcuşul.

Şi cu toate acestea, contrast încântător: pe când tigrul şi maimuța mare schimbă de departe notele lor rĕutăcioase, miĭ de păsĕrĭ cântătoare, carĭ în timpul zileĭ aŭ căutat în cea maĭ deasă pădure un adăpost în potriva soareluĭ, se deşteaptă acuma, şi de pe fie care ramură se aud melodioasele lor cântece.

In noaptea aceea, concertul a fost complect: pădurile aŭ auzit rând pe

Unul a surprins o trupă de şabunĭ în momentul când aduna trestiĭ de zahăr... (Pag. 29, rîndul 28).

rând răcnetele fiarelor sĕlbatice şi cântecele privighetorilor.

Am aprins un foc mare pentru a goni ţînţariĭ şi a evita vizitele primejdioase, şi învelit cu o pînză de postav, cu capul rezemat pe sacul de voiaj, am trecut multe ceasurĭ contemplând spectacolul măreţ, înnainte de a gusta din binefacerile somnuluĭ.

L. Jacolliot.

JULES VERNE

Castelul Carpaţilor

— Numaĭ un lucru, făgădueşti-mĭ, că dacă ajungem seara la castel, nu te încercĭ să intri înăuntru.

— Asta nu se poate, că de ce mĕ duc acolo, să vĕd ce se maĭ petrece, înăuntru?

— Ce vreĭ să se petreacă? strigă doctorul Patac, dând din umerĭ.

— Nu ştiŭ, până acum. Dar sunt hotărît să aflu...

— Dar numaĭ dacă veĭ putea să ajungĭ, până la castelul acela, că, după cum vĕd eŭ, câte greutăţĭ am întâmpinat până aicĭ, n'o să apucăm ziua acolo.

— Eŭ cred, că de acum e maĭ uşor zise Nicu Pe vîrful munteluĭ copaciĭ sunt maĭ rarĭ.

— Dar are să fie greŭ de suit!

— Nu'ĭ nimic.

— Dar am auzit, că pe şesul Orgaluluĭ, poţĭ întâlni urşĭ!

— Am puşca şi d-ta revolverul; ne vom apăra.

— Dar dacă ne apucă noaptea pe drum, nu ne rătăcim prin întuneric?

— Nu, că acum avem o călăuză; rîul Niaduluĭ. Ne luăm după el şi cred că în douĕ ceasurĭ suntem la castel.

— Dacă nu în şase ceasurĭ!

— Aide, eştĭ gata?

— Deja, Niculе, dar abia ne am oprit câte-va minute.

— Eĭ, ia lasă-mĕ Patac. N'aĭ de cât să mĕ laşĭ singur! Drum bun! Şi Nicu Dec se sculă să plece.

— Staĭ! Staĭ! strigă doctorul. Ce om, ce om! Mi-aŭ amorţit picioarele, abia le maĭ duc...

Eraŭ pa ru ore după amiazĭ. Trebuiaŭ să se grăbească, căcĭ prin pădure se înopteazĕ de grabă.

Nicu Dec ar fi ajuns într'un ceas, dacă ar fi fost singur, dar cu însoţitorul sĕŭ îĭ trebui să facă treĭ, oprindu se mereŭ să'l aştepte, ajutându'l la suit pe vr'o stâncă maĭ înaltă.

Dar dacă era greŭ de suit, copaciĭ însă se maĭ răriseră. Rîul Niaduluĭ se micşorase mult până ce ajunsese un pîrîiaş; trebue să fi fost aproape de isvor. Nu maĭ aveaŭ mult până la dealul Orgaluluĭ, încununat cu construcţiile castelului.

In sfîrşit ajunseră; bietul doctor căzu de oboseală. Nicu Dec nu era ostenit. Sta şi se uita cu lăcomie la castel, de care nu se apropiase nicĭ odată până atuncĭ.

In faţa luĭ se înălţa o casă, apărată de un şanţ adînc, şi a căreĭ singură punte de trecere, era luată şi rezemată de un stâlp.

Imprejurul caseĭ pustiŭ şi tăcere. Nimenĭ nu se arăta pe parapet, ni menĭ pe platformă, nicĭ pe terasa circulară de la catul întêĭ. Nicĭ un fir de fum nu se rostogolea din coşul casteluluĭ.

— Aşa'ĭ pădurarul, că nu poţĭ trece şanţul?

Nicu Dec, nu rĕspunse. Vedea bine că era nevoit să se oprească lângă zidurile casteluluĭ. In mijlocul întunericuluĭ, cum ar fi putut să se scoboare în şanţ şi să se ridice de cea l'altă parte, ca să pătrundă în castel? Negreşit, era maĭ înţelepteşte să aşaştepte zorile, ca să se apuce de lucru cu lumină.

VI

Micul pătrar de lună ivit după apusul soareluĭ, se făcu nevĕzut când se înoptă bine. Umbra cuprinse încetul cu încetul împrejurimile.

Dacă avea să fie o noapte întunecoasă, nimic nu arăta că are să se întîmple vr'o furtună, s'aŭ vr'o neorênduială în atmosferă.

Nu era nicĭ un fel de copac, prin partea asta stearpă a Orgaluluĭ. Numaĭ câte un mărăcine numit «spin rusesc» se zăreşte icĭ, colea.

Acum era vorba să'şĭ găsească un loc bun, unde s'aştepte ivirea zorilor.

Acum era momentul ca doctorul să'şĭ înceapă plângerile. Cât era de bun patul luĭ din căsuţa din Werst! Işĭ aleseră o stîncă maĭ înaltă, care să'ĭ apere de frigul, care venia despre Sud Est, şi care începuse a'ĭ cam înţepa.

Stînca aceea era o bancă de piatră, din celea care se întîlnesc des prin provinciile româneştĭ. Călĕtorul poate să se odihnească, şi să bea puţină apă în acelaş timp, căcĭ subt aceste băncĭ, se găseşte de obiceiŭ şi câte un urcior cu apă. Pe când castelul era locuit de baronul Radu de Gorţ, banca avea o cană, pe care servitoriĭ casteluluĭ aveaŭ grije de a o umplea cu apă. Dar acum nu se maĭ găsea nicĭ urmă de aşa ceva.

La un capĕt al bănceĭ sta o bucată de granit, rĕmăşiţa dintr'o cruce veche.

In calitatea luĭ de om de spirit, doctorul Patac nu putea să admită că această cruce îl va ocroti, împotriva apariţiunelor supranaturale. De aceea avea o frică nebună de drac, care trebuia să fie pe aproape.

Apoĭ îĭ maĭ veni un gând, o ideie la care nu se gândise de la plecare.

Era marţĭ seară, şi marţĭ seară săteniĭ nu'ţĭ ar fi eşit din casă după apusul soareluĭ, doamne fereşte! Şi tocmaĭ în ziua aceia, bietul doctor, nu numaĭ că era afară, dar aproape de castelul acela, plin de spirite rele.

Gândindu-se la lucrurile acestea, doctorul vĕzu pe pădurar scoţênd nişte carne rece din tolbă, şi după ce trase douĕ înghiţiturĭ din ploscă, aşezêndu-se liniştit la mâncare. După ce îşĭ potoli foamea, îşĭ aşeză de dormit.

«Acum să dormim, zise Nicu.

— Să dormim, Nicule!

— Noapte bună, doctore.

— Noapte bună, uşor e de zis, şi mi'ĭ teamă rĕŭ, că asta n'are să isprăvească bine.

Nicu Dec, ne-avênd poftă de vorbă, nu rĕspunse. Invĕţat să doarmă prin pădurĭ, nu întârzie de a adormi.

De aceea doctorul rĕmase să bodogănească printre dinţĭ, când auzi suflarea însoţitoruluĭ sĕŭ la intervale regulate; cât despre dînsul, îĭ fu cu neputinţă câte-va minute, să'şĭ astâmpere simţurile vedereĭ şi auzuluĭ. Cu toată oboseala, nu înceta de a trage cu urechea. Creerul sĕŭ era oare în prada vedeniilor acelea extravagante care nasc din turburările insomnieĭ? ce zărea el în umbra? totul şi nimic, forma nehotărîtă a obiectelor carĭ înconjuraŭ norii neregulaţĭ de pe cer, castelul care de abia se maĭ zărea. Apoĭ stîncele şesuluĭ Orgall, care i se păreaŭ că se mişcă într'un fel de horă drăcească. Dar dacă se vor deslipi de pămînt, să se rostogolească peste ceĭ doui nesocotiţĭ, să'ĭ sdrobească tocmaĭ la intrarea casteluluĭ, care li era închisă!

Se sculase în picioare, nenorocitul doctor, ascultă zgomotele carĭ se propagă la suprafaţa şesurilor înalte, şoaptele acelea îngrijitoare, carĭ sunt ca un şopătit, un gemĕt saŭ un suspin. Auzia bufniţele carĭ zburaŭ pe d'asupra stâncelor, liliaciĭ făcêndu'şĭ preumblarea de noapte, douĕ saŭ treĭ perechĭ dintr'acele cucuvae, ale căror ţipete rĕsună ca o tânguire. Atuncĭ i se strângea carnea pe dînsul şi o sudoare rece îĭ acoperea tot trupul.

Ast fel trecură ceasurile până la douĕ spre-zece noaptea. Dacă doctorul Patac ar fi putut dormi, saŭ să aibă cu cine schimba vr'o vorbă, să'şĭ spue temerile, ar fi simţit maĭ puţină spaimă. Dar Nicu Dec dormea, şi dormea un somn adânc.

Douĕ spre-zece ore — miezul nopţeĭ — ora cea maĭ spăimântătoare dintre toate, ora apariţiunilor, a magiilor.

Ce se petrecea?

Doctorul se sculase iar, întrebându-se dacă e deştept, saŭ dacă visează.

Intr'adevĕr, colo sus, i se păru că vede — nu, vedea într'adevĕr — **forme ciudate, luminate de o lumină de**

soare, preumblându-se de colo colo pe cer, suindu-se, scoborându-se, mergênd cu nourii. S'ar fi zis că eraŭ nişte monştri, smeĭ cu coadă de şerpĭ, caĭ cu aripĭ, liliacĭ uriaşĭ, carĭ se lăsaŭ spre dînsul, ca şi cum ar fi vrut să'l apuce în ghiare, orĭ să'l înghiţă de viŭ

Apoi, i se păru că toate se mişcaŭ pe şesul Orgaluluĭ, stâncile, copacii carĭ se înălţaŭ în pajişte. Şi foarte desluşit, nişte tălăngănirĭ slobozite la micĭ intervale, ajungeaŭ până la dînsul.

— Clopotul, şopti el, clopotul castelului.

Da, era chiar clopotul din capela cea veche, şi nu cel de la biserica din Vulcan, al căruĭ sunet ar fi mers în altă direcţiune.

Şi iată că începe a suna clopotul maĭ des... mâna care îl trage nu sună a glas de mort... Nu! e ca un clopot de alarmă, a căreĭ bătae gâfiitoare deşteaptă ecourile graniţeĭ Transilvanene.

Auzind aceste vibrărĭ lugubre, doctorul fu apucat de o frică ne... ai pomenită, de o grijă neînvinsă, de o groază nespusă, care'ĭ facu să'ĭ trea că prin tot corpul nişte cârceĭ de ghiaţă.

Dar şi pădurarul fu deşteptat din somn, de zgomotul clopotelor. Se sculă în picioare, pe când doctorul Patac se făcu mic de tot, Nicu Dec trage cu urechia, şi cu ochiĭ caută a despica întunericul.

— Clopotul ĕsta, clopotul ĕsta!... repeta doctorul Patac. Cortul îl trage.

Hotărît, bietul doctor scos din minte, crede maĭ mult de cât orĭ când în dracĭ!

Pădurarul, nemişcat, nu i-a rĕspuns.

De odată, nişte flueraturĭ, ca acelea pe care le aruncă în vĕsduh vasele marine când intră în porturĭ, se deslănţuesc în valurĭ nesfêrşite. Vĕsduhul e sguduit de şueraturile acelea asurzitoare.

Apoĭ, isbucneşte o lumină din cetăţue, pe o întindere foarte mare, de unde es licarirĭ foarte viĭ, orbitoare. Ce focar poate produce o astfel de lumină, a căreĭ iradierĭ se preumblă în făşiĭ lungĭ pe şesul Orgalului? Din ce cuptor o fi eşind acest isvor de lumină producĕtoare de chipurĭ, care par'că ar cuprinde stîncile, scăldându le într'o vineţeală ciudată.

Nicule... Nicule... strigă doctorul, uită-te la mine, nu sunt şi eŭ ca tine un cadavru!...

Intr'adevĕr pădurarul ca şi dînsul luaseră înfăţişarea unor cadavre, faţa vînătă, ochi stinşĭ, orbite goale, obrajĭ verzuĭ, pĕrul semĕnênd cu muşchiĭ ceia, carĭ, după cum spune legenda, cresc pe capul spânzuraţilor...

Nicu Dek e uimit de ce aude şi ce vede. Doctorul Patac, ajuns la cea din urmă treaptă a spaimeĭ, are pielea sbârcită, pĕrul vîlvoiŭ, pupila lăţită, corpul apucat de o înţepeneală. Cum zice poetul *contemplaţiunilor* «res pirǎ groază».

Un minut, — cel mult un minut — maĭ ţinu acest fenomen grozav. Apoĭ ciudata lumină se slăbi gradat, urletele se stinseră, şi şesul Orgaluluĭ reintră iarăşĭ în tăcere şi întunecime.

Nicĭ unul, nicĭ altul nu maĭ căutară să doarmă; doctorul abătut de uimire, pădurarul în picioare lângă banca de piatră, aşteptând zorile.

La ce se gândea Nicu Dek în faţa acestor lucrurĭ atât de supranaturale pentru dînsul? Nu era oare acestea de ajuns, ca să'ĭ sfărâme hotărîrea. Se va încăpăţîna oare a'şĭ urmări această întreprindere periculoasă? De sigur, spusese că va pătrunde în castel, că va vedea ce'ĭ în cetăţue...

Dar nu era de ajuns că venise până la prăpastia aceea care'l împrejura, că înfruntase mânia stafiilor şi întărîtase turburarea aceea în elemente? Oare îĭ vor imputa în sat, că s'a întors fără a împinge nebunia până a intra în acest drăcesc de castel?

De odată, doctorul se aruncă asupra luĭ, îl apucă de mână, îl trase:

— Vino!... Vino!...

— Nu! rĕspunde Nicu Dec.

Şi, la rîndul sĕŭ, îl ţine pe doctor de mână, care cade după această din urmă sforţare.

Noaptea se sfêrşi, şi eraŭ într'o ast-fel de stare de spirit, că nicĭ doctorul nicĭ pădurarul nu'şĭ dădură seama de timpul, care se scurse până în ziuă. Nimic nu le rĕmase în minte din ceasurile care maĭ trecură până la cele dintêĭ luminĭ ale zileĭ.

In acea clipă, o şuviţă aurie se arătă pe vêrful Paringuluĭ. Nişte nourĭ albicioşĭ se risipiră la zenit pe un cer dungat ca o piele de zebru.

Nicu Dec se întoarse spre castel. Vĕzu formele luĭ desluşindu-se din ce în ce maĭ bine, cetăţuia eşind din ceaţa care se lăsa pe creasta vulcanuluĭ, capela, galeriile, eşind din umbră, apoĭ pe stâlpul din stânga, desluşindu-se ulmul, ale căruĭ foĭ şopteaŭ la zefirul zorilor.

Nimic schimbat în înfăţişarea obişnuită a castelului. Clopotul era tot aşa de nemişcat, ca morişca de pe vîrful caseĭ. Nicĭ un fum nu eşia din coşurile cetăţueĭ, ale căreĭ ferestre zăbrelite eraŭ închise peste tot.

Deasupra platformeĭ sburaŭ câteva păsĕrĭ, dând ţipete ascuţite.

Nicu Dec se uita la intrarea principală a castelului. Puntea de pe prăpastie era ridicată şi rezemată de portiţă, între douĭ stâlpĭ de piatră, pe carĭ eraŭ săpate armele baronuluĭ de Gorţ.

Pădurarul era oare hotărît să ducă până la sfârşit această expediţie aventuroasă? Da, şi hotărîrea luĭ nu fusese clintită, de evenimentele din timpul nopţeĭ. Lucru spus, lucru făcut; asta era deviza luĭ, după cum se ştie. Nicĭ vocea tainică care'l ameninţase d'adreptul în sala cea mare de la *Regele Mateĭ*, nicĭ întîmplările neexplicabile ale sunetelor şi lumineĭ, la care fusese martor, nu'l va împedica, de a păşi zidul castelului. Un ceas îĭ va fi de ajuns, ca să se preumble prin toate galeriile, să viziteze cetăţuia, şi atuncĭ, împlinindu-şĭ făgăduinţa, se va întoarce la Werst, unde va putea ajunge înainte de amiazĭ.

Cât despre doctorul Patac, nu maĭ era decât o maşină fără de simţire, n'avênd nicĭ puterea de a se împotrivi, nicĭ de a voi. Se duce unde îl va împinge. Dacă va cădea, nicĭ nu'ĭ va maĭ fi cu putinţă să se maĭ ridice; grozăveniile din noaptea aceia îl aduseseră la cea maĭ desăvîrşită uimire şi nu făcu nicĭ o observaţie, când pădurarul, arătându'ĭ castelul, zise:

«Haidem!»

Cu toate acestea se făcuse ziuă, şi doctorul ar fi putut foarte bine să se întoarcă la Werst. Dar să nu 'l luaţĭ în nume de bine fiind-că a rĕmas cu Nicu Dec. Doctorul nu maĭ avea conştiinţa stăreĭ sale, nu maĭ era de cât un trup fără de suflet. De aceea, când pădurarul îl tîrî spre prăpastie, el se lăsă.

Acum să vedem, era cu putinţă să pătrundă în castel prin alt loc, afară de portiţă.

Zidul din faţă nu avea nicĭ o spărtură, nicĭ o dărâmare, nicĭ o crăpătură, prin care să poţĭ intra în castel.

Era chiar de mirare că aceste ziduri vechĭ să fie aşa de bine păstrate, ceea ce provenea de sigur de la grosimea lor. Să se înalţe d'a lungul zidului până la crestăturile din vîrf, iarăşĭ nu era cu putinţă, căcĭ venea cu vr'o patru zecĭ de picioare d'asupra prăpastieĭ. S'ar fi părut că tocmaĭ atuncĭ când ajunsese lângă zidurile castelului Carpaţilor, Nicu Dec avea să dea de piedicĭ ne-învinse.

(Va urma).

Numĕtul 5 din «Ziarul Călĕtoriilor» va apare Marţĭ, 25 Noembrie curent.

De necrezut

Obiecte şi 3 Calendare gratis

Cine se va abona, cu începere de la 1 Decembrie 1897, la ziarul «Universul» politic, care apare in fie-care zi dimineaţa, va primi următoarele premiĭ:

Pentru 3 lunĭ leĭ 4.80 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Calendarul de citit ilustrat al «Universuluĭ» pe anul 1898, care coprinde 100 paginĭ text şi 13 portrete ale oamenilor însemnaţi din România, incetaţĭ din viaţă în anul curent, un roman ilustrat de 1 volum, calendarul portativ pe anul 1898 şi ziarul «Universul» literar, colorat, pe timp de 3 lunĭ.

Pentru 6 lunĭ leĭ 9.30 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Calendarul de citit al «Universuluĭ» pe anul 1898.—Calendarul portativ.— Calendarul american (cu foĭ zilnice).—Un roman de 2 volume, ilustrat, şi ziarul «Universul» literar colorat, timp de 3 lunĭ.

Pentru un an leĭ 19.50 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Toate calendarele de maĭ sus.—Un roman ilustrat de 4 volume. — «Universul» literar colorat timp de 1 an, o frumoasă fructieră cu piciorul de metal nichelat şi un port ceasornic de metal.

Pentru portul premiilor:

Abonaţiĭ din provincie pentru 3 lunĭ vor trimete 20 banĭ maĭ mult pentru portul premiilor, abonaţiĭ pentru 6 lunĭ vor trimete 30 banĭ maĭ mult şi abonaţiĭ pentru un an 1 leŭ maĭ mult.

La Viena şi la Veneţia gratis

Toţĭ abonaţiĭ vor maĭ concura, prin tragere la sorţĭ, la două bilete de dus şi întors la Viena saŭ la Veneţia.

VINDECAREA
Boalelor de ficat, stomac şi inimă

Curăţirea sângeluĭ stricat

HAPURILE VEGETALE INDIANE precum şi AMAR INDIAN ale d-luluĭ W. SIMON, vindecă în mod sigur şi în scurt timp **toate boalele de Ficat, Stomac şi Inimă**, în orĭ-ce formă se vor prezenta. Hapurile vegetale indiane şi amarul indian, sunt **ceĭ maĭ bunĭ curăţitorĭ aĭ sîngeluĭ stricat**, în urma boalelor ficatuluĭ saŭ ale efectelor de microbĭ şi miasme palustre (băltoase).— Hapurile Vegetale Indiane costă leĭ 2.80 flaconul. Amarul Indian costă leĭ 3 flaconul.

— Refuzaţĭ ca falşificate toate flacoanele saŭ borcanele carĭ nu vor purta pe din afară pecetia ziaruluĭ «Universul» şi pe dinăuntru o instrucţie în limba română tot cu pecetia ziaruluĭ «Universul».

Se găseşte de vînzare în Bucureştĭ la drogheria centrală a d-luĭ M. Stoenescu, strada Academieĭ; la farmacia «Ochiul luĭ Dumnezeŭ», V. Thüringer, calea Victorieĭ No. 154; la drogheria Ilie Zamfirescu, strada Academieĭ No 2; la drogheria Păcăţianu, calea Victorieĭ No. 17 (hotel de France), precum şi la toate farmaciile din ţară.

Orĭ-ce tuse
vindecată

Cine vrea să se vindece sigur şi în scurt timp de orĭ-ce tuse, **să cumpere numaĭ hapurile de catramină ale celebruluĭ chimist dr. Bertelli din Milan, aprobate de consiliile sanitare superioare din Italia şi România.**

O cutie costă numaĭ leĭ 2.95; patru cutiĭ leĭ 10.95.

De vînzare în provincie la toate farmaciile şi în Bucureştĭ la drogueria centrală Mihail Stoenescu, str. Academieĭ No. 2; la drogheria Ilie Zamfirescu, str. Academieĭ No. 4 şi la drogheria «Câinele Negru», Ion Ţetzu, strada Lipscanĭ, Bucureştĭ.

Toate cutiile carĭ nu vor avea în interiorul lor o instrucţie în limba română cu stampila administraţieĭ ziaruluĭ «Universul» str Brezoianu No. 11, Bucureştĭ, se vor considera ca falşificate.

In contra tifosuluĭ

Orĭ-ce familie trebe să adopte pentru desinfectare odăilor, privăţilor, etc., preparatul NAVA maĭ cu seamă pe timpul de faţă, când toate epidemiile ca Febra-tifoidă, Anghina-difterică, fac ravagiĭ marĭ.

Desinfectantul NAVA are o putere de 20 de orĭ maĭ mare de cât acidul fenic.

— Se vinde numaĭ la administraţia ziaruluĭ «Universul», strada Brezoianu No. 11 Bucureştĭ, cu următoarele preţurĭ:

1 Tinichea de 1 kilogram . .	leĭ 3.50
1 » » o jum. kgr. . .	» 2.—
1 Sticluţă	» 0.90

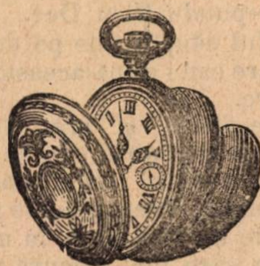
— Rabat la revînzĕtorĭ —

5 BANI în toată ţara

In toate dimineţile apare «Universul» politic, care se vinde **5 banĭ în toată ţara**. Conţine ilustraţiile cele maĭ frumoase, ştirile şi telegramele cele maĭ importante din ţară şi străinătate. Publică zilnic un foarte interesant roman şi importanta operă: «Note asupra vieţeĭ regeluĭ Carol în rezboiul de la 1877—78.»

CEL MAI MARE DEPOZIT DE

Ceasoarnice

se află la administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, Strada Brezoianu No. 11, Bucurescĭ.

Ceasoarnice de nikel de la leĭ 4.90 până la leĭ 8.50.
Ceasoarnice de metal soleil, carĭ n'aŭ nicĭ o deosebire de un ceasornic de aur adevĕrat, cu leĭ 9.90, leĭ 10.90 şi 13.50.

Domniĭ doritorĭ vor găsi la depozitul ziaruluĭ nostru cel maĭ bogat asortiment de ceasornice de tot felul, de metal alb saŭ aurit şi oxidat, de argint şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, carĭ se vind cu 30 la sută maĭ eftin de cât orĭ unde.

Bogat asortiment de ceasoarnice de masă cu deşteptător, de metal saŭ de lemn artistic sculptat.—Leĭ 4.50, Leĭ 8.50, etc. etc.

Pendule de bronz micĭ de masă, foarte elegante, numaĭ cu leĭ 5.50 bucata.

Pendule marĭ de bronz, pentru masă, de o rară frumuseţe, acoperite cu un glob de sticlă albă.—Preţurĭ de ocasiune.

Pendule de perete, de lemn frumos sculptat, cu musică, care cântă un frumos cântec la fie-care ceas.—Leĭ 22 şi leĭ 24 bucata.

Ceasornic de aur *patent Traian*, sistem Roskopf perfecţionat, premiat cu cea maĭ înaltă distincţiune la cea din urmă expoziţie specială de ceasornice din Geneva (Elveţia). — Bucata leĭ 170 pe compLant. — Nicĭ cu 300 de leĭ nu se găseşte un asemenea ceasornic, fiind de aurul cel maĭ fin şi solid şi de un mers cel maĭ regulat, garantat. — Acelaşi ceasornic de metal nichelat Leĭ 17.50 şi de metal oxidat leĭ 19.50

LANŢURI de tot felul

fantazie, de metal aurit saŭ oxidat şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, cu preţurĭ ne maĭ pomenit de ieftine.

Reparaţiĭ de ceasornice

se efectuiază în modul cel maĭ perfect şi durabil, la atelierul înfiinţat de administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, care a adus expres din Elveţia douĭ lucrătorĭ din ceĭ maĭ experţĭ.—Reparaţiile se garantează pe timp de un an.

Intre orele 12—1½ atelierul de reparaţiunĭ este închis

Typ. UNIVERSUL, Luigi Cazzavillan, Strada Brezoianu No. 11, Bucurescĭ.

Anul I.—No. 5. 5 BANI IN TOATA ȚARA Bucureștĭ, Mercurĭ 26 Noembrie 1897.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR

ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată țara
« 2.50 « 1/2 « « «
Abonațiĭ pe un an primesc și un roman de 1 volum.

Redacția și Administrația :
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare de 2 orĭ pe sĕptămână
MARȚEA și VINEREA

Masacrul de la Mogadiș (Vezĭ explicația).

Masacrul de la Mogadiş

Nu e poate de jurul împrejurul Africeĭ, nicĭ o coastă aşa arsă de soare ca aceea de la Benadir. O nemişcare mormêntală domneşte peste acele dungĭ de nisip ce s'ar putea lua din depărtare drept o tivitură în jurul mareĭ pânze albastre a măreĭ.

Apropiindu-ne însă de coastă, zărim un şir neîntrerupt de dealurĭ joase, uniforme, şi unde în zadar s'ar căuta o tufă, cât de mică.

Printre micile golfurĭ formate de poalele acestor dealurĭ sunt posturĭ micĭ, în carĭ, cu bărcile lor foarte micĭ putênd să ocolească stâncele de coraliu de pe lângă coastă, fac pe mijlocitoriĭ între caravanele din interiorul uscatuluĭ şi flotilele comercianţilor indienĭ.

De vr'o zece anĭ, o naţiune europeană, Italia, şi-a înfipt pavilionul în patru porturĭ principale de pe acea coastă: Brava, Merka, Ouarcheik şi Mogadiş.

In împrejurimile acestuia din urmă s'a desfăşurat o dramă teribilă, în care consulul general italian şi tovarăşiĭ sĕĭ şi-aŭ pierdut viaţa.

Inainte d'a începe povestirea acesteĭ aventurĭ sinistre, e necesar să dăm câte-va amĕnunte asupra triburilor somale.

Africaniĭ aceştia, numiţĭ somalĭ, sunt cunoscuţĭ din antichitate; se vĕd protretele lor în picturile vechĭ egiptene. Insă e greŭ a se spune unde'şĭ aŭ originea, căcĭ tipul lor nu se leagă de nicĭ unul saŭ altul, cuprinzênd el însuşĭ o mulţime de varietăţĭ.

Ţinutul lor, adică peninsula care se termină cu capul Gardafui, e teatrul rĕsboaelor neîncetate. De sigur, nu se poate găsi în toată Africa o ţară unde suferinţa să fie maĭ mare. Pe lângă jafurile şi torturile carĭ însoţesc rĕzboaiele, maĭ e apoĭ situaţia crudă în care trăesc sclaviĭ.

Adese-orĭ se vĕd apărênd de pe o stradă îngustă a satuluĭ un şir lung de robĭ, mergênd în chip dureros, de oare-ce picioarele lor sunt încătuşate între bare groase de fer. Aceştĭ robĭ fac muncile cele maĭ grele sub teribila arşiţă a soareluĭ şi sub loviturile de biciŭ ale gardienilor. In vremea asta, stăpânul lor stă la umbră, în lene, şi seara, când sclaviĭ îşĭ încetează munca groaznică, dînsul se duce şi le aruncă cu dispreţ rĕmăşiţele festinurilor sale.

Cât despre femee, despre soţie, ea nu e maĭ bine tratată ca robiĭ.

Un proverb al somalilor e ast-fel: «Dacă nu'ţĭ despreţueştĭ nevasta, copiiĭ şi servitoriĭ, veĭ fi dispreţuit.»

Un explorator povesteşte următoarea scenă pe care a vĕzut'o la somalĭ.

Pe o podeală de scândurĭ ridicată în mijlocul satuluĭ stătea un tînĕr îmbrăcat cu cele maĭ frumoase podoabe ale sale. Maĭ mulţĭ alţĭ tinerĭ stăteaŭ în jurul acestuĭ altar pe care 'l ridicaseră chiar eĭ pentru camaradul lor cu ocazia căsătorieĭ luĭ.

Ast fel somalul care stătea la douĭ metri de la pămênt, era un logodnic care 'şĭ aştepta logodnica pentru a se cununa cu dênsa.

Fata sosi escortată de alte fete.

Dintr'o parte şi din alta fură rostite maĭ multe cuvinte din carĭ exploratorul, care stetea la pândă în apropiere, nu înţelese nimic.

Pe urmă, d'odată logodnica se aruncă cu faţa la pămênt şi viitorul sĕŭ bărbat îĭ dădu atuncĭ vr'o 20 de loviturĭ de biciŭ din toate puterile sale. Nenorocita ţipa sfâşietor în tot timpul esecuţiuneĭ. Apoĭ mireasa alergă, îmbrăţişe şi sărută genunchiĭ călăuluĭ sĕŭ, mulţumindu'ĭ din adêncul inimeĭ.

Căsătoria era acum săvêrşită, de vreme ce soţul îşĭ stabilise drepturile sale de stăpân.

Ar trebui volume întregĭ pentru a se enumĕra obiceiurile ciudate ale somalilor, căcĭ în fie-care sat obiceiurile sunt altele.

Un alt sentiment de care e stăpânit poporul somalilor e acela al rĕsbunăreĭ; el e cea maĭ mare voluptate a riveranilor fluviilor Djuba şi Uebi.

Intr'una din zilele de toamnă, când căldurile cele marĭ se maĭ potoliseră, consulul general italian Cecchi, însoţit de comandanţiĭ vaselor de rĕsboiŭ *Volturno* şi *Stafetta*, căpitaniĭ Mafei şi Montgiardini, precum şi de alţĭ cincĭ ofiţerĭ, plecă în interior pentru a vizita pe sultanul Ghazi.

Escorta se compunea din câţĭ-va marinarĭ italienĭ şi dintr'un detaşament de soldaţĭ indigenĭ (asearĭ).

Seara, coloana se opri şi'şĭ stabili un lagăr lângă satul Soffoli.

Noaptea era prea întunecoasă şi nu se putea urma călĕtoria printre tufe, căcĭ vecinătatea fluviuluĭ Uebi dă aci pământuluĭ o vegetaţiune deasă şi spinoasă.

Nimenĭ nu se gândea la vr'o primejdie. De mult timp somaliĭ nu maĭ arătaseră nicĭ o nemulţumire.

Ne-obositul Cecchi, după cunoscutele sale exploraţiunĭ în Abisinia cu Antinori şi Chiasini, credea că îşĭ termină strălucita carieră dând definitiv patrieĭ sale o cale către centrul Africeĭ, prin bogatele platourĭ de la Gallat.

Pe la mezul nopţeĭ totul era liniştit; s'ar fi auzit şi sbârnâitul uneĭ muşte pe câmpul jumĕtate luminat, unde se odihnea coloana. Dincolo de lagăr, în întuneric, nicĭ cel maĭ mic sgomot. Cecchi visa poate de familia sa, de scumpul sĕŭ oraş Pesaro, unde s'a născut la 1849, de bucuria vedereĭ casnice, de voluptăţile glorieĭ.

El se credea aproape d'aşĭ încorona opera, în plină siguranţă. Se înşela amarnic.

D'odată rĕsunară în umbră strigăte ascuţite. Somaliĭ, înarmaţĭ cu lăncĭ, năvăleaŭ din toate părţile asupra lagăruluĭ. Eraŭ spăimêntătorĭ cum eşeaŭ dintre tufe; nu li se vedea de o cam dată de cât ochiĭ scînteetorĭ şi sĕlbaticĭ şi dinţiĭ albĭ. Eĭ se repeziră maĭ întêiŭ la santinele, apoĭ la ceĭ carĭ dormiaŭ, întocmaĭ ca nişte fiare flămânde, ucizênd pe toţĭ carĭ le cădeaŭ în mână. Era un spectacol înfricoşetor.

Cu toate astea, ofiţeriĭ şi consuliĭ nu'şĭ perdură cumpĕtul. Dînşiĭ adunară pe ceĭ carĭ maĭ rĕmăseseră în viaţă şi începură a se retrage întreţinênd un foc viŭ contra asediatorilor.

Insă somaliĭ sunt mulţĭ şi sosesc mereŭ; unul cade şi 10 îĭ iaŭ locul. Cecchi şi tovarăşiĭ sĕĭ sunt aduşĭ din ce în ce maĭ mult în strîmtoare. Toţĭ europeniĭ fură ucişĭ pe rând, cu încetul, afară de douĭ mateloţĭ carĭ aŭ isbutit să fugă.

Apĕrarea aceasta eroică a durat până în zorĭ.

Când sosiră în fugă întăririle de pe cele două vase de rĕzboiŭ, soarele eşea din Oceanul Indian şi primele luĭ raze cădeaŭ asupra cadavrelor mutilate groaznic ale luĭ Cecchi şi oamenilor sĕĭ.

Somaliĭ aŭ ucis pe Cecchi ca rĕzbunare pentru o pedeapsă pe care italieniĭ o dăduseră unuĭ sat somal.

O coloană de marinarĭ a prins şi omorît pe instigatoriĭ atentatuluĭ.

Canoniera *Governo* a bombardat în urmă satul Djezirah, locuit de somaliĭ carĭ luaseră parte la masacru.

Gervesir-Malissol

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA POLUL NORD

II

Ghieţurile nu se astâmpără; azĭ am suferit iar o apăsare puternică. Incepe cu pîrîiturĭ de-alungul vaporuluĭ, apoĭ sgomotul creşte din ce în ce, ca un vaet, un bubuit, apoĭ o uruitură şi vaporul porneşte să se ridice în sus.

Sgomotul e tot maĭ puternic, până ce ajunge să semene cu isbucnirea tuturor sunetelor uneĭ orge: vaporul se sguduie, se clatină şi se ridică une-orĭ în salturĭ, alte-orĭ încet, pe nesimţite aproape.

E o plăcere simţită pentru noĭ să ascultăm sgomotele acestea, cu încrederea pe care o avem în soliditatea vaporuluĭ nostru. Un alt fel

de vas de cât acesta ar fi fost deja de mult sfărâmat. Dar de *Fram* al nostru gheţurile se sfarămă şi trec pe dedesubt; îl ridică momentan, dar iar cedează şi vaporul îşĭ reia locul de maĭ înainte.

In maĭ multe puncte în jurul nostru gheţurile s'aŭ grămădit, într'un loc chiar până la o înălţime considerabilă. Dar spre seară s'aŭ nivelat iarăşĭ şi ne găsim din noŭ într'un lac mare.

Joĭ 12 Octombrie.—Lucru extraordinar: ne găsim tot în apă deschisă. Mĕ gândesc dacă n'ar trebui să facem pregătirĭ ca să înaintăm cu puterea aburuluĭ. Dar de mult deja începuserăm să demontăm maşina pentru iarnă, aşa că ne ar fi trebuit maĭ mult timp ca s'o încropim la loc. Poate că lucrul cel maĭ bun era ca să maĭ aşteptăm.

Vreme senină, cu soare— o zi de iarnă frumoasă—dar acelaş vênt de la Nord. Cu sonda găsim o adîncime de 90 de metri. Mergem încet spre sud.

Spre seară gheţurile se grămădesc iar cu mare putere; vasul nostru însă se ţine bine. După amiazĭ pescuesc, la o adêncime de vr'o 50 de metri, diferite crustacee şi o mică rîmă (spadella) ce se găseşte în mare numĕr în marea aceasta.

E foarte greŭ pescuitul aci. Abia găseştĭ câte o deschizĕtură în ghiaţă şi laşĭ plasa, apa din jur începe să îngheţe iar, aşa că eştĭ silit să întrerupĭ prea curênd pescuirea. E pĕcat, căcĭ ar fi multe descoperirĭ interesante de făcut. In locurile unde se face o deschizĕtură orĭ-cât de mică în apă, se observă numaĭ de cât o fosforescenţă, ceea-ce dovedeşte că apa aci e cu mult maĭ populată de cât s'ar crede.

Vinerĭ, 13 Octombrie. — Acum am ajuns chiar în mijlocul epoceĭ cu care profeţiĭ ne speriaŭ maĭ rĕŭ. Ghiaţa apasă şi se grămădeşte cu sgomote ca de tunet împrejur. Se adună şi se ridică forme de ziduri lungĭ şi de grămezĭ înalte. Parcă îşĭ pun toate puterile să ne farîme vaporul.

Noĭ însă suntem foarte liniştiţĭ şi nicĭ nu ne maĭ urcăm pe punte ca să maĭ observăm spectacolul, ci stăm de vorbă şi rîdem, ca şi când nu s'ar întîmpla nimic.

Ierĭ seară însă, în urma uneĭ presiunĭ grozave, ghiaţa s'a prăbuşit asupra căsulieĭ câinilor, carĭ aŭ ajuns în mare primejdie. Omul de pază a trebuit să ne deştepte pe toţĭ ca să-ĭ mântuim. Căsulia s'a crăpat în cele din urmă. De asemenea ni s'a stricat o fântînă de apă dulce, umplându-ni se cu apă sărată. O ancoră pentru ghiaţă a suferit şi ea, şi nişte scândurĭ şi saniĭ aŭ fost îngropate sub farămăturile gheţurilor.

Azĭ dimineaţă gheţurile prezintaŭ un aspect pitoresc în lumina strălucitoare a soareluĭ. In juruĭ nostru pretutindenĭ se înălţaŭ zidurĭ înalte şi drepte de ghiaţă. Ciudat lucru însă! De şi eram tocmaĭ la marginea presiuniĭ celeĭ maĭ marĭ, am scăpat cu pierderea unuĭ ancore pentru ghiaţă a câtor-va scândurĭ şi bârne, cum şi a uneĭ jumătăţĭ dintr'o sanie. Şi chiar şi pe acestea le-am fi putut mântui, dacă ne-am fi dat osteneala la timp.

Oameniĭ însă aŭ ajuns atât de indiferenţĭ faţă de presiunea gheţurilor, în cât, cu toate sgomotele ca de tunet, nicĭ nu ies pe punte să vadă ce se întîmplă. Atît de mare încredere aŭ în soliditatea vasuluĭ.

Spre dimineaţă presiunea cedă iarăşĭ şi în curând ne regăsirăm din noŭ în mijlocul unuĭ lac.

Acum dăduĭ ordine să se reinstaleze maşina, ceea ce, după cum mi s'a spus, se putea face într'o jumĕtate, cel mult în două. Trebuia să înaintăm spre nord cu acest mijloc, dacă alt-fel nu mergea.

Observaserăm îndeajuns lupta grandioasă a maselor de ghiaţă ce se grămădeaŭ şi să reslăţeaŭ iar, evident după flux şi reflux. Te simţĭ, asistând la acest spectacol, ca în faţa unor puterĭ titanice, cărora nimic parcă n'ar putea să le resiste.

Maĭ întêiŭ se aude înălţându-se din pustietatea imensă un bubuit ca de un cutremur de pămênt dar păstrat; apoĭ acelaş bubuit se repetă, tot maĭ aproape şi din diferite părţĭ. Lumea tăcută a ghieţurilor se deşteaptă pentru o luptă uriaşă. Ghiaţa începe a se crăpa de jur împrejur, se grămădeşte, se ridică şi de o dată lupta începe.

Din toate părţile se aud bubuiturĭ repetate; simţĭ ghieţurile sguduindu-se din ce în ce, şirurĭ înalte ce se înalţă şi se rostogolesc unele peste altele; blocurĭ de o grosime de 3, 4 şi 5 metri se sparg şi se avântă peste olaltă, par'c'ar fi tot aşa de uşoare ca nişte fulgĭ. Acum s'aŭ apropiat de tot şi crezĭ că trebue să fugĭ ca să-ţĭ mântuieştĭ viaţa... Dar de o dată ghiaţa se desface înaintea ta, un abiz negru se deschide şi apa ţîşneşte dintr'însul. Te îndreptezĭ în altă direcţie, dar prin întuneric zăreştĭ cum o altă grămadă de blocurĭ porneşte spre tine din partea aceea.

Te întorcĭ în altă parte, dar e tot aşa. Jur împrejur tunete şi grozave uruielĭ ca de nişte cataracte uriaşe, alăturĭ cu explozĭĭ şi salve de tunurĭ. Şi tot maĭ mult se apropie. Blocul de ghiaţă pe care staĭ se micşorează din ce în ce; apa trece peste el ţîşnind. Nu e scăpare pe nicăerĭ... Dar de o dată sgomotul se potoleşte, se pierde în depărtare, şi totul reintră în liniştea de maĭ înainte.

Aceasta se întâmplă în nordul depărtat mereŭ, lună de lună, an de an.

In dările de seamă despre expediţiile la polul nordic se vorbeşte une-orĭ despre zidurĭ şi movile de ghiaţă carĭ s'ar ridica până la o înălţime de 15 metri. Acestea sunt poveştĭ. Autoriĭ lor de sigur nu şi-aŭ dat osteneala să măsoare acele zidurĭ şi movile în chip ştiinţific. Noĭ, o singură dată am putut observa o grămadă de peste 7 metri înălţime. N'am putut s'o măsor exact, din nenorocire; cred însă că avea vr'o 9 metri. Toate cele l'alte blocurĭ pe carĭ le am mĕsurat foarte exact, — şi aŭ fost foarte multe,— n'avea maĭ mult de 5 $1/2$ până la 7 metri, şi cred că pot afirma cu hotărîre că e o raritate ca prin presiunea gheţurilor să se ajungă la o înălţime maĭ mare de 8 metri.

Sâmbătă, 4 Octombrie. — Maşina e aproape instalată şi suntem gata să pornim spre nord, în caz când mâine dimineaţă ghiaţa se va deschide iarăşĭ. Presiunea şi depresiunea continuă regulat de două orĭ pe zi, aşa că puteam să contăm pe ele ca maĭ înainte. Astă-zĭ am observat pentru a doua oară un canal deschis spre nord înainte cât poate vedea ochiul. Ce să însemneze asta?

Astă-seară presiunea ghieţurilor a fost violentă. Blocurĭ puternice de ghiaţă aŭ venit aproape să se prăbuşească asupra vaporuluĭ,—dar totuşĭ aŭ trebuit să cedeze.

Ghiaţa de alt-fel nu e groasă şi n'ar putea să pricinuiască stricăciunĭ marĭ; totuşĭ puterea eĭ e uneorĭ enormă. Neîncetat, fără întrerupere, blocurile se grămădesc; s'ar părea că nimic nu le-ar putea rezista; totuşĭ se fărîmă încet dar sigur de coastele vaporuluĭ nostru. Acum (la 8 $1/2$ ore seara) presiunea a încetat în sfîrşit. E o seară senină, cu stele scînteietoare şi cu o auroră boreală în pline flacărĭ.

După ce am isprăvit cu redactarea notelor zilnice, m'am culcat şi citeam din cartea luĭ Darvin «Despre origina speciilor» partea privitoare la lupta pentru existenţă, când de o dată aud câiniĭ de pe ghiaţă făcênd maĭ mult sgomot ca de o obiceiŭ. Mĕ scol şi strig în salon să se ducă cine-va să vază dacă nu cum-va sunt iar ceva urşĭ la carĭ latră câiniĭ.

Scott Hansen se duce şi se întoarce imediat anunţând că i se pare c'a vĕzut prin întuneric o formă aşa ca un animal mare, de sigur un urs.

— Dute dar şi-l împuşcă.

Plecă iar numaĭ de cât, urmat de alţĭ câţĭ va. Puţin după aceasta auziĭ o împuşcătură, apoĭ alta, după care urmară în şir, împuşcătură după împuşcătură, în total nouĕ.

Iohansen şi Hendikssen se repeziră jos după alte cartuşe şi-mĭ deteră de veste că fiara era atinsă şi că urla

într'un chip îngrozitor; nu vĕzuseră însă pênă atuncĭ de cât o grămadă mare cenuşie mişcându-se în întuneric. Acum vroiaŭ să se scoboare pe ghiaţă.

Patru oamenĭ plecară în adevĕr şi găsiră la o mică depărtare un urs cu douĕ rănĭ de glonţ. Era un puiŭ, dar ursul cel bătrân trebuia să fie şi el prin apropiere, căcĭ câiniĭ lătraŭ mereŭ. Toţĭ eraŭ convinşĭ acum că fuseseră douĭ urşĭ şi că şi cel-l'alt trebuia să fie greŭ rănit.

Iohansen şi Hendrikssen, întorcêndu-se să ia un cuţit pe care-l lăsaseră lângă cadavrul ursuluĭ celuĭ mic, auziră de o dată, în depărtare, ecoul unor scâncelĭ de durere. Acum însă cadavrul ursuluĭ trebuia adus pe bord şi jupuit, până nu îngheţa.

Duminică, 15 Octombrie.—Spre surprinderea noastră, după presiunea puternică din urmă, gheţurile nu s'aŭ maĭ desfăcut peste noapte, şi ceea ce era maĭ rĕŭ, nu era deocam-dată nicĭ un semn că aŭ să cedeze, tocmaĭ acum când eram gata să pornim înainte. Abia ceva maĭ târziŭ, când gheţurile păreaŭ a începe să slăbească, dăduĭ ordin să se pună în lucrare maşină cu aburĭ.

In vremea asta plecaĭ în grabă să vĕz dacă nu se maĭ găseaŭ ceva urme ale întâmplăriĭ de aseară. Am descoperit nu numaĭ urmele ursuluĭ ucis şi ale unuĭ alt urs maĭ mare, ci şi ale unuĭ al treilea, care trebuie să fi fost rănit foarte greŭ, căcĭ în câte-va locurĭ se vedea cum abia se târîse, lăsând în urma luĭ o dîră largă de sânge.

După ce am urmărit cât va timp dîra aceasta de sânge, m'am gândit că n'aveam la mine nimic cu ce aş fi putut tîrî fiara, în caz când aş fi găsit-o, şi m'am decis să mĕ întorc la vapor ca să iaŭ câţĭ-va oamenĭ într'ajutor. Pe de altă parte speram că ghiaţa într'acestea va maĭ fi slăbit, şi că poate, în loc să maĭ urmărim ursul, aveam să pornim în sfârşit cu *Fram* spre nord. Dar n'am avut acest noroc.

Mĭ-am pus decĭ patinele de zăpadă şi, însoţit de câţĭ-va câinĭ şi urmat de vr'o douĭ oamenĭ, am pornit în căutarea ursuluĭ nostru. La o depărtare oare-care, ajunserăm la locul unde trebuise să petreacă noaptea. Grozavă noapte pentru bietul animal! Aci observaĭ şi urmele celuĭ de-al treilea urs; probabil aceasta era ursoaica, iar ursul rănit era al doilea puiŭ al eĭ. Mĕ îngrozeam gândindu-mĕ cum îşĭ va fi păzit aci puiul, care trebuie să fi fost împuşcat în spate. Curînd dup'aceasta deterăm şi peste ursul rănit; se tîra, cum putea, pe ghiaţă; iar când ne-a vĕzut, ne maĭ găsind alt mijloc de scăpare, se aruncă într'o copcă şi se cufundă de maĭ multe orĭ în apă. Pregătirăm atuncĭ un laţ, pe când câiniĭ alergaŭ lătrând ca smintiţiĭ în jurul deschizĕturiĭ şi d'abia puteam să-ĭ oprim să nu se arunce în apă după urs.

In sfârşit terminarăm, şi când animalul se arătă iar la suprafaţă, îĭ prinserăm o labă în laţ şi-ĭ trimiserăm un glonţ drept în cap. Pe când ceĭ-l'alţĭ îl tîraŭ la vapor, eŭ maĭ înaintaiŭ cât-va timp pe urmele ursoaiceĭ, dar n'o putuĭ găsi.

In sfîrşit mĕ întorseiŭ, nerăbdător să vĕd dacă nu puteam să urnim în sfîrşit vaporul din loc. Dar tocmaĭ în vremea când de obiceiŭ ghieţurile se rĕsfiraŭ, acum observarăm o nouă grămădire.

Dup'amiazĭ porniĭ înc'o dată, însoţit de Scott-Hansen, să căutăm ursoaica. Conform aşteptărilor mele, observarăm că se întorsese şi urmărise cât-va timp paşiĭ celor ce-ĭ duceaŭ puiul ucis, dar apoĭ o luase spre răsărit. Intunecându-se, îĭ pierdurăm urmele pe ghiaţa ce se strîngea din noŭ.

Cu întâmplarea asta, am pierdut şi douĭ câinĭ. *Narifos* şi *Fox* aŭ dispărut fără de urmă. Probabil că aŭ fugit de spaimă la ivirea celor treĭ urşĭ şi s'aŭ rătăcit; se poate să fi fost şi răniţĭ, de şi n'am descoperit nicĭ un semn despre aşa ceva.

Lunĭ, 16 Octombrie.—Ghieţurile aŭ rĕmas şi azĭ pe loc. După observările de la 12 Octombrie, eram la 78°5' latitudine nordică.

Tot spre sud! e de disperat. Ceĭ douĭ câinĭ rătăciţĭ s'aŭ întors azĭ de dimineaţă.

Marţĭ 17 Octombrie.—Mişcare continuă în gheţurĭ. Peste noapte s'aŭ maĭ desfăcut puţin, înaintea noastră era chiar un loc destul de mare. Puţin după miezul nopţiĭ am avut iar o presiune puternică, iar dimineaţa între 11 şi 12 ore, una teribilă; apoĭ iar aŭ maĭ slăbit gheţurile.

Miercurĭ, 18 Octombrie. — Meteorologul Iohansen, urcându-se azĭ dimineaţă pe punte să citească termometrul, observă că câiniĭ, carĭ acum sunt legaţĭ pe bord, lătraŭ la ceva pe ghiaţă. Se plecă să vază ce era: tocmaĭ dedesubt, lângă vapor, zări spinarea unuĭ urs. Alergă numaĭ de cât după o puşcă şi, cu câte-va gloanţe, culcă fiara la pământ. Maĭ târziŭ am putut constata, după urmele pe carĭ le lăsase, că ursul colindase mult în jurul vaporuluĭ.

Maĭ târziŭ ceva, tot înainte de amiazĭ, porniĭ în plimbare pe ghiaţă. Scott-Hansen şi Iohansen eraŭ ocupaţĭ în partea despre miazăzi de la vapor, cu experienţe de magnetism. Era o vreme admirabilă; soarele strălucea. Mĕ oprisem la marginea uneĭ bălţĭ nu departe de vapor şi examinam formarea şi creşterea ghieţurilor nouĭ, când auziĭ o împuşcătură pe bord.

Mĕ întorseĭ şi vĕzuĭ un alt urs, care alerga spre colinele de ghiaţă. Henriksen îl zărise de pe punte, cum venea spre vapor. Când ursul ajunsese la o distanţă oare-care, zărise pe Hansen şi Iohansen şi se îndreptase spre dînşiĭ.

Intr'acestea Hendriksen luase puşca şi-l ochise; de vr'o douĕ orĭ însă ea nu luase foc, căcĭ Hendrksen avea rĕul obiceiŭ de a o unge peste măsură.

In sfîrşit glonţul porni şi lovi pe urs în spate, ieşind pieziş prin piept. Fiara se ridică în douĕ picioare, bătu aerul cu labele, apoĭ făcu o săritură şi maĭ alergă ca vr'o treizecĭ de paşĭ; în urmă rămase nemişcată; glonţul atinsese inima.

Hansen nu vĕzuse ursul de cât în momentul când pornise, făcu câţĭ-va paşĭ, şi scoţênd revolverul trase douĕ gloanţe în capul ursuluĭ. Era cel maĭ mare exemplar pe care-l împuşcaserăm până atuncĭ.

Fridtjof Nansen

(Urmare în numĕrul viitor)

JULES VERNE

Castelul Carpaţilor

Din fericire saŭ din nenorocire pentru el, exista d'asupra portiţeĭ un fel de spărtură în zid, unde altă-dată se sprijineaŭ tunurile. Decĭ, dacă se va sluji de lanţul poduluĭ umblător, un om agil şi voinic se va putea înălţa până la crăpătura aceia. Lărgimea eĭ era destul de mare, ca să treacă un om printr'însa, afară numaĭ dacă n'ar avea gratiĭ pe dinăuntru, Nicu Dec, va putea uşor intra în curtea casteluluĭ.

Pădurarul înţelese, dintr'o ochire, că nu era alt mijloc, şi iată de ce, ajutat de inconştientul doctor, scoborî printr'o cărăruşă oblică, în şanţ. Amînduoĭ ajunseră de grabă în fundul prăpăstieĭ, semănată numaĭ cu plante şi tufişurĭ sĕlbatice.

Nu ştiaŭ unde pun piciorul, şi adesea milioane de gândacĭ veninoşĭ începeaŭ a foi în umezeala aceea de peşteră.

Nicu Dec, păstrându'şĭ toată puterea luĭ fizică şi morală, lucra cu sânge rece, pe când doctorul îl urmăria mecaniceşte, ca un dobitoc, pe care l'aĭ duce la frânghie.

După ce trecură fundul prăpăstieĭ, o luară pe la temelia ziduluĭ din faţă, până ce ajunseră sub portiţă, tocmaĭ acolo unde spînzura capĕtul lanţuluĭ. Ajutându-se cu mâinele şi picioarele, va putea uşor să ajungă la cingĕtoarea de petre, care ducea până la spărtură.

De sigur, Nicu Dec, n'avea pretenţiunea de a sili pe doctorul Patac, să se suie cu dînsul. Un om aşa greoiŭ ca el n'ar fi putut. Se mulţumi

dar de a'l sgudui puternic, ca să'l facă să priceapă, şi'ĭ spuse să nu se mişte din fundul prăpăstieĭ.

Apoĭ, Nicu Dec începu a se sui d'a lungul lanţuluĭ, care era lucru uşor pentru muşchiĭ luĭ de muntean.

Dar, când doctorul se vĕzu singur, iată că începu a simţi ceea ce se petrecea în jurul sĕŭ. Inţelese, se uită, zări pe însoţitorul sĕŭ deja la douĕ-spre-zece picioare d'asupra pământuluĭ, şi atuncĭ începu a striga cu un glas gâtuit de spaimă:

— Nicule... Nicule !... opreşte-te !

Pădurarul nu'l ascultă.

— Vino... vino... orĭ mĕ duc ! gemu doctorul, care ajunsese în sfîrşit să se ridice în picioare.

— Du-te! rĕspunse Nicu Dec.

Şi urmă a se sui binişor d'a lungul lanţuluĭ poduluĭ umblător.

Doctorul Patac, în culmea spaimeĭ, vru atuncĭ să apuce iar pe cărăruşa prăpastieĭ, ca să se suie îndărăt pe şesul Orgaluluĭ şi să o ia în fuga mare spre Werst!...

Dar, o minune! pe lângă care era un nimic tot ce se petrecuse noaptea, iată că nu maĭ poate să se mişte... Picioarele luĭ par-că sunt încleştate de pământ... Poate cel puţin să le ridice unul după altul ?... Nu! Sunt lipite prin tălpile şi călcâiele cismelor... Oare nu se prinsese în vr'o cursă ?

Era prea scos din minţĭ ca să'şĭ dea seama... Ĭ se pare că s'a prins de pământ prin cuele de la cisme.

Orĭ-ce ar fi fost, bietul om era ţintuit în locul acela.. Ne avênd nicĭ măcar puterea să strige... întinde mâinile cu disperare... S'ar zice că vrea să se smulgă de la îmbrăţişările dihănieĭ, a căreĭ gură cât toate zilele, eşea din fundul pământuluĭ.

Intre acestea Nicu Dec ajunsese la înălţimea portiţeĭ, şi tocmaĭ pusese mâna pe la o ţiţină, de care se ţinea podul umblĕtor...

Un strigăt de durere se auzi; apoĭ, aruncêndu-se îndărăt, ca şi cum ar fi fost lovit de trăsnet, luneca d'a lungul lanţuluĭ, pe care din instict îl apucă, şi se rostogoli până în fundul prăpăstieĭ.

«Bine a spus glasul, că are să mi se întâmple o nenorocire!» şopti el, şi'şĭ perdu cunoştinţa.

VII

Cum să descriem grija în care rĕmăsese satul Werst de când plecase tînĕrul pădurar şi cu doctorul Patac? Grija aceasta se mărea cu cât ceasurile se scurgeaŭ şi păreaŭ maĭ nesfîrşite.

Judecătorul Kolţ, hangiul Ionas, dascălul Hermod şi alţĭ câţĭ-va, nu se mişcaseră de pe terasă. Fie-care observa forma depărtată a cetăţueĭ. Nicĭ un fum nu se arăta, ceea ce constataŭ cu ajutorul ochianuluĭ, îndreptat mereŭ în direcţiunea aceea. Intr'adevĕr, ceĭ douĭ florinĭ daţĭ pe aparatul acesta, nu fuseseră de geaba. Nicĭ odată Kolţ, aşa de interesat, de strîns la pungă, n'avusese maĭ puţină părere de rĕŭ, ca pentru cheltuiala asta făcută aşa de la timp.

La douĕ-spre-zece şi jumĕtate, când păstorul Fric se întoarse de la păşune, fie-care îl cercetă cu lăcomie. Se maĭ întêmplase ceva extra-ordinar, supra-natural ?

Frik rĕspunse că tocmaĭ trecuse prin valea Lileĭ româneştĭ, fără să vază nimic bănuitor.

După masă, pe la douĕ ore, fie-care veni la postul sĕŭ de observaţiune. Nimenĭ n'ar fi gândit să rĕmâe acasă, şi maĭ cu seamă nu le da prin gând să maĭ pue picioarele la *Regele Mateĭ*, unde se auzeaŭ glasurĭ, ca de pe cea-l'altă lume. Să aibă pereţiĭ urechĭ, treacă-meargă, asta se zice de mult prin lume, dar să maĭ aibă şi gură... şi vorbire! nu s'a maĭ pomenit.

De aceea bietul cârciumar putea să se teamă că i se va pune hanul la carantină, şi asta îl pusese pe gândurĭ. Oare nu va fi nevoit, să'şĭ închidă dugheaua, să'şĭ bea singur vinul, fiind-că n'o să maĭ aibă muşteriĭ? Cu toate acestea, cu gând să liniştească populaţiunea din Werst, se apucase să facă o revizie amănunţită prin tot hanul, rĕscoli prin toate odăile până pe sub paturĭ, vizită lăzile şi poliţele, toate colţurile şi un ghiurile din sala cea mare din pimniţă şi hambar, de unde vr'unul cu gust de glume, ar fi vrut să'ĭ sperie!... Nicĭ prin partea din faţă care venea d'asupra Norduluĭ, ferestrele eraŭ prea sus, ca să'ĭ fie cuĭ-va cu putinţă să se sue până la ele, pe muchea unuĭ perete drept şi a căruĭ temelie se înfunda în apa spumoasă a râuluĭ.

Nu'ĭ nimic, frica nu stă să judece, şi are să maĭ treacă multă vreme, de sigur, până când obişnuiţiĭ de la Ionas aŭ să recapete încrederea de maĭ înainte, să vie în dugheană la ţuica şi rachiul sĕŭ.

Multă vreme ?... Greşală, şi se va vedea, această hotărîre supărătoare nu se va realiza.

Intr'adevĕr, după câte-va zile, în urma uneĭ împrejurărĭ neprevĕzute, fruntaşiĭ satuluĭ aveaŭ să'şĭ reînceapă iar conferinţele la *Regele Mateĭ*.

Dar să ne reîntoarcem la tînĕrul pădurar şi la însoţitorul sĕŭ, doctorul Patak.

Nicu Dek, plecând din Werst, făgăduise Mioriţeĭ, să nu întârzie mult la castelul din Carpaţĭ. Dacă nu i se va întâmpla vr'o nenorocire, dacă ameninţările care i se făcuseră nu i se îndeplineaŭ, gândea să se întoarcă pe înserate. Il aşteptară dar, şi cu câtă nerăbdare ! De alt-fel, nicĭ fata, nicĭ tatăl sĕŭ, nicĭ profesorul nu puteaŭ să'şĭ închipuiască greutăţile drumuluĭ, carĭ nu vor lăsa pe pădurar să ajungă la creasta şesuluĭ Orgall înainte de a se face noapte.

Urmează de aci că grija, deja destul de puternică în timpul zileĭ, trecu de orĭ-ce mĕsură, când bătură opt ore la biserica din Vulcan, care se auziră foarte desluşit la Wers. Ce se întâmplase oare, ca Nicu şi cu doctorul să nu se reîntoarcă după o zi de lipsă ?

Aşa fiind lucrurile, nimenĭ nu se gândea să se ducă acasă, înainte de a'ĭ vedea întorşĭ. La fie-care clipă, li se părea că'ĭ vede ivindu-se la colţul străzeĭ.

Judecătorul Kolţ şi cu fiică-sa şedeaŭ la marginea străzeĭ, în locul unde păstorul fusese pus de streajă. De nu ştiŭ câte orĭ vĕzură eĭ desluşindu-se nişte umbre departe, printre copacĭ... Iluzie curată! Muntele era pustiŭ, ca de obiceiŭ, căcĭ rar oameniĭ de la graniţă plecaŭ seara, şi în ziua aceea Transilvăneniĭ nu umblaŭ bucuroşĭ pe drumurĭ după apusul soareluĭ. Trebuia să fi fost nebun Nicu să aleagă ast fel de zi, ca să viziteze castelul. Adevĕru-ĭ, că tînĕrul pădurar uitase în ce zi era, şi chiar nimenĭ nu'şĭ aduse aminte.

Dar, chiar la asta se gândea atuncĭ Mioriţa. Şi ce de maĭ închipuirĭ urîte îĭ treceaŭ prin minte! Cu gândul urmărise pe logodnicul eĭ, ceas cu ceas, printre pădurile celea dese ale Pleseĭ, pe când el suia şesul Orgaluluĭ... Acum, că venise noaptea, i se părea că'l vede în prăpastie, cercând să se scape de stafiile carĭ umblaŭ prin castelul din Carpaţĭ... Era jucăria magiilor lor... Victima rĕsbunăreĭ lor.

Era încătuşat în fundul uneĭ temniţe grele, —mort poate...

Biata fată ! ce n'ar fi dat ca să alerge pe urmele luĭ Nicu Dec! Şi fiind-că nu putea, cel puţin vroia să 'l aştepte toată noaptea în locul acela. Dar tatăl sĕŭ o făcu să se ducă acasă, şi lăsând pe păstor la observaţie, amândouĭ se întoarseră acasă.

De cum fu singură în odaia eĭ, Mioriţa începu a plânge. Iubea din toate puterile pe viteazul Nicu, şi cu o dragoste cu atât maĭ recunoscĕtoare, că pădurarul nu o stârnise, în condiţiunile în carĭ se hotărăsc adesea căsătoriile în satele transilvănene, şi într'un mod aşa de ciudat.

In fie-care an la Sf. Petru se deschide «bâlciul logodiţilor». In ziua aceea e adunare de toate fetele din ţinut. Vin în cele maĭ frumoase căruţe, la care sunt înhămaţĭ ceĭ maĭ frumoşĭ caĭ, aŭ adus zestrea lor, adică haine ţesute, cusute, brodate cu mâinele lor, închise în lăzĭ cu colorĭ strălucite ; femeĭ, prietene, vecine, le-aŭ însoţit. S'apoĭ sosesc băeţiĭ, gătiţĭ cu haine frumoase, încinşĭ cu brâe de mătase. Umblă prin bâl-

ciŭ trufaşĭ, aleg fata care le place, şi'ĭ daŭ o verigă şi o batistă în semn de logodnă. Iar nunta se face după sfîrşitul serbăreĭ.

Dar nu într'unul din aceste târgurĭ Nicu întâlnise pe Măriuţa. Legătura lor nu se făcuse la întâmplare. Se cunoşteaŭ din copilărie, se iubiaŭ de când veniseră în vîrsta de a iubi. Tînĕrul pădurar nu se dusese să aleagă din vălmăşagul unuĭ bâlciŭ pe aceea care trebuia să fie nevasta luĭ, şi Mioriţa cu atât maĭ mult îl iubia. Ah! de ce Nicu Dek era de un caracter aşa de hotărît, de încăpăţînat, de îndărătnic a ţine o făgăduinţă negândită. O iubea cu toate astea, o iubea, şi cu toate acestea nu putuse avea atâta înrîurire de a'l împiedeca să ia drumul spre castelul acela blestemat.

Ce noapte tristă petrecu Mioriţa, în plâns şi grijĭ! N'a vroit să se culce. Plecată la fereastră, cu privirea ţintită pe strada piezişă, i se părea că aude o voce.

«Nicolaĭ Dek n'a ţinut seamă de ameninţărĭ. Mioriţa nu maĭ are logodnic!»

Inşelăciune a simţurilor turburate. Nicĭ un glas nu se propagă prin tăcerea nopţeĭ. Neesplicitul fenomen din sala «Regeluĭ Mateĭ» nu se reproducea în casa judecătoruluĭ Kolţ.

A doua zi în zorĭ, populaţia din Werst era pe afară. De la terasă până la munte, uniĭ suiaŭ alţiĭ scoboraŭ strada cea mare, uniĭ ca să întrebe, alţiĭ ca să aducă veştĭ.

Se spunea că păstorul Frik se dusese maĭ înainte la o bucată bună de Werst, şi că nu făcuse el asta, fără un motiv întemeiat. Trebuiră să'l aştepte, şi ca să se întâlnească maĭ repede cu dînsul, judecătorul Kolţ, Mioriţa şi Ionaş se duseră la marginea satuluĭ.

După o jumĕtate de oră Frik se ivi la câţĭ-va paşĭ, în susul drumuluĭ Cum el venea încet, o luară ca un semn rĕŭ.

«Eĭ, ce'ĭ Fric, ce ştiĭ? Ce aĭ aflat? îl întrebă judecătorul Kolţ, de îndată ce păstorul îl ajunse.

— N'am aflat nimic, n'am vĕzut nimic.

— Nimic! repetă fata, aĭ căreĭ ochĭ se umplură de lacrimĭ.

— Nu, nimic.. în zorĭ de ziuă am vĕzut douĭ călĕtorĭ, la vre o milă de aicĭ. Am crezut că'ĭ Nicu Nek, cu doctorul Patac... dar nu eraŭ eĭ!

— Ştiĭ cine sunt aceia? întrebă judecătorul.

— Da, douĭ strĕinĭ care aŭ trecut graniţa românească.

— Le-aĭ vorbit?

— Da.

— Se scoboară spre sat?

— Nu, fac drumul spre Retezatul pe care vor să se suie în vîrf.

— Sunt duoĭ escursioniştĭ?

— Aşa par.

— Şi n'aŭ vĕzut în noaptea asta nimic în spre castel.

— Nu, fiind că eraŭ de cea-l'altă parte a munteluĭ.

— Aşa dar nu ştiĭ nimic despre Nicu Dec.

— Nimic.

— Doamne, Doamne! suspină biata Mioriţa.

— De altmintreleă poţĭ să întrebĭ pe călĕtorĭ după câte-va zile, că aŭ de gând să rămâie aicĭ cât-va timp, înainte de a trece la Koleşvar.

— Numaĭ dacă nu mi ar vorbi de rĕŭ hanul meŭ, către eĭ! gândi nemângâiatul Ionas. «Sunt în stare să nu tragă la mine».

Şi de treĭ-zecĭ şi şase de ceasurĭ, escelentul hangiu era urmărit de teama că nicĭ un călĕtor nu va maĭ veni de acum înainte să doarmă şi să mănânce la *Regele Mateĭ*.

In rezumat, aceste întrebărĭ şi rĕspunsurĭ între judecător şi păstor, nu aduseseră nicĭ o lumină asupra afacereĭ. Şi cum până la opt ore dimineaţa, nu se vĕzuse nicĭ urmă de Nicu Dec şi doctorul, gândeaŭ toţĭ: «oare se vor maĭ reîntoarce vr'odată?» «Vezĭ, că nu te puteaĭ apropia nepedepsit de castelul din Carpaţĭ?»

Sdrobită de emoţiunile aceleĭ nopţĭ de insomie, Măriuţa nu maĭ avusese putere să se stăpânească. De abia ţinĕndu se pe picioare, cu greŭ merse spre casă... Chemă pe Nicu cu un strigăt sfâşietor... Vrea să plece, ca să l ajungă... Iţĭ făcea milă, şi aveaĭ tot dreptul să te temĭ că va cădea la boală.

Dar era de trebuinţă să se ia o hotărîre. Trebuiaŭ să se ducă în ajutorul doctoruluĭ şi pădurarului fără a perde o clipă. Cu toate că eraŭ în pericol expunĕndu-se la pedepsele celor din castel, oamenĭ saŭ spirite, dar nu se uitară la asta. De samă era să afle ce se făcuse Nicu şi cu doctorul. Datoria asta se impunea atâi prietenilor cât şi celor l'alţĭ locuitorĭ din sat. Ceĭ maĭ vitezĭ nu vor refuza de a se arunca în mijlocul pădurilor Pleşeĭ, ca să se suie până la castelul Carpaţilor.

Astea hotărîte, după multe discuţiĭ şi pregătirĭ, ceĭ maĭ viteji fură treĭ şi anume: judecătorul Kolţ, păstorul Frik şi hangiul Ionas — nicĭ unul maĭ mult.

Cât despre dascălul Hermod, fu lovit de un reumatism, şi trebui să se tolănească pe două scaune în clasa şcoaleĭ sale.

Cam pe la nouĕ ore, judecătorul Kolţ şi nsoţitoriĭ sĕĭ, bine înarmaţĭ, luară drumul spre muntele Vulcan.

Işĭ spuneaŭ, nu fără judecată, că dacă pădurarul şi Doctorul se întorc spre sat, trebue să vie tot pe acelaş drum, pe care se duseseră. Decĭ, era uşor de a li se cunoaşte urmele ceeace fu constatat de îndată ce toţĭ treĭ pătrunsseeră în desişul pădureĭ.

Să'ĭ lăsăm să se ducă, şi să vedem ce se maĭ petrece la Werst, după plecarea lor. Dacă la început găsiră că-ĭ de trebuinţă să se ducă cine-va în ajutorul pădurarului şi doctoruluĭ, acum că-ĭ vĕzuseră plecaţĭ, găsiră că e de o nesocotinţă fără de marginĭ. Ce rezultate eraŭ să fie dacă cea d'intêĭ nenorocire, are să fie urmată de o a doua? Că doctorul şi pădurarul căzuseră victima încercăreĭ lor, nimenĭ nu se maĭ îndoia, aşa dar la ce folosea devotamentul judecătoruluĭ Kolţ, al luĭ Frik şi al luĭ Ionas? Ce aŭ să maĭ câştige, când fata va trebui să plîngă şi după tatăl sĕŭ cum plîngea după logodnic, când prietenĭ păstoruluĭ şi aĭ hangiuluĭ îşĭ vor imputa perderea lor?

Văicăreala ajunsese generală în Werst, şi n'avea semne să sfîrşească aşa de curênd. Admiţĕnd că n'are să nu li se întêmple nimic, nu puteaŭ să se întoarcă înainte de înserate.

Care le fu mirarea când îĭ zăriră pe la două ceasurĭ după amiazĭ, de pe departe! Cu ce grabă fu înştiinţată Măriuţa, care alergă spre întîmpinarea lor

Nu eraŭ treĭ şi al patrulea se arătă sub trăsurile doctoruluĭ.

— Nicu, bietul meŭ Nicu, unde e?

Nicu era acolo, întins pe o targă de ramurĭ, pe care o ducea cu greŭ păstorul şi cu Ioaas. Măriuţa se aruncă asupra logodniculuĭ sĕŭ, strîngându-l în braţe.

«A murit... strigă ea, a murit!

— Nu... n'a murit, rĕspunse doctorul Patac, dar ar merita să fi murit... Şi eŭ de asemenea.

Adevĕru'ĭ că tînĕrul pădurar perduse cunoştinţa. Cu membrele înţepenite, faţa vînătă, de abia maĭ respira. Cât despre doctor, dacă faţa luĭ nu era aşa albă ca a însoţitoruluĭ sĕŭ, era că mersul îĭ adusese din noŭ culoarea luĭ obişnuită de cărămidă roşiatică.

Glasul Mariuţeĭ aşa de iubitor, de sfâşietor, n'avu darul să scoată pe Nicu din amorţeala asta. Când fu adus la sat şi pus în odaia doctoruluĭ Kolţ, nu rostise încă nicĭ un cuvînt. După câte-va clipe, ochiĭ luĭ se redeschiseră şi îndată ce zări pe fată plecată la căpĕtâiul sĕŭ, îĭ trecu pe buze un zîmbet.

Dar când încercă să să se ridice, nu putu. O parte din corp era paralizată. Cu toate acestea, vrĕnd să liniştească pe Mioriţa, îĭ spuse cu un glas slab.

— Nu'ĭ nimic... nu'ĭ nimic!

— Nicule... dragă Nicule! repetă tînĕra fată.

— Puţină oboseală, Mioriţo dragă, şi puţină emoţiune... are să treacă iute... cu îngrijirile tale.

Dar bolnavuluĭ îĭ trebuia linişte şi odihnă. De aceea judecătorul eşi din odae, lăsând pe Mariuţa lângă tînĕrul pădurar, care n'ar fi găsit o pază

maĭ harnică, şi el nu întêrzie de a dormita.

In acest timp hangiul Ionas povesti unuĭ numeros auditor şi cu glas puternic, ca să fie auzit de toţĭ, ceea ce se petrecuse de la plecarea lor.

Judecătorul Kolţ, păstorul şi cu dînsul, după ce regăsise sub pădure şanţul, pe care Nicu Dec şi doctorul şi'l făcuse, luase direcţiunea spre Carpaţĭ. Dar, de două ceasurĭ, suiaŭ coastele Pleşeĭ, şi marginea pădureĭ nu era departe, când vĕzură ivindu-se douĭ oamenĭ. Eraŭ doctorul cu pădurarul, unul care nu maĭ putea merge; cel-l'alt, care îşĭ sleise puterile şi căzuse la rădăcina unuĭ copac.

Alergară la doctor şi începură a'l cerceta, dar el nu putea rĕspunde, părea buimăcit; atuncĭ făcură o targă din ramurĭ, culcară pe dînsa pe Nicu Dec, îl sculară pe Patac în picioare, toate astea în câte-va clipe. Apoĭ judecătorul Kolţ şi păstorul, care ducea targa cu Ionas, luară drumul spre Werst.

Dar a spune de ce era Nicu Dec în aşa stare, dacă a vizitat ruinele castelului, hangiul nu ştia, şi nicĭ judecătorul, nicĭ chiar păstorul; doctorul nevenindu'şĭ încă în fire, ca să le mulţumească dorinţa de a afla.

Dar dacă Patac nu vorbise până atuncĭ, trebuia să vorbească de acum înainte. Ce dracu! acuma era în siguranţă în satul luĭ, înconjurat de prietenĭ, în mijlocul muşteriilor sĕĭ... Nu maĭ avea a se teme de nimic!... Chiar dacă i se smulsese jurămênt să nu spue ce a vĕzut acolo, interesul public îĭ poruncea, să nu se ţie de jurămênt.

— Aide, doctore, îĭ zise judecătorul Kolţ, vino ţĭ în fire, şi adu'ţĭ aminte ce aĭ vĕzut.

— Vreţĭ... să vĕ spun...

— In numele locuitorilor din Werst şi ca să asigurĭ mântuirea satuluĭ îţĭ ordon.

Un pahar bun de rachiŭ, adus de Ionas, avu ca efect de a'ĭ face doctoruluĭ gust de vorbă, şi prin fraze întretăiate începu a povesti.

(Va urma)

Expediţia la polul Sud

Un român la pol

Acum cât va timp vaporul «Belgica» a plecat din Belgia spre polul Sud, şi din echipagiul luĭ face parte şi un român, Emil Racoviţă.

Acum a sosit vestea că «Belgica» a sosit la Rio-de-Janeiro şi pe urmă va continua drumul spre Punta Arenas şi oceanul îngheţat.

Călĕtoria s'a făcut până la Rio în condiţiuneĭ favorabile; ca incident interesant a fost botezul Ecuatoruluĭ, care ceremonie se efectuiază în modul următor:

Botezul Ecuatoruluĭ

Tatăl Nepturn, împreună cu amabila sa soţie Amphitrita, apar pe podul vaporuluĭ, însoţiţĭ de negriĭ, chineziĭ, indienĭ, şi un servitor al zeuluĭ Nepturn. Toţĭ neofiţiĭ, adică ceĭ carĭ n'aŭ trecut încă ecuatorul, între carĭ se afla şi românul Emil Racoviţă, aŭ fost raşĭ cu un mare briciŭ de «lemn» de către bărbierul Majestăţeĭ sale Nepturn. După ce aŭ fost raşĭ, aŭ fost unşĭ cu făină şi la urmă botezaţĭ cu numeroase căldărĭ de apă. După ce s'a efectuat această operaţie, care a înveselit natural pe ceĭ prezenţĭ, neofiţiĭ aŭ fost declaraţĭ demnĭ de a intra în imperiul Majestăţeĭ sale. Un banchet foarte vesel a încheiat această serbare prin muzică şi cântece executate în toate limbile, dintre carĭ şi în româneşte.

Sosirea la Rio-de-Janeiro

In loc de a descrie sosirea la Rio-de Janeiro a vaporuluĭ «Belgica», dăm o scrisoare pe care d. de Cruls, fost ofiţer de geniŭ şi actual director al observatoruluĭ din Rio, a adresat-o ziaruluĭ «L'Indèpendance Belge»:

«Belgica», avênd pe bordul eĭ tot personalul expediţieĭ, a sosit la Rio de Janeiro, Vinerĭ 10 Octombrie, unde era deja aşteptată de mult timp. De la ferestrele observatoruluĭ, de unde se zăreşte intrarea în golf şi departe orizontul măreĭ, mĕ uitam spre a putea zări vaporul. Dorind de a fi prevenit la timp de sosirea acestuia, rugasem postul semaforic de a 'mĭ comunica avizul pe care îl va primi de la capul Frio, situat la 60 de mile la Est de Rio, în momentul în care vaporul va trece de acest cap. In urma uneĭ neînţelegerĭ, fuĭ avizat numaĭ când vaporul se apropiase mult de Rio.

«Pe la orele 2 jum. d. a. începuĭ să deosibesc de departe un vapor, pe care graţie uneĭ fotogravurĭ 'l recunoscuĭ că era «Belgica». Era în acest moment o mare ceaţă şi un timp ploios».

Primirea. — Un mare banchet

«Ministrul Belgieĭ, contele Vander Steen, consulul şi maĭ mulţĭ membriĭ aĭ colonieĭ belgiene, avizaţĭ de apropierea vaporuluĭ, se îmbarcară pe un vaporaş şi porniră întru întêmpinarea «Belgiceĭ», care a pătruns în golf exact la ora 3 jum.

«A vĕ spune pe larg primirea pe care autorităţile braziliane şi maĭ ales presa aŭ făcut-o membrilor expediţieĭ anctartice belgiene, ar fi prea lung; mĕ voiŭ mărgini să vĕ semnalez faptele principale. In timpul scurteĭ lor şederĭ la Rio, presa n'a încetat o singură zi de a publica articole entusiaste, în carĭ ea manifesta în termenĭ călduroşĭ simpatia pe care i o inspira expediţia.

«Lunĭ 13 Octombrie dr. Prudente de Moraes, preşedintele republiceĭ, a primit în audienţă oficială pe ministrul Belgieĭ, însoţit de comandantul Gerlache şi de ceĭ-l'alţĭ exploratorĭ, şi după ce le-a spus că de mult se interesa de întreprindere, a adăogat că spera că la reîntoarcerea lor vor trece iarăşĭ prin Rio.

«In aceiaşĭ zi li s'a dat exploratorilor un mare banchet, prezidat de ministrul Belgieĭ, la care a asistat toate nobilităţile şi presa braziliană.

O şedinţă ştiinţifică.

Jouĭ 16 Octombrie la ora 2 şi jumĕtate d. a. institutul istoric şi geografic a celebrat o şedinţă extraordinară, la care aŭ asistat toţĭ exploratoriĭ.

In cursul acesteĭ şedinţe, maĭ multe discursurĭ aŭ fost pronunţate maĭ ales de oratorul oficial, d. Alfredo de Nar cimente, şi diplome de membriĭ onorarĭ aŭ fost conferite ministruluĭ Belgieĭ şi d-luĭ de Gerlache. Acesta din urmă, într'o foarte călduroasă alocuţiune, a declarat că spre a comemora data acesteĭ şedinţe, va înălţa la anul viitor, orĭ în ce loc s'ar găsi în ziua de 16 Octombrie, pavilionul brazilian alăturĭ de drapelul belgian. A doua zi o comisiune a institutuluĭ s'a dus pe pordul «Belgiceĭ» şi a remis comandantuluĭ un drapel brazilian, spre a'şĭ putea ţine făgăduiala pe care o făcuse în ajun.

Plecarea

In ziua de 18 Octombrie «Belgica» a ridicat ancora.

Miniştriĭ şi maĭ mulţĭ membriĭ aĭ colonieĭ belgiene se duseră pe bord. «Belgica», având înălţat pavilionul brazilian, s'a pus în mişcare trecênd printre năvile de rĕzboiŭ de diferite naţionalităţĭ, carĭ toate, fără escepţie, îĭ adresaŭ urărĭ de bună călĕtorie şi ale căror echipagiĭ scoteaŭ urale frenetice. Soarele, care de maĭ multe zile nu maĭ apăruse, strălupe un cer senin şi frumos, când expeditia a plecat înainte, îndreptându-se spre polul Sud.

La 1 Decembrie 1897, va apare No. 1 din ziarul

„Universul" ilustrat-amuzant

Acest ziar, format de opt paginĭ, va apare de 3 orĭ pe săptĕmênă: Lunĭ, Mercurĭ şi Vinerĭ, şi se va vinde cu 5 banĭ în toată ţara.

Acest ziar va publica nuvele, diverse, anecdote, reţete, moda ilustrată, invenţiunĭ, şi romanele cele maĭ frumoase între carĭ

Amantele Celebre

o scriere de cea maĭ mare sensaţie.

«Numĕrul 1 şi 2 se vor da în mod gratuit la toţĭ cititoriĭ Universuluĭ politic cotidian.

Abonaţiĭ Universuluĭ politic cotidian, carĭ ar dori să aibă şi acest noŭ ziar, vor plăti numaĭ leĭ 1.80 pentru 3 lunĭ.

De necrezut

Obiecte şi 3 Calendare gratis

Cine se va abona, cu începere de la 1 Decembrie 1897, la ziarul «Universul» politic, care apare în fie-care zi dimineaţa, va primi următoarele premiĭ:

Pentru 3 lunĭ leĭ 4.80 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Calendarul de citit ilustrat al «Universuluĭ» pe anul 1898, care coprinde 100 paginĭ text şi 13 portrete ale oamenilor însemnaţĭ din România, încetaţĭ din viaţă în anul curent, un roman ilustrat de 1 volum, calendarul portativ pe anul 1898 şi ziarul «Universul» literar, colorat, pe timp de 3 lunĭ.

Pentru 6 lunĭ leĭ 9.30 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Calendarul de citit al «Universuluĭ» pe anul 1898.—Calendarul portativ.— Calendarul american (cu foĭ zilnice).—Un roman de 2 volume, ilustrat, şi ziarul «Universul» literar colorat, timp de 6 lunĭ.

Pentru un an leĭ 19.50 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Toate calendarele de maĭ sus.—Un roman ilustrat de 4 volume.—«Universul» literar colorat timp de 1 an, o frumoasă fructieră cu piciorul de metal nichelat şi un portceasornic de metal.

Pentru portul premiilor:

Abonaţiĭ din provincie pentru 3 lunĭ vor trimete 20 banĭ maĭ mult pentru portul premiilor, abonaţiĭ pentru 6 lunĭ vor trimete 30 banĭ maĭ mult şi abonaţiĭ pentru un an 1 leŭ maĭ mult.

La Viena şi la Veneţia gratis

Toţĭ abonaţiĭ vor maĭ concura prin tragere la sorţĭ la două bilete de dus şi întors la Viena saŭ la Veneţia.

Orĭ-ce tuse

vindecată

Cine vrea să se vindece sigur şi în scurt timp de orĭ-ce tuse, să cumpere numaĭ hapurile de catramină ale celebruluĭ chimist dr. Bertelli din Milan, aprobate de consiliile sanitare superioare din Italia şi România.

O cutie costă numaĭ leĭ 2.95; patru cutiĭ leĭ 10.95.

De vînzare în provincie la toate farmaciile şi în Bucureştĭ la drogueria centrală Mihail Stoenescu, str. Academieĭ No. 2; la drogheria Ilie Zamfirescu, str. Academieĭ No. 4 şi la drogheria «Câinele Negru», Ion Ţetzu, strada Lipscanĭ, Bucureştĭ.

Toate cutiile carĭ nu vor avea în interiorul lor o instrucţie în limba română cu stampila administraţieĭ ziaruluĭ «Universul» str Brezoianu No. 11, Bucureştĭ, se vor considera ca falşificate.

In contra tifosuluĭ

Orĭ-ce familie trebe să adopte pentru desinfectare odăilor, privăţilor, etc., preparatul NAVA maĭ cu seamă pe timpul de faţă, când toate epidemiile ca Febra-tifoidă, Anghina-difterică, fac ravagiĭ marĭ.

Desinfectantul NAVA are o putere de 20 de orĭ maĭ mare de cât acidul fenic.

— Se vinde numaĭ la administraţia ziaruluĭ «Universul», strada Brezoianu No. 11 Bucureştĭ, cu următoarele preţurĭ:

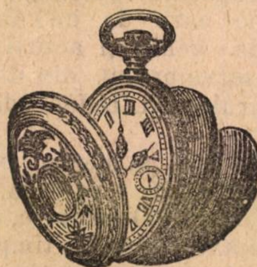
1 Tinichea de 1 kilogram	. .	leĭ 3.50
1 » » o jum. kgr.	. . .	» 2.—
1 Sticluţă	. . . . .	» 0.90

— **Rabat la revinzĕtorĭ** —

5 BANI în toată ţara

In toate dimineţile apare «Universul» politic, care se vinde **5 banĭ în toată ţara**. Conţine ilustraţiile cele maĭ frumoase, ştirile şi telegramele cele maĭ importante din ţară şi streinătate. Publică zilnic un foarte interesant roman şi importanta operă: «Note asupra vieţeĭ regeluĭ Carol în rezboiul de la 1877—78.»

CEL MAI MARE DEPOZIT DE

Ceasoarnice

se află la administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, Strada Brezoianu No. 11, Bucurescĭ.

Ceasoarnice de nikel de la leĭ 4.90 până la leĭ 8.50.
Ceasoarnice de metal soleil, carĭ n'aŭ nicĭ o deosebire de un ceasornic de aur adevĕrat, cu leĭ 9.90, leĭ 10.90 şi 13.50.

Domniĭ doritorĭ vor găsi la depozitul ziaruluĭ nostru cel maĭ bogat asortiment de ceasornice de tot felul, de metal alb saŭ aurit şi oxidat, de argint şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, carĭ se vînd cu 30 la sută maĭ eftin de cât orĭ unde.

Bogat asortiment de ceasoarnice de masă cu deşteptător, de metal saŭ de lemn artistic sculptat.—Leĭ 4.50, Leĭ 8.50, etc. etc.

Pendule de bronz micĭ de masă, foarte elegante, numaĭ cu leĭ 5.50 bucata.

Pendule marĭ de bronz, pentru masă, de o rară frumuseţe, acoperite cu un glob de sticlă albă.—Preţurĭ de ocasiune.

Pendule de perete, de lemn frumos sculptat, cu musică, care cântă un frumos cântec la fie-care ceas.—Leĭ 22 şi leĭ 24 bucata.

Ceasornic de aur *patent Traian*, sistem Roskopf perfecţionat, premiat cu cea maĭ înaltă distincţiune la cea din urmă expoziţie specială de ceasornice din Geneva (Elveţia). — Bucata leĭ 170 pe complant. — Nicĭ cu 300 de leĭ nu se găseşte un asemenea ceasornic, fiind de aurul cel maĭ fin şi solid şi de un mers cel maĭ regulat, garantat. — Acelaşĭ ceasornic de metal nichelat Leĭ 17.50 şi de metal oxidat leĭ 19.50

LANŢURI de tot felul

fantazie, de metal aurit saŭ oxidat şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, cu preţurĭ ne maĭ pomenit de ieftine.

Reparaţiĭ de ceasornice

se efectuiază în modul cel maĭ perfect şi durabil, la atelierul înfiinţat de administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, care a adus expres din Elveţia două lucrătorĭ din ceĭ maĭ experţĭ.—Reparaţiile se garantează pe timp de un an.

Intre orele 12—1½ atelierul de reparaţiunĭ este închis

Typ UNIVERSUL, Luigi Cazzavillan, Strada Brezoianu No. 11, Bucurescĭ.

Anul I.—No. 6. 5 BANI IN TOATA ŢARA Bucureştĭ, Vinerĭ 28 Noembrie 1897

ZIARUL CĂLĔTORIILOR

ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată ţara
« 2.50 « 1/2 « « «
Abonaţiĭ pe un an primesc şi un roman de 1 volum.

Redacţia şi Administraţia:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare de 2 orĭ pe săptămână
MARŢEA şi VINEREA

DIN ALASCA.—Descoperirea luĭ Georges Hughes (Vezĭ explicaţia)

IN ALASCA

Descoperirea lui Georges Hughes

Când, la 30 Martie 1867, guvernul rus cedă,—contra uneĭ indemnizărĭ de 36 milioane— Statelor Unite teritorul Alasceĭ saŭ al Americeĭ Ruse, d-nul Seward, secretar de stat al republiceĭ americane, negocia această cedare, gândindu-se, înainte de toate de a opune acesteĭ extremitățĭ nord-estice a continentuluĭ, o barieră la extensiunea din Canada.

Ideea era dreaptă și afacerea bună, dar, de o cam-dată, nu fuse înțeleasă în Statele Unite. Americaniĭ eraŭ puțin dispușĭ la această nouă întindere de teritoriŭ și mulțĭ nu vedeaŭ în aceasta nicĭ un avantagiŭ. D-nul Seward fu acuzat că duce guvernul la o speculație desastroasă și botezară cu ironicul nume de *Walrus-Schore*, «țărmul focelor», teritoriul anexat. In fie-care dimineață, jurnalele din New-York publicaŭ anuncĭurĭ batjocoritoare, oferind avantagiĭ nespuse celor carĭ ar cerca să meargă în exploatarea uneĭ coloniĭ deșerte, a insulelor neexplorate, a uneĭ țărĭ plină de vulcanĭ și înconjurată de o mare plină de ghețurĭ. Astă-zĭ faptele aŭ arătat contrariul, și spiritul întreprinzĕtor al americanilor a pus în evidență bogățiile din Alasca.

Pe acest teren de formație vulcanică, cu relieful muntos, brazdat de văĭ, populația este foarte risipită. Ea și-a păstrat tipul eschimoșilor, modificat de tipul rusesc; este indolentă, sensuală și pacinică, cu toate că în rĕzbunărĭ este crudă. Ea trăește fără multă muncă, din produsul vînatuluĭ și pescărituluĭ, căcĭ, coastele măreĭ, avute în pește, le dă în abundență somonĭ și scrumbiĭ. Iarna indigeniĭ ĭșĭ sapă vizuinĭ în pămênt; vara, apar la suprafața soluluĭ și-șĭ construesc colibe.

In Alasca septentrională flora este searbădă; nu întâlnim de cât mușchĭ, lichenĭ și în părțile maĭ adăpostite, câțĭ-va arbuștĭ piticĭ.

* *
*

Taindras-urile se întind cât vezĭ cu ochiĭ: câmpiĭ mocirloase, avênd ridicăturĭ argiloase, pe carĭ călĕtorul pășește, sărind după una pe alta, cu rizicul de a se înfunda până în gât în mocirlă, dacă ar aluneca după vre-una. Numaĭ la Sud apar pădurĭ de conifere și de cedri, dar aceste pădurĭ septentrionale sunt tot așa de greŭ accesibile, ca și pădurile virgine din Zona Tropicală. Sub ramurile lor întunecate, solul mocirlos se desfundă, se fac găurĭ, și cu greŭ poțĭ scăpa de rădăcinile eșite ale arborilor; florile n'aŭ nicĭ culoare, nicĭ miros.

Fauna este variată. Pe malurile râurilor carĭ se varsă în Oceanul Polar, trăesc urșĭ albĭ; ursul negru și brun se găsește numaĭ în Sud și eschimoșiĭ, umblând pe potecile făcute de eĭ, sunt sigurĭ de a nu da în mocirle; Renul există aci, dar în stare sĕlbatecă. Apele sunt destul de abundente în pește: se prinde *Candle*, *Fish* și *Houdahan*, care este așa de gras, în cât se întrebuințează drept lumînărĭ. Pescăritul, blănile și aurul constituesc principalele resurse ale Alasceĭ. Printre blănĭ, cea de biber este cea maĭ căutată. Altă dată biberiĭ eraŭ foarte numeroșĭ în apropierea insuleĭ Pribibor, dar, din cauza prețuluĭ lor cel mare, aŭ fost exterminațĭ. Baranov, guvernatorul rus din Alasca, a adus cu el 15000 pieĭ de biber, carĭ valoraŭ maĭ mult de 5 milioane. De atuncĭ, s'aŭ luat mĕsurĭ, pentru a împiedica o distrucțiune atât de regretabilă.

Chihlibarul se găsește pe litoralul măreĭ de Bering și aproape de Harrisburg se exploatează mine de aur, al căror produs actual întrec suma de 2 milioane și jumĕtate.

* *
*

Unuia din acești căutătorĭ de aur, atras către țara depărtată Alasca, se datorește descoperirea uneĭ nouĭ bogățiĭ. Georges Hughes, miner american, este autorul acesteia. In fruntea maĭ multor tovarășĭ întreprinzĕtorĭ și curioșĭ tot ca el, el se aventură în interiorul Alasceĭ, în căutarea terenurilor aurifere, maĭ lucrative ca acelea pe carĭ le exploata la capul Sponce. Povestirĭ vagĭ spuneaŭ că, maĭ în mijlocul țĕreĭ, aurul este maĭ abundent. Insă nu găsiră nimic, și în urma uneĭ călĕtoriĭ lungĭ și pline de pericole, Georges Hughes fu silit să se oprească, bolnav, într' un sat de eschimoșĭ numit Kuaquihuiblata. El insistă ca tovarășiĭ luĭ să'șĭ urmeze drumul, dar aceștia nu'l părăsiră. Il vor lua cu eĭ la întoarcere,—le spunea el,—dacă va maĭ fi în viață, dar să nu rămâe cu el sub nicĭ un motiv.

Lăsat singur, și destul de bine tratat de eschimoșĭ, Hughes se restabili încet, încet, și în timpul lungilor lunĭ, carĭ s'aŭ scurs înaintea întoarcereĭ tovarășilor sĕĭ, învăță limba găzduitorilor luĭ, și află multe detaliĭ curioase asupra obiceiurilor, moravurilor și moduluĭ lor de traiŭ. Maĭ întâiŭ, el fu surprins de felul ustensilelor cu carĭ se serveaŭ și de ornamentele cu carĭ se împodobeaŭ. Și unele și altele eraŭ de ivoriu. In orĭ-ce colibă, cupele, brățările și cârligele de undiță eraŭ de ivoriu pur.

Când putu face câțĭ-va pașĭ, vizită *Totem-ul* tribuluĭ. Sub acest nume se înțelege un monument grosolan, pus în mijlocul satuluĭ, sprijinit de stâlpĭ, și consacrat memorieĭ vre-unuĭ șef însemnat. Și acolo, fu surprins de mulțimea ornamentelor în ivoriŭ, carĭ îl împodobeaŭ. Stâlpiĭ era acoperițĭ de ivoriŭ, grosolanele sculpturĭ de lemn negru, carĭ reprezentaŭ corbĭ, aveaŭ ciocurile și ochiĭ de ivoriŭ. Cercetă de unde îl găsesc indigeniĭ. I se spuse că provenea dintr'o grămadă situată la o distanță destul de mare și descoperită de un străbun de al lor, grămadă la care se ajunge făcênd, cu sania, un drum destul de periculos, practicabil numaĭ la unele epoce ale anuluĭ, de unde aduceaŭ în sat atâta ivoriŭ cât le trebuia.

Această istorisire, de care, după cele vĕzute, nu se maĭ putea îndoi, ĭĭ ațițară curiositatea, și obținu permisiunea că îndată ce va fi deplin restabilit, să facă cu șeful tribuluĭ o călĕtorie la acel loc.

Sĕptămânile treceaŭ și cu ele ĭĭ reveneaŭ forțele. Se făcură preparative de drum: săniile, reparate cu îngrijire, oameniĭ, aleșĭ bine... se puseră pe drum. Indigeniĭ nu exageraseră greutatea mersuluĭ și cu toate că era deprins cu excursiunile periculoase, Georges Hughes mărturisi, că rare orĭ a întreprins vre-una așa de aventuroasă. Trebui să taie cercul arctic, să treacă peste ghețurĭ, carĭ se păreaŭ imposibile de trecut, să se lupte cu animalele sĕlbatice, cu frigul și cu ninsorile.

* *
*

Călĕtoria ținu 2 sĕptămânĭ. Se opriră și poposiră la poalele unuĭ munte, care era un punct de reper cunoscut de indigenĭ; dar acolo pămêntul era acoperit de zăpadă, și pentru a găsi drumul trebuiră să exploreze împrejurimile timp de 2 zile.

Hai-Kiwa-Su («aicĭ e»), strigă în fine călĕuza, arătând cu degetul o mare scobitură, care se deschidea sub o înălțime. Nu se înșelase, dar ĭĭ trebui maĭ multe zile pentru a descoperi grămada de oase.

Acestea făcute, Georges Hughes putu să'șĭ dea seama de importanța descopereriĭ sale.

Intr'un cerc foarte întins, apăreaŭ miĭ de resturĭ de animale gigantice, schelete enorme, grămădite unele peste altele. S'ar fi zis un câmp de măcel al mastodonților, ceea ce, în realitate, era un loc închis, în care eĭ se asvârliseră unul asupra altuia.

Vedeaĭ pe uniĭ, aĭ căror dințĭ monstruoșĭ pătrunseseră în coastele adversarilor lor, carĭ, căzênd, trăseseră după eĭ și pe ceĭ carĭ ĭĭ atacaseră. Aceste osăminte, vîrîte, conservate sub zăpadă, străluceaŭ chiar noaptea. Și totușĭ, ceea ce vedea el, era prea puțin lucru, față de realitate. Fie care lovitură de tărnăcop, lărgea acest cimitir, descoperind alte osăminte, alte schelete, de carĭ valea era întesată.

Ceea ce vedea el, era destul ca să

încarce de 10 orĭ pe atâtea săniĭ de cât câte aveaŭ eĭ. Se aleseră cele maĭ frumoase bucăţĭ de ivoriu pe carĭ le luară cu eĭ în sat şi din carĭ o bună parte fu cedată d-luĭ Hughes. Când tovarăşiĭ luĭ, după ce umblară în van după aur, îl găsiră la întoarcere, Hughes le spuse descoperirea sa, ceea ce era o bogăţie pentru eĭ. Intorşĭ de unde aŭ plecat, el vîndu ivoriul cu un preţ destul de bun, cumpĕră săniĭ şi, întovărăşit tot de prieteniĭ luĭ, se duse să ia altul. Dar zice-se, secretul e bine păstrat de eĭ şi de indienĭ, cărora, din recunoştinţă, le deteră o bună parte din profit. Că tot ceea ce se spune despre mărimea aceste grămezĭ este ezact, este faptul că, aŭ trecut mulţĭ anĭ până la epuizarea eĭ.

De altmintrelea Alasca începe să se populeze. Din munţiĭ eĭ se scurg fluviĭ enorme de ghiaţă; trec peste litoral, în lungul căruia proiectează albe promontoriĭ. Din toate gheţăriile acestea, cel maĭ vast ar fi Muir, căruia, Wright i-a valorat debitul enorm de 3,954,000 de metri cubĭ de ghiaţă pe zi. Acest gheţar atrage în fie-care an turiştĭ din Oregon, California, din Canada şi din Statele-Unite.

Cunoscêndu-se uşurinţa cu care americaniĭ pleacă în călĕtorie şi atracţia ce exercită asupra lor locurile straniĭ şi curioase, putem spune că nu e departe ziua în care Alasca —bogată în frumuseţĭ naturale, în vînătoare, în pescuit şi în escursiunĭ nespus de variate, — va deveni o staţiune valoroasă şi foarte frequentată.

Charles de Warigny

Numĕtul 7 din «Ziarul Călĕtoriilor» va apare Marţi, 2 Decembrie curent.

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA POLUL NORD

II

Pe la amiazĭ mĕ urcaĭ să observ împrejurimile. Cu toată vremea foarte senină, nu putuĭ să zăresc uscat în nicĭ o parte. Canalul ce se deschisese departe, spre nord, acum dispăruse iarăşĭ. Peste noapte însă se formase o altă crĕpătură mare aprópe de vapor. Direcţia îĭ este de la nord spre sud şi acum e acoperită de o coajă de ghiaţă.

Joĭ, 19 Octombrie.—Ghieţurile s'aŭ maĭ desfăcut niţel în timpul nopţiĭ din urmă.

Dimineaţa am încercat să fac o plimbare cu sania, cu şese câinĭ. După ce am isbutit să-ĭ înham la sanie, mĕ urcaĭ şi începuĭ să le strig *prrr, prrr* ; imediat porniră într'un mers foarte regulat. Nu peste mult însă ajunseră la un bloc înalt de ghiaţă şi trebuirăm să ne întoarcem. Abia făcurăm stînga împrejur, şi câiniĭ, zărind vaporul, se repeziră cu iuţeala fulgeruluĭ spre el; pe urmă nicĭ nu i-am maĭ putut urni de acolo; se învîrteaŭ mereŭ în jurul vaporuluĭ.

Am încercat toate chipurile ca să-ĭ înduplec să pornească pe ghiaţă înainte, în orĭ-ce direcţie; dar toate fură în zadar, şi îndemnurĭ şi loviturĭ de biciŭ, or-ce.

Mĕ coborîĭ apoĭ şi căutaĭ să opresc sania; resultatul a fost însă că m'aŭ răsturnat în zăpadă şi m'aŭ tîrît cît va timp aşa.

In sfîrşit, ca şi când li s'ar fi urît cu jocul acesta şi s'ar fi hotărît să-mĭ facă şi mie pe plac, după ce mĕ urcaĭ iar în sanie, porniră frumos pe ghiaţă înainte. La o distanţă oare-care îĭ opriĭ să se odihnească; dar abia făcuĭ o mişcare în sanie, iar se repeziră înapoĭ la vapor.

Eram foarte iritat şi nu le cruţam loviturile de biciŭ; dar cu cât îĭ băteam, cu atît se încăpăţînaŭ să se ţină pe lângă vapor.

Voind să mĕ opintesc să-ĭ opresc, mĕ rĕsturnară iar, şi în cădere îmĭ pierduĭ pe rînd biciul, mânşile şi căciula; aceasta contribui şi maĭ mult să mĕ înfurieze. Alergaĭ înaintea lor să-ĭ silesc să se întoarcă, dar eĭ se desfăcură în două părţĭ şi alergară şi maĭ repede înainte. Hăţurile mi se încurcară în picioare şi căzuĭ în sanie, dus cu o iuţeală ameţitoare înainte.

Aceasta a fost prima experienţă pe socoteala mea proprie, cu mersul în sanie cu câiniĭ, şi trebuie să mărturisesc că nu prea eram mândru de ea. In gând mĕ felicitam că nimenĭ nu fusese martor la bravurile mele.

Dup'amiazĭ examinaĭ apa topită a ghieţurilor brune-roşietice ce se formaseră din noŭ. Cercetările microscopice ne dovediră că această culoare era pricinuită de o enormă sumedenie de micro-organisme, maĭ cu seamă plante—diatornee şi alge—dintre carĭ unele aveaŭ o formă cu totul particulară.

Sâmbătă, 21 Octombrie. — Astă-zĭ trebuie să staŭ în vapor, din cauza unuĭ reumatism muscular în partea dreaptă a corpuluĭ. Doctorul mi-a făcut un masaj, ceea ce mĭ a pricinuit durerĭ şi maĭ marĭ.

Imbătrânesc oare şi slăbesc deja, saŭ e numaĭ o închipuire? Abia pot să mĕ mişc, şi cu toate acestea par că m'aş scula şi m'aş lua la întrecere în fugă cu orĭ care din ceĭ l'alţĭ.

Ce maĭ eroŭ nordic de 32 de anĭ, culcat aci într'o biată cabină! Am citit de maĭ multe orĭ scrisorile din patrie, m'am transportat cu gândul acasă, visând la reîntoarcere—peste câţĭ-va anĭ? Cu isbândă saŭ fără, ce are aface!

Sondagiul ne arată 135 de metri; suntem dar iar în apă maĭ adêncă. Mergem însă spre sud-vest.

Intoarcerea asta mereŭ spre sud n'o înţeleg. In zilele din urmă n'a fost vânt mult; azĭ e ceva vânt de la nord, dar nu tare. Ce să fie? Cu toate studiile, combinaţiile şi socotelile mele, nu pot să'mĭ închipuesc un curent care să meargă spre sud; curentul trebue să meargă spre nord.

Dacă aci se îndreptează spre sud, cum se explică atuncĭ lacul mare deschis pe care l'am trecut la nord? Şi golful până în fundul căruia am ajuns până maĭ departe spre nord? Acestea nu s'aŭ putut forma decât prin curentul spre nord, pe care l-am presupus eŭ.

Singurul lucru ce mĕ cam încurcă, e acel curent spre apus, pe care l-am avut împotriva noastră: tot drumul d'a lungul ţĕrmuluĭ siberian. In nicĭ un caz nu suntem mânaţĭ la sud spre insulele nesiberiene, s'apoĭ spre apus, d'a lungul ţĕrmurilor Siberieĭ, şi spre nord, la capul Celinskin, acelaş drum pe care am venit aci. Asta ar fi prea mult,—făr'a maĭ vorbi că ar fi cu totul contra orĭcăror calcule.

Eĭ, ce are aface? Unde-va trebue să ajungem; aci nu putem să rămânem vecinic. Sfârşitul, dacă e bun, toate sunt bune, — zice proverbul; orĭ cum însă, aş dori ca, orĭ unde om merge, să mergem ceva maĭ repede. In expediţia noastră în Groenlanda am fost împinşĭ la început tot aşa spre sud, şi cu toate astea s'a sfârşit cu bine.

Duminecă 22 Octombrie. — Hendi Koen a găsit azĭ la sondagiŭ 129 metri. «Dacă mergem în vr'o parte oare care, zice el, e spre rĕsărit; mie mi se pare însă că nu ne mişcăm de loc». Azĭ nu e vânt.

Lunĭ 23 Octombrie. — Tot nu pot ieşi încă din cabina mea. Azĭ apa e cu 9 metri maĭ puţin adâncă decât ierĭ. Mergem spre nord est. Hannsen a făcut socoteala observaţiilor de la 19 Octombrie şi a găsit că am înaintat cu 10 minute spre nord, şi că trebuia să ne găsim la 78° 15' latitudin nordică.

In sfârşit, aşa dar, acum când nu maĭ bate vântul, curentul spre nord se manifestă iar. In apropierea noastră s'aŭ deschis câte-va canalurĭ, unul d'a lungul vaporuluĭ, un al doilea înainte, şi altul la o parte. După amiazĭ nu se observă decât o presiune foarte uşoară de ghieţurĭ.

Marţĭ 24 Octombrie. — Intre 4 şi 5 ore dimineaţa a fost o presiune maĭ tare, care ne a ridicat puţin vaporul Se pare ca şi când presiunile ar voi

să reînceapă ; avem flux cu lună plină.

Azĭ dimineață s'aŭ deschis ghețurile, așa că Fram plutea. Maĭ târziŭ însă s'aŭ închegat iar, și pe la 11 ore s'a produs o presiune puternică. Apoĭ a urmat o pausă; dup'amiazĭ presiunea începu din noŭ și de la 4 până la 4 ½ a fozt violentă. Vaporul a fost iar ridicat în sus, fără să'ĭ pese însă absolut nimic.

Părerea luĭ Peder este că presiunea ghiețurilor vine de la nord-est, de oare-ce din această direcție a auzit sgomotul. Iohansen mi-a făcut azĭ o bună pescuire la vr'o 20 de metri adâncime; abia a putut să scoată plasa la timp. Nu ies încă din cabină.

Miercurĭ, 25 Octombrie.—Ierĭ seară am avut o presiune teribilă. Sgomotul m'a deșteptat din somn și simțiam cum se ridică Fram, clătinându-se și zguduindu-se ; auzeam de asemenea și pîrîitul ghețeĭ care se sfărâma de pereții vaporuluĭ.

După ce ascultaĭ cât-va timp, adormiĭ iar, cu sentimentul de mulțumire că totușĭ era minunat lucru să te găseștĭ la adăpost în *Fram*. Ce neplăcut lucru, în adevĕr, ar fi fost să fim siliți a sta gata în tot momentul, la fie-care presiune a ghețurilor, să ne sculăm și să ne facem calabalâcul, ca bieții oameniĭ de pe vaporul *Tegethoff*.

Acu se întunecă maĭ de vreme. Soarele e din ce în ce maĭ jos la orizont. In curând va dispărea cu totul și iarna lungă și întunecoasă ne va umplea iar de dorul primăveriĭ. Asta însă n'ar fi nimic, numaĭ de am începe odată să ne mișcăm spre nord. Acum vântul bate de la sud-vest.

In sfârșit să încearcă și moara de vânt, care e gata deja de maĭ multe zile ; lucrează de minune. Astă zĭ avem o lumină electrică admirabilă, deși vântul nu e tocmaĭ tare (5—8 metri pe secundă). Ce invenție minunată lămpile astea electrice !

Și ce mare influență are lumina asupra omuluĭ ! La masă am putut face azĭ constatarea asta ; lumina are asupra dispozițieĭ noastre acelașĭ efect ca și un pahar de vin vechiŭ și bun.

Și ce frumos ne apare salonul în această lumină ! Profităm de această ocazie ca să bem în sănătatea luĭ Oscar Dickson, care a luat asupra luĭ cheltuiala întregeĭ instalațiunĭ electrice, și îl proclamarăm cel maĭ bun dintre toțĭ buniĭ tovarășĭ.

O lună splendidă astă-seară, ca ziua. Pe lângă aceasta și o auroră boreală, galbenă și ciudată în lumina albă a luneĭ ; un cerc mare în jurul luneĭ, și toate astea de-asupra gheţeĭ albe, întinse departe, scînteietoare, și ridicându-se icĭ și colo, în urma presiuniĭ din urmă.

Și în mijlocul aceste̦ĭ lumĭ tăcute și înghețate, strălucitoare ca argintul, moara de vênt îșĭ învîrtește aripele negre spre albastrul ceruluĭ și spre lumina boreală. Un contrast atât de isbitor: civilizația care a năvălit așa de o dată aci în mijlocul acesteĭ lumĭ înghețate, fantastice.

Mâine e aniversarea vaporuluĭ *Fram*. Câte amintirĭ nu ne redeșteaptă ziua aruncăriĭ luĭ pe mare, petrecută acum un an !

Joĭ, 26 Octombrie. — Sondagiul de azĭ dimineață arată 300 de metri. Ne mișcăm repede spre nord; se pare că merge treaba maĭ bine acum.

Sărbătoarea mare a zileĭ începe cu tragere la țintă. Apoĭ avem un prânz din cele maĭ gustoase, cu patru felurĭ. Tubul digestiv ne e supus la o grea probă. In mijlocul unor aplause sgomotoase, se bea în sănătatea luĭ *Fram*.

Toastul oratoruluĭ a mișcat inimele tuturora, când a arătat cum *Fram* ne-a servit scopuluĭ nostru, cât maĭ bine nicĭ nu s'ar putea închipui (aprobărĭ viĭ). Iĭ urăm dar, și cu el ne urăm și nouă, viață lungă.

După cină am avut punciŭ de fragĭ și de lămâie, și, în mijlocul uneĭ marĭ solemnitățĭ și a multor glume, s'a împărțit tuturora câte un premiŭ, prevĕzut cu câte un *motto*, dintre carĭ cele maĭ multe redactate de doctorul nostru.

Cel dintêiŭ premiŭ a fost crucea de lemn a ordinuluĭ vasuluĭ *Fram*, care trebuia să fie purtată legată cu o panglică albă în jurul gâtuluĭ, iar cel din urmă o oglindă, în care premiatul să-șĭ vază mutra mărimeĭ sale. In seara aceasta s'a permis fumatul în salon ; cu pipă, grog și un whist vesel s'a terminat vesela sĕrbătoare.

Fridtjof Nansen

(Urmare în numĕrul viitor)

JULES VERNE

Castelul Carpaților

«Am plecat amândouĭ... Nicu și cu mine... douĭ nebunĭ... douĭ nebunĭ !... Ne a trebuit o zi aproape, să străbatem pădurile astea blestemate... Seara am ajuns la castel.. Ș'acum tremur,... voiŭ tremura toată viața!... Nicu vroia să intre înăuntru... Da, vrea să petreacă noaptea în cetățuie... ca și cum ar fi dormit în odaia draculuĭ !...

Doctorul Patac spunea asta cu un glas așa de înecat, că te înfioraĭ numaĭ cât îl auzeaĭ.

«N'am vrut să'l las, zise el... ce s'ar fi întâmplat... dacă l'aș fi lăsat... Numaĭ cât mĕ gândesc mi se ridică pĕrul în vîrful capuluĭ !»

«Nicu s'a resemnat dar, de a rĕmâne pe șesul Orgaluluĭ... Ce noapte, dragiĭ meĭ, ce noapte !... d'odată niște monștriĭ de foc se ivesc între norĭ, adevĕrațĭ balaurĭ !...

«Vin la noĭ ca să ne înghită...»

Toate privirile se îndreptară spre cer, ca să vadă, dacă nu era plin de spectriĭ.

«Și după câte-va minute, iată că încep a trage clopotele de la capelă!

Toate urechile se ciuliră, și li se părură că și aud sunete din depărtare, atât de mult îĭ pătrundea povestirea doctoruluĭ.

«D'odată, strigă el, se aud niște șuerăturĭ grozave, în vĕzduh... saŭ maĭ bine zis niște urlete de sĕlbătăciunĭ... Apoĭ o lumină mare isbucni de pe ferestrele cetățuieĭ... O flacăre drăcească luminează tot șesul... Nicu și cu mine ne privim... Ah ! ce vedenie îngrozitoare !... Suntem ca două cadavre... două cadavre, strîmbându-ne unul la altul.

Și, uitându-te la doctorul Patac, cu ochiĭ luĭ nebunĭ, fața strîmbată, puteaĭ, zĕŭ, să te întrebĭ dacă nu vine de pe cea-l'altă lume, unde trimisese el deja mulțĭ din semeniĭ luĭ !

Trebuiră să'l lase să maĭ rĕsufle, căcĭ nu maĭ era în stare să'șĭ urmeze povestirea. Asta costă pe Ionas un al doilea pahar de rachiŭ, care păru că făcu pe fostul infirmier, să 'șĭ adune mințile.

«Dar în sfîrșit, ce i s'a întâmplat bietuluĭ Nicu ! întrebă judecătorul Kolț.

Și nu fără de motiv, judecătorul punea mare preț pe rĕspunsul doctoruluĭ, fiind-că vocea strigoilor se adresase pădurarului d'a dreptul, în sala cea mare de la *Regele Mateĭ*.

«Iată ce maĭ țin minte, rĕspunse doctorul. Se făcuse ziuă. Rugasem pe Nicu Dec să renunțe la planurile sale... Dar îl cunoaștețĭ... Nu potĭ schimba gândul la un ast-fel de îndărătnic... S'a scoborît în prăpastie.. și eram nevoit să'l urmez, că mĕ

trăgea după dînsul... De altmintrelea nu maĭ aveam cunoştinţă de ce făceam... Nicu înaintează atuncĭ până la portiţă.

«Apucă un lanţ de la podul umblĕtor şi se suie pe el d'a lungul ziduluĭ... In acea clipă, încep a'mĭ veni în fire... E vreme să maĭ pot opri pe nesocotitul ăsta!... Pentru cea din urmă oară îĭ poruncesc să se scoboare, să ne întoarcem la Werst... «Nu!» îmĭ strigă el. Vroi să fug... da... dragiĭ meĭ... mărturisesc... am vrut să fug, şi orĭ-care în locul meŭ ar fi avut gândul acesta!... Dar de geaba cerc să mĕ deslipesc de pămênt... picioarele mele sunt încleştate... ţintuite... înrădăcinate... Cerc să le trag... cu neputinţă... Mĕ sbat... de geaba».

Şi doctorul Patac imita mişcările desperate ale unuĭ om prins de picioare, ca o vulpe care s'a prins în laţ.

Apoĭ, urmând iar povestirea:

—«In acel moment aud un strigăt... şi ce strigăt!... Nicu Dec îl dăduse... Mâinile luĭ agăţate de lanţ, se desfăcură, şi cade în fundul prăpastieĭ, ca şi cum ar fi fost aruncat de o mână nevĕzută».

De sigur doctorul povestise lucrurile cum se întâmplaseră, şi închipuirea luĭ nu adăogase nimic, cu toate că era aşa de turburat. Cum le spusese, aşa se întâmplaseră minunile pe şesul Orgaluluĭ noaptea trecută.

Cât despre ce urmă după căderea luĭ Nicu, iată: pădurarul leşină şi doctorul nu'ĭ în stare să'ĭ vie în ajutor, căcĭ cismele'ĭ sunt încleiate de pămênt, şi picioarele luĭ umflate nu pot eşi dintr'însele... De odată puterea nevĕzută care'l încleştează dispare... Picioarele'ĭ sunt libere... şi se aruncă spre Nicu Dec şi — ceea ce era o mare vitejie din partea luĭ, — îĭ udă faţa cu o batistă muiată în adă... Pădurarul îşĭ vine în fire, dar braţul şi toată partea stângă rĕmâne nesimţitoare, după groaznica zguduire care a încercat'o... Cu toate acestea, se ridică în sus cu ajutorul doctoruluĭ, sue pe cărăruşa prăpastieĭ, ca să ajungă pe şes... Apoĭ iaŭ amândoĭ drumul spre sat... După o oră de mers, durerile luĭ la braţ şi la şold sunt atât de puternice, că'ĭ nevoit să se oprească... In sfârşit chiar în clipa când doctorul se hotărîse să se ducă să ceară ajutor din sat, judecătorul Kolţ, Ionas şi Fric aŭ sosit foarte la timp.

Cât despre pădurar, ca să se ştie dacă s'a lovit rĕŭ, doctorul Patac nu voia a spune, cu toate că de obiceiŭ arĕta multă pricepere când era vorba de un caz medical.

«Când eştĭ bolnav de o boală naturală e deja destul de rĕŭ, se mulţumea el a spune, dar când pe lângă aceasta te loveşte o boală supranaturală, pe care ţi-o bagă dracul în corp, numaĭ dracu te poate vindeca. In lipsa unuĭ diagnostic, vorbele astea nu eraŭ de ajuns pentru Nicu Dec. Din fericire că nu eraŭ cuvintele evangelieĭ, şi câţĭ doctorĭ nu s'aŭ înşelat oare de la Hipocrat şi Galilian, cu mult maĭ învĕţaţĭ de cât doctorul Patak. Tînĕrul pădurar era un ştregar zdravăn; cu constituţia luĭ voinică, puteaŭ spera că are să scape — chiar fără mijlocirea draculuĭ—şi cu condiţie să nu prea urmeze esact prescripţiunile fostuluĭ infirmier de la carantină.

VIII

Evenimentele acestea nu puteaŭ linişti pe locuitoriĭ din Werst. Acum nu maĭ era nicĭ vorbă de îndoială că nu eraŭ de geaba ameninţările pe carĭ «gura de umbră», cum ar zice poetul, le făcuse muşteriilor de la *Regele Mateĭ*. Nicu Dec, isbit într'un mod neesplicit, fusese pedepsit de neascultarea şi îndrăzneala sa. Nu era oare asta o înştiinţare pentru toţĭ aceia carĭ ar fi fost ispitiţĭ să urmeze pilda luĭ? Oprire desăvêrşită de a căuta să se pătrundă în castelul din Carpaţĭ, iată ce trebuia să se creadă în urma acesteĭ încercărĭ neisbutite. Orĭ-cine va reîncepe, îşĭ va pune viaţa în pericol. De sigur, dacă pădurarul ar fi sărit zidul, nu s'ar maĭ fi întors nicĭ odată.

De aci urmează că spaima fu maĭ mare de cât orĭ-când la Werst, chiar la Vulcan, şi în toată valea Siluluĭ, toţĭ vorbeaŭ să plece din ţinutul acela; deja câte-va familiĭ ţigăneştĭ emigraŭ maĭ de grabă, de cât să stea în vecinătatea castelului. Acum că el servea de adăpost fiinţelor supranaturale şi rĕŭ făcĕtoare, nu maĭ putea fi suferită vecinătatea luĭ. Le rĕmăsese să se ducă către un alt sat din ţinut, afară numaĭ dacă guvernul unguresc nu va dărâma acest locaş, neapărat. Dar oare castelul din Carpaţĭ s'ar putea dărîma prin mijloace omeneştĭ?

In cea dintêiŭ sĕptămână din Iunie nimenĭ nu încercă să iasă afară din sat, nicĭ măcar să'şĭ vadă de lucrul câmpuluĭ; oare plugul brăzdând pămêntul nu va face să zboare cârdurile de stafiĭ saŭ de cucuvele?... Unde vor semĕna grâul, nu va creşte sĕminţa de dracĭ?

«Da, negreşit, afirmă păstorul Frik cu un ton încredinţător.

Cât despre el, se păzea să se maĭ întoarcă prin păşunile Siluluĭ cu turmele luĭ.

Aşa dar satul era îngrozit. Lucrul câmpuluĭ era lăsat în părăsire. Şedeaŭ acasă, cu uşile şi ferestrele închise. Judecătorul Kolţ nu ştia ce să facă, să aducă o încredere sătenilor sĕĭ. Hotărît, singurul mijloc era de a se duce la la Holoşvar, să ceară mijlocirea autorităţilor. Dar fumul, se maĭ arăta oare din coşurile cetăţuieĭ?... Da, de multe orĭ o zăriră cu ochianul în mijlocul aburilor carĭ se suiaŭ pe munte.

Dar noriĭ, cum venea noaptea luaŭ o culoare roşietică, par'că ar fi fost aprinşĭ de vre un foc. Da, şi s'ar fi zis că nişte vârcolacĭ înflăcăraţĭ se învârteaŭ pe deasupra castelului.

Dar şuerăturile acelea, carĭ speriaseră aşa de tare pe Doctorul Patak, se propagaŭ oare prin munţiĭ Pleşeĭ, spre marea spaima a locuitorilor din Werst?... Da, saŭ cel puţin, cu toată distanţa, vînturile de la Sud Est aduceaŭ nişte detunăturĭ grozave, pe carĭ le repetaŭ ecourile munţilor.

Afară de acestea, li se părea, că pămêntul se cutremura mereŭ, ca şi cum s'ar fi deschis un vulcan în tr'însul. Dar poate era maĭ multă exageraţie de cât adevĕr în ceea ce credeaŭ eĭ a vedea şi a simţi. Orĭce ar fi fost, se întâmplaseră lucrurĭ adevĕrate, se va recunoaşte, şi nu maĭ era de chip să maĭ stea nimenĭ într'un sat aşa de urgisit.

Bine înţeles că hanul la «Regele Mateĭ», rĕmânea pustiŭ. Nimenĭ nu îndrăznea să'ĭ treacă pragul, şi Ionas se întreba dacă nu va fi nevoit să închidă dugheana, fiind-că nu maĭ avea muşteriĭ, când se iviră douĭ călĕtorĭ streinĭ, care schimbaŭ starea lucrurilor.

In seara de 9 Iunie, cam pe la 8 ore, cercă cine-va la clanţa uşeĭ de afară, dar uşa aceea ruginită pe din năuntru, nu putu să se deschidă.

Ionas, care era în mansardă, se grăbi să se scoboare. La gândul că se va găsi faţă în faţă cu vre-un musafir, se adăogă teama ca musafirul acela să nu fie vre-un strigoiŭ, căruĭ nu va şti cât de iute să'ĭ refuze mâncare şi adăpost.

Ionas începu dar a vorbi prin uşă fără a deschide.

— Cine e acolo? întrebă el.

— Douĭ călĕtorĭ.

— Viĭ?

— Foarte viĭ.

— Sunteţĭ sigurĭ?

— Cât se poate de viĭ, dar care nu vor întârzia de a muri de fôame, dacă nu le deschizĭ maĭ de grabă.

Ionas se hotărî de a trage zăvoarele, şi ceĭ douĭ oamenĭ păşiră în sală.

Cum intrară, cerură fie care o odaie, avênd de gând să rĕmâie în Werst douĕ-zecĭ şi patru de ore. La lumina lampeĭ, Ionas examină pe noiĭ veniţĭ cu o mare băgare de seamă, şi se încredinţă în sfîrşit că sunt fiinţe omeneştĭ. Ce fericire pentru «Regele Mateĭ». Cel maĭ tînĕr dintre călĕtorĭ, părea a avea treĭ-zecĭ şi şease de anĭ. O statură înaltă, o faţă nobilă şi frumoasă, ochĭ negri, pĕrul smead închis, o barbă oacheşă

foarte frumos tăiată, înfăţişarea cam măreaţă dar mândră, toate astea semănaŭ a neam mare, şi Ionas nu se putea înşela.

Apoĭ când întrebă sub ce nume trebue să înscrie pe ceĭ douĭ călĕtorĭ. «Contele Francisc de Telec», rĕspunse tînĕrul, şi cu soldatul sĕŭ Roţca.

— Din ce parte?

— Din Craiova.

Craiova e unul din oraşele însemnate din România, care vine în partea de sud a lanţuluĭ Carpaţĭ. Francisc de Telec era dar de neam român, ceea ce Ionas recunoscuse îndată.

Cât despre Roţca, om de vre-o patru-zecĭ de anĭ, înalt, voinic, mustaţa groasă, pĕrul tuns, avea apucăturĭ de militar. Chiar purta un sac de soldat, prins de umerĭ prin curele, şi o lădiţă destul de uşoară, pe care o ţinea în mână.

Acestea era tot bagagiul conteluĭ, care călĕtorea ca escursionist, pe jos maĭ adesea. Asta se vedea şi din îmbrăcămintea luĭ, manta pe umerĭ, şapcă pe cap, surtuc strîns la mijloc printr'o cingĕtoare, în care era teaca unuĭ cuţit românesc, ghetre prinse strâns de nişte pantofĭ largĭ şi groşĭ.

Aceştĭ douĭ călĕtorĭ nu eraŭ alţiĭ de cât aceĭ întâlniţĭ de păstorul Frik, cu zece zile maĭ înainte, pe drumul munteluĭ, atuncĭ când se îndreptaŭ spre Retezatul. După ce vizitase ţinutul până la marginele Mureşuluĭ, şi după ce suise muntele, veniseră să se odihnească în satul Werst, ca pe urmă să apuce pe valea Lileĭ.

— Aĭ să ne daĭ nişte odăĭ? întrebă Francisc de Telec.

— Douĕ... treĭ... patru... câte cereţĭ, domnule.

— Numaĭ douĕ, dar să fie alăturea una de alta.

— Bine, astea vĕ plac? întrebă Ionas, deschizênd douĕ uşĭ de la capĕtul săleĭ cele marĭ.

— Foarte bine, rĕspunse Francisc de Telec.

După cum vedeţĭ, Ionas n'avea a se teme de ceĭ douĭ călĕtorĭ. Nu eraŭ fiinţe supranaturale, spirite carĭ aŭ luat chip omenesc. Nu! boerul acela se arăta ca o persoană de dinstincţie, pe care un hangiŭ e foarte onorat ca s'o primească. Iată o împrejurare norocoasă, care va aduce nume bun *Regeluĭ Mateĭ*.

— La ce depărtare suntem noĭ de Koloşvar?

— La vr'o cincĭ-zecĭ de poşte, dacă o ieĭ pe drumul care trece prin Petroşenĭ şi Karlsburg, rĕspunse Ionas.

— Drumul e obositor?

— Foarte obositor pentru ceĭ carĭ merg pe jos; dacă îmĭ daţĭ voie, d-le conte, se pare că aveţĭ nevoie de câte-va zile de odihnă...

— Să poate să mâncăm? întrebă Francisc de Telek, tăind vorba hangiuluĭ.

— Să aşteptaţĭ numaĭ o jumĕtate de ceas, şi voiŭ avea cinstea de a oferi domnuluĭ conte, un prânz demn de d-sa...

— Pâine, vin, carne rece, niĭ de ajuns pentru astă-seară.

— Am să vĕ servesc.

— In cel maĭ scurt timp.

— Chiar acum.

Şi Ionas era gata să plece din odaie, când o întrebare îl opri în loc.

«Dar nu prea vĕd lume la hanul d tale? zise Francisc de Telek.

— Da, într'adevĕr, n'am pe nimenĭ acum.

— Dar nu'ĭ ora când oamenĭĭ din sat, vin să bea fumând din lulele?

— A trecut ora, domnule conte, fiind-că la Werst oamenĭĭ se culcă odată cu găinile..

Nicĭ odată n'ar fi spus, de ce la *Regele Mateĭ* nu se vedea picior de muşteriŭ.

— Are satul acesta vr'o patru cincĭ sute de locuitorĭ?

— Aproape, domnule conte.

— Cu toate acestea n'am întâlnit nicĭ un puiŭ de om pe stadă.

— Vezĭ că astă-zĭ... e sâmbătă seara... şi în ajunul duminiceĭ..

Francisc de Telec nu maĭ stărui, din fericire pentru Ionas, care nu maĭ ştia ce să rĕspunză. Pentru nimic în lume n'ar fi spus adevĕrul. Aŭ să afle strĕiniĭ degrabă şi aşa, şi cine ştie dacă nu se vor grăbi să fugă din sat, şi cu drept cuvînt!

«Numaĭ dacă nu va începe glasul să vorbească, în timp ce vor mânca! gândea Ionas, puind masa.

După câte-va clipe, tînĕrul conte era servit pe o faţă de masă albă foarte curată. Francisc se aşeză, şi Roţca luă loc în faţă, după cum aveaŭ obiceiul la drum. Amîndoĭ mîncară cu multă poftă; apoĭ, după ce isprăviră prînzul, se retraseră fie-care în odaia luĭ!

Cum tînĕrul conte şi Roţca nu schimbaseră nicĭ zece vorbe cât stătură la masă, Ionas nu putu să se amestece—spre neplăcerea luĭ. Francisc de Telec era puţin comunicativ. Cât despre Roţca, după ce 'l observă, hangiul bagă de seamă, că nu va putea afla nimic de la dînsul.

Ionas se mulţumi dar a le ura poftă bună. Dar înainte de a se sui la mansardă, maĭ dădu o ochire săleĭ, trăgênd cu urechia la cele maĭ micĭ sgomote din năuntru şi din afară, repetând:

«Numaĭ dacă vocea aceea groasnică nu 'ĭ va scula din somn».

Trecu noaptea în linişte.

A doua zi, din zorĭ de ziuă, se rĕspîndi vestea în sat, că aŭ venit douĭ călĕtorĭ la «Regele Mateĭ.»

Foarte obosiţĭ de la escursiunea din ajun, Francisc de Telec şi Roţca dormiaŭ încă. Nu era probabil că se vor scula înainte de şeapte saŭ opt ceasurĭ de dimineaţă.

De aceea mare nerăbdare din partea curioşilor, carĭ, cu toate acestea n'ar fi avut curagiul să intre în sală atât cât călĕtoriĭ nu vor fi părăsit odaia lor.

Amândoĭ se arătară pe la opt ceasurĭ.

Nimic supărător nu li se întîmplase. Fie-care îĭ vĕzură umblând în colo şi încoace prin han. Apoĭ se aşezară pentru masa de dimineaţă. Dar asta nu era destul.

De altmintrelea Ionas, pe pragul uşeĭ sale, zîmbea foarte bine-voitor tuturor, poftind pe vechiĭ muşteriĭ de 'ĭ reda toată încrederea. Find că cel care venise la «Regele Mateĭ» era un boer, un boer român, mĕ rog, şi dintr'una din cele maĭ bune familiĭ româneştĭ—de ce aveaŭ a se teme în nobilă societate?

Scurt, veni vremea ca judecătorul Kolţ să gândească a da o pildă cetăţenilor sĕĭ, şi a face întêiul pas.

Pe la nouĕ ore intră judecătorul, cam codindu-se. Aproape imediat fu urmat de dascălul Hermod şi alţĭ treĭ saŭ patru obişnuiţĭ şi de păstorul Frik. Cât despre doctorul Patak, 'ĭ fusese cu neputinţă să'l hotărască să 'ĭ însoţească.

«Să mĕ întorc la Ionas, nicĭ odată, să'mĭ plătească şi 10 fiorinĭ vizita!

E timpul să facem o observaţie, care nu'ĭ fără oare-care însemnătate: dacă judecătorul Kolţ se dusese la *Regele Mateĭ*, nu o făcuse asta pentru hatîrul conteluĭ de Telec. Nu! Interesul era, în cel dintêiŭ rênd, pricinuitorul acesteĭ hotărîrĭ.

Intr'adevĕr, în calitatea de călĕtor, tînĕrul conte era silit să plătească o taxă de trecere pentru el şi soldat. Decĭ, cred că nu s'a uitat că aceste taxe mergeaŭ d'a dreptul în buzunarul luĭ Kolţ.

Judecătorul veni să'şĭ facă reclamaţia, în termenĭ foarte cuviincioşĭ de altmintrelea. Tînĕrul conte, de şi cam mirat, se grăbi s'o îndeplinească.

Ionas se grăbi a servi licheorurĭ de tot felul, cele maĭ bune din pimniţa luĭ. Câţĭ-va oamenĭ din Werst cerură un rênd pe socoteala lor. Era timpul să se creadă, că vechiĭ muşteriĭ, alungaţĭ o clipă, se vor reîntoarce la *Regele Mateĭ*.

După ce plăti taxa călĕtorilor, Francisc de Telec, dorea a şti dacă e productivă.

«Nu tocmaĭ domnule conte, rĕspunse judecătorul.

— Strĕiniĭ vizitează rar partea asta a Transilvanieĭ.

— Rar, într'adevĕr, şi cu toate astea, locurile astea ar merita să fie vĕzute.

— Aşa cred şi eŭ, zise tînĕrul conte. Ceea ce am vĕzut mi s'a pă-

rut demn de a atrage luarea aminte a călĕtorilor. Din vîrful Retezatuluĭ am admirat mult văile Sileĭ, oraşele carĭ sunt spre Est, şi cercul acela de munţĭ, care închid şi pe dedindos masivul Carpaţilor.

— E foarte frumos, d-le conte, foarte frumos, rĕspunse dascălul Hermod, şi ca să'ţi complectezĭ escursiunea ar fi bine să te suĭ şi pe Paring.

— Cred că nu voiŭ avea timp, rĕspunse Francisc de Telec.

— O zi e de ajuns.

— Negreşit, dar mĕ duc la Karlsburg, şi cred că voiŭ pleca mâine dimineaţă.

— Ce, d-le conte gândeşte să ne părăsească aşa de grabă? zise Ionas luând o înfăţişare cât se poate de graţioasă.

Nu s'ar fi supărat, dacă ceĭ douĭ călĕtorĭ şi ar fi prelungit vizita.

— Trebue, rĕspunse contele de Telec. De altmintrelea la ce mi-ar sluji să maĭ staŭ la Werst?

— Să credeţĭ că statul nostru are drept să oprească într'însul maĭ multă vreme pe călĕtorĭ.

— Cu toate acestea, pare că e rar vizitat, poate unde prin împrejurimĭ n'are nimic deosebit.

— Intr'adevăr nimic deosebit. . zise judecătorul, gândindu-se la castel.

— Nu... nimic deosebit, repetă dascălul.

— Oh!... oh!... făcu fără de voie păstorul Frik.

Ce privirĭ îĭ aruncară judecătorul şi ceĭ-l'alţĭ — şi maĭ cu seamă hangiul! Era nevoie oare să afle şi strĕiniĭ secretele ţinutuluĭ? Să i se descopere ceea ce se petrecea pe şesul Orgaluluĭ, să i se atragă atenţia asupra casteluluĭ din Carpaţĭ, însemna de a 'l înspăimânta şi a 'l alunga din sat.

Zĕŭ, păstorul acesta n'avea maĭ multă minte, de cât oile sale.

«Dar tacĭ. dobitocule, tacĭ, îĭ zise judecătorul încet.

Cu toate acestea curiositatea conteluĭ fiind deşteptată, se adresă d'a dreptul luĭ Frik, întrebându'l ce însemnă aceste. Oh! oh!

Păstorul nu era om de aceia carĭ să se dea înapoĭ, s'apoĭ se gândea, că poate Francisc de Telec, are să le dea vr'un sfat bun, din care să tragă folos.

«Am spus: Oh!... oh!... d-le conte, şi nu mĕ ascund.

— Este vr'o minunăţie demnă de vĕzut în împrejurimele satuluĭ acesta?

— Vr'o minunăţie... replică judecătorul Kolţ.

— Nu!... Nu!... strigară toţĭ.

Şi se înspăimîntaŭ la gândul că o a doua încercare poate să le atragă alte nenorocirĭ.

Francisc de Telec, din ce maĭ mirat, se uita la figurile acestor oamenĭ, pe carĭ era înscrisă o spaimă foarte vĕdită.

— Dar ce'ĭ? întrebă el.

— Ce să fie, stăpâne! rĕspunse Roţca. Eĭ! pe cât se pare, castelul din Carpaţĭ.

— Castelul din Carpaţĭ?

— Da... numele acesta mi l'a strecurat în ureche păstorul.

Şi arăta pe Frik, care da din cap, neîndrăsnind să se uite la judecător.

(Va urma)

VARIETĂŢĬ

De unde vine titlul de prinţul de Galles. — La sfirşitul secoluluĭ XIII, atuncĭ când puterea regilor Anglieĭ era deja aşa de teribilă în Marea Britanie, rasa celtică era în tot d'a-una independentă în munţiĭ din ţara Galilor.

Năvălitoriĭ succesivĭ trecuseră fără să poată supune pe Galĭ dominaţiuneĭ lor.

Cu independenţa lor eĭ păstraseră barziĭ lor, carĭ le promiteaŭ că un prinţ de Galles va sta într'o zi pe tronul Anglieĭ, şi eĭ ofereaŭ azil inamicilor dominaţiuneĭ normande.

Cu toate acestea un şef gal fusese constrêns de a aduce omagiĭ luĭ Enric III: dar Llewellyn saŭ Leolyn a refuzat aceasta luĭ Eduard I care a intrat în ţară.

După o luptă înverşunată, Leolyn fu ucis, şi capul sĕŭ, încununat cu ederă, fu expus pe Turnul din Londra.

Fratele sĕŭ, David, i-a luat locul; el fu făcut prizonier şi cele patru părţĭ ale corpuluĭ sĕŭ fură împrăştiate în ţară, fiind-că el conspirase în locurĭ diferite moartea regeluĭ, seniorul sĕŭ.

Eduard a organizat apoĭ ţara Galilor pe acelaşĭ plan ca şi Anglia, a impus tăcere barzilor şi, spre a da ceva în schimb speranţelor pe carĭ predilecţia lor inspira Galilor, făcu ca fiul sĕŭ să poarte titlul de prinţ de Galles, pe care eredele prezumtiv l'a avut în tot-d'auna de la această epocă (1284).

Cel maĭ mare cataclism al secoluluĭ. — Din timpurile cele maĭ depărtate, nicĭ un cataclism n'ar putea egala pe cel care a modificat un colţ întreg al arhipelaguluĭ Sunduluĭ, acum 15 anĭ.

Intru cele douĕ insule, Sumatra şi Java, se înalţă câte-va insule vulcanice, dintre carĭ cea maĭ vastă e *Krakatau*.

Acest pământ ocupa o suprafaţă de 30 de kilometri pătraţĭ, suporta douĭ vulcanĭ de 800 de metri de altitudine şi săpa golfurĭ adâncĭ de 60—100 metri.

La 10 hilometri la Est, ţărmurile Javeĭ eraŭ ornate cu oraşe frumoase, carĭ trebuiaŭ să aibă un destin teribil. Ţărmurile Sumatreĭ, ascunse sub desul frunziş verde al uneĭ pădurĭ tropicale, trebuia să aibă aceiaşĭ soartă.

In Maiŭ 1883 activitatea celor douĭ vulcanĭ devenise foarte mare şi acest fenomen a durat maĭ multe lunĭ. Aceştĭ munţĭ în ferbere tunaŭ, aruncaŭ lavă şi fum. Populaţiile se temeaŭ de o catastrofă, şi într'adevĕr ea nu întârzie mult şi fu cu mult maĭ teribilă de cât se aşteptaŭ toţĭ.

Intr'o zi, la 27 August st. n., cu o explozie înspăimêntătoare, şi în mijlocul unuĭ zgomot pe care nu 'l auzise nicĭ o dată urechea omenească, vulcaniĭ crăpară, se sfâşiară şi o masă de roce de 18 miliarde de metri cubĭ fu asvîrlită la 35 de chilometri în aer, apoĭ recăzu în grindină de roce şi de cenuşe. Valurile măreĭ se urcară de la 30 — 50 metri, şi maĭ multe colţurĭ ale insuleĭ fură înmormêntate. In locul lor abizurĭ adâncĭ se deschiseseră. Partea de Sud a vulcanuluĭ meridional e singura care a rĕmas în picioare.

Se maĭ vede încă în mijlocul măreĭ o stâncă neagră de 5 metri aproape d'asupra suprafeţeĭ apelor şi care nu mĕsoară de cât 10 metri pătraţĭ. Ea se află la o mică distanţă de punctul unde era altă dată Perbuwatan.

«Aceasta este,—a zis un călĕtor,— ca un gigant masiv pe care Krakataŭ 'l înalţă, ameninţător din solul sĕŭ scufundat.

Sondagiul făcut alĕturĭ de aceste ruine a dat de o adâncime de 200 metri.

In rezumat, Krakataŭ, care ocupa altă dată o întindere de 33 kilomemetri pătraţĭ şi jumĕtate, nu maĭ rĕmâne de cât de 10 kilometri şi 75.

In această teribilă dimineaţă din luna August, peste 40.000 locuitorĭ aĭ insulelor Sunduluĭ fură arşĭ şi înecaţĭ.

De necrezut

Obiecte şi 3 Calendare gratis

Cine se va abona, cu începere de la 1 Decembrie 1897, la ziarul «Universul» politic, care apare în fie-care zi dimineaţa, va primi următoarele premiĭ:

Pentru 3 lunĭ leĭ 4.80 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Calendarul de citit ilustrat al «Universuluĭ» pe anul 1898, care coprinde 100 paginĭ text şi 13 portrete ale oamenilor însemnaţĭ din România, încetaţĭ din viaţă în anul curent, un roman ilustrat de 1 volum, calendarul portativ pe anul 1898 şi ziarul «Universul» literar, colorat, pe timp de 3 lunĭ.

Pentru 6 lunĭ leĭ 9.30 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Calendarul de citit al «Universuluĭ» pe anul 1898.—Calendarul portativ.— Calendarul american (cu foĭ zilnice).—Un roman de 2 volume, ilustrat, şi ziarul «Universul» literar colorat, timp de 6 lunĭ.

Pentru un an leĭ 19.50 în toată ţara

PREMII GRATUITE

Toate calendarele de maĭ sus.—Un roman ilustrat de 4 volume.—«Universul» literar colorat timp de 1 an, o frumoasă fructieră cu piciorul de metal nichelat şi un portceasornic de metal.

Pentru portul premiilor:

Abonaţiĭ din provincie pentru 3 lunĭ vor trimete 20 banĭ maĭ mult pentru portul premiilor, abonaţiĭ pentru 6 lunĭ vor trimete 30 banĭ maĭ mult şi abonaţiĭ pentru un an 1 leŭ maĭ mult.

La Viena şi la Veneţia gratis

Toţĭ abonaţiĭ vor maĭ concura prin tragere la sorţĭ la două bilete de dus şi întors la Viena saŭ la Veneţia.

VINDECAREA

Boalelor de ficat, stomac şi inimă

Curăţirea sângeluĭ stricat

HAPURILE VEGETALE INDIANE precum şi **AMAR INDIAN** ale d-rului W. SIMON, vindecă în mod sigur şi în scurt timp **toate boalele de Ficat, Stomac şi Inimă**, în orĭ-ce formă se vor prezenta. Hapurile vegetale indiane şi amarul indian, sunt **ceĭ maĭ bunĭ curăţitorĭ aĭ sângeluĭ stricat**, în urma boalelor ficatuluĭ saŭ ale efectelor de microbĭ şi miasme palustre (băltoase).— Hapurile Vegetale Indiane costă leĭ 2.80 flaconul. Amarul Indian costă leĭ 3 flaconul.

— Refuzaţĭ ca falşificate toate flacoanele saŭ borcanele carĭ nu vor purta pe din afară pecetia ziaruluĭ «Universul» şi pe dinăuntru o instrucţie în limba română tot cu pecetia ziaruluĭ «Universul».

Se găseşte de vînzare în Bucureştĭ la drogheria centrală a d-luĭ M. Stoenescu, strada Academieĭ; la farmacia «Ochiul luĭ Dumnezeŭ», V. Thüringer, calea Victorieĭ No. 154; la drogheria Ilie Zamfirescu, strada Academieĭ No. 2; la drogheria Păcăţianu, calea Victorieĭ No. 17 (hotel de France), precum şi la toate farmaciile din ţară.

Orĭ-ce tuse

vindecată

Cine vrea să se vindece sigur şi în scurt timp de orĭ-ce tuse, să cumpere numaĭ hapurile de catramină ale celebruluĭ chimist dr. Bertelli din Milan, aprobate de consiliile sanitare superioare din Italia şi România.

O cutie costă numaĭ leĭ 2.95; patru cutiĭ leĭ 10.95.

De vînzare în provincie la toate farmaciile şi în Bucureştĭ la drogueria centrală Mihail Stoenescu, str. Academieĭ No. 2; la drogheria Ilie Zamfirescu, str. Academieĭ No. 4 şi la drogheria «Câinele Negru», Ion Ţetzu, strada Lipscanĭ, Bucureştĭ.

Toate cutiile carĭ nu vor avea în interiorul lor o instrucţie în limba română cu stampila administraţieĭ ziaruluĭ «Universul» str Brezoianu No. 11, Bucureştĭ, se vor considera ca falşificate.

In contra tifosuluĭ

Orĭ-ce familie trebe să adopte pentru desinfectare odăilor, privăţilor, etc., preparatul NAVA maĭ cu seamă pe timpul de faţă, când toate epidemiile ca Febra-tifoidă, Anghina-difterică, fac ravagiĭ marĭ.

Desinfectantul NAVA are o putere de 20 de orĭ maĭ mare de cât acidul fenic.

— Se vinde numaĭ la administraţia ziaruluĭ «Universul», strada Brezoianu No. 11 Bucureştĭ, cu următoarele preţurĭ:

1 Tinichea de 1 kilogram . .	leĭ 3.50
1 » » o jum. kgr. . .	» 2.—
1 Sticluţă	» 0.90

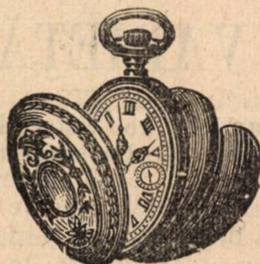
— Rabat la revînzĕtorĭ —

5 BANI în toată ţara

In toate dimineţile apare «Universul» politic, care se vinde **5 banĭ în toată ţara**. Conţine ilustraţiile cele maĭ frumoase, ştirile şi telegramele cele maĭ importante din ţară şi străinătate. Publică zilnic un foarte interesant roman şi importanta operă: «Note asupra vieţeĭ regeluĭ Carol în rezboiul de la 1877—78.»

CEL MAI MARE DEPOZIT DE

Ceasoarnice

se află la administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, Strada Brezoianu No. 11, Bucurescĭ.

Ceasoarnice de nikel de la leĭ 4.90 până la leĭ 8.50.
Ceasoarnice de metal soleil, carĭ n'aŭ nicĭ o deosebire de un ceasornic de aur adevĕrat, cu leĭ 9.90, leĭ 10.90 şi 13.50.

Domniĭ doritorĭ vor găsi la depozitul ziaruluĭ nostru cel maĭ bogat asortiment de ceasornice de tot felul, de metal alb saŭ aurit şi oxidat, de argint şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, carĭ se vind cu 30 la sută maĭ eftin de cât orĭ unde.

Bogat asortiment de ceasoarnice de masă cu deşteptător, de metal saŭ de lemn artistic sculptat.—Leĭ 4.50, Leĭ 8.50, etc. etc.

Pendule de bronz micĭ de masă, foarte elegante, numaĭ cu leĭ 5.50 bucata.

Pendule marĭ de bronz, pentru masă, de o rară frumuseţe, acoperite cu un glob de sticlă albă.—Preţurĭ de ocasiune.

Pendule de perete, de lemn frumos sculptat, cu musică, care cântă un frumos cântec la fie-care ceas.—Leĭ 22 şi leĭ 24 bucata.

Ceasornic de aur *patent Traian*, sistem Roskopf perfecţionat, premiat cu cea maĭ înaltă distincţiune la cea din urmă expoziţie specială de ceasornice din Geneva (Elveţia). — Bucata leĭ 170 pe compfant. — Nicĭ cu 300 de leĭ nu se găseşte un asemenea ceasornic, fiind de aurul cel maĭ fin şi solid şi de un mers cel maĭ regulat, garantat. — Acelaşĭ ceasornic de metal nichelat Leĭ 17.50 şi de metal oxidat leĭ 19.50

LANŢURI de tot felul

fantazie, de metal aurit saŭ oxidat şi de aur, pentru dame şi bărbaţĭ, cu preţurĭ ne maĭ pomenit de ieftine.

Reparaţiĭ de ceasornice

se efectuiază în modul cel maĭ perfect şi durabil, la atelierul înfiinţat de administraţia ziaruluĭ UNIVERSUL, care a adus expres din Elveţia douĭ lucrătorĭ din ceĭ maĭ experţĭ.—Reparaţiile se garantează pe timp de un an.

Intre orele 12—1½ atelierul de reparaţiunĭ este închis

Typ UNIVERSUL, Luigi Cazzavillan, Strada Brezoianu No. 11, Bucuresci.

Anul I.—No. 7. 5 BANI IN TOATA ŢARA Bucureştĭ, Mercurĭ 3 Decembrie, 1897

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată ţara
« 2.50 « 1/2 « « «
Abonaţiĭ pe un an primesc şi un roman de 1 volum.

Redacţia şi Administraţia:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR apare de 2 orĭ pe săptămână MARŢEA şi VINEREA

Fermecătorul de şobolanĭ.—(Vezĭ explicaţia)

Fermecătorul de şobolanĭ

— LEGENDĂ —

In sĕptămâna Paştilor, era mare veselie în casa primaruluĭ Müller, din satul Hameln, lângă Hanovra. Se celebra logodna a douĭ copiĭ: Siegfried, copilul primaruluĭ, cu Elsa, o fetiţă găsită sub un pom, pe strada Mare.

După obiceiul de acolo, Müller tăe în două un fiorin de aur, care fusese sfinţit în biserică, şi atîrnă câte o jumĕtate, de gâtul fie căruĭ copil. In ziua căsătorieĭ, aceste jumĕtăţĭ trebuiaŭ să le lipească şi să formeze fiorinul căsătorieĭ».

In mijlocul veselieĭ, iată că dă năvală în casă o droae de şobolanĭ, carĭ fugeaŭ prin colţurĭ, căutându'şĭ loc de scăpare.

Flăcăiĭ omorîră câţĭ-va, — în ţipetele fetelor speriate, — goniră pe ceĭ-l'alţĭ şi era să înceapă din noŭ jocurile, când uşa se deschise şi un personagiŭ foarte curios intră în casă.

Strĕinul, — căcĭ aşa se părea după îmbrăcămintea sa, — avea pe cap o căciulă neagră, de sub care cădeaŭ pe faţa luĭ cea palidă şuviţe de pĕr cenuşiŭ. Sprâncenele luĭ groase şi sbârlite, umbreaŭ douĭ ochĭ viĭ ca de pisică. Imbrăcămintea i se compunea dintr'o bluză, încinsă la mijloc, şi avênd blană pe margine. Pe d'asupra avea o manta roşie. Era încălţat cu cisme lungĭ şi avea pantalonĭ de pele de căprioară; iar în mână ţinea un flaut de abanos.

La vederea flautuluĭ, fetele, care întêĭ se speriaseră, maĭ prinseră inimă.

— Un muzicant! strigară ele sărind de bucurie.

— Amice, zise primarul, fiĭ bine venit; şezĭ, bea un pahar şi apoĭ veĭ cânta tinerilor carĭ sunt dispuşĭ să joace.

Dar necunoscutul refuză c'un semn.

— Ceea ce vĕ propuĭ eŭ, — zise el, — este maĭ serios. Am auzit că în satul acesta sunt mulţĭ şobolanĭ carĭ vĕ fac pagube marĭ, şi mĕ ofer a vi'ĭ goni.

— Bucuros, zise primarul, şi dacă leacul d-tale e bun, o să capeţĭ un preţ bun. Dar; maĭ întêĭ spune-ne în ce constă leacul d-tale?

— Iată'l, zise streinul, arătând flautul.

Müller începu să rîză şi cu el isbucni toată adunarea în hohote.

— Da, d-le primar, zise strĕinul, după ce se potoliră toţĭ, cu acest flaut voĭ goni toţĭ şobolaniĭ din localitate; şi dacă cine va nu mĕ crede, — şi şi roti ochiĭ peste ceĭ prezenţĭ, — îl voĭ forţa să mĕ urmeze, fără voia luĭ.

— Ia să vedem, zise Siegfried cu un aer hotărît.

— Iată; şi strĕinul începu să facă o olul sălеĭ, cântând. De la primele note chiar, toţĭ ceĭ de faţă, se sculară şi ca împinşĭ de o forţă necunoscută, urmară pe muzicant, care cânta un marş rĕzboinic. După al treilea ocol al săleĭ, se opri, şi fixând pe primar, care era asudat, zise:

— Eĭ bine, după ce v'am arătat puterea mea asupra oamenilor, vĕ maĭ îndoiţĭ de aceea pe care o am asupra dobitoacelor?

— Să vedem, zise Müller

— Iată!

Şi începu să cânte o arie plângĕtoare şi dulce tot d'odată.

După câte-va secunde, un şobolan îşĭ arătă vîrful nasuluĭ la o gaură, ca atras de o putere misterioasă, — ţintindu'şĭ ochiĭ spre muzicant,—rămase nemişcat in mijlocul odăeĭ. Indată fu urmat de alţiĭ şi alţiĭ, carĭ eraŭ atraşĭ de sunetele miraculosuluĭ instrument.

— Ce zicĭ de asta, cumetre? zise el primaruluĭ.

— Zic că, cu un aşa meşteşug, poţĭ să facĭ avere. Şi cât cerĭ d-ta ca să ne scapĭ de şobolanĭ?

— O sută de fiorinĭ de aur.

— O sută de fiorinĭ?

— Nicĭ un ban maĭ puţin.

Primarul îl rugă să vie a doua zi, pentru ca să se înţeleagă şi cu consilieriĭ satuluĭ.

— Fie, zise strĕinul, mâine la patru, în piaţă; şi eşi, fără să salute pe nimenĭ.

După plecarea fermecătoruluĭ de şobolanĭ, nu se maĭ jucă, nicĭ nu se maĭ cântă, şi se despărţiră dându'şĭ întâlnire pe a doua zi în piaţă.

A doua zi, tot satul era în piaţă. Când bătu patru ceasurĭ, fermecătorul se sculă şi merse către primărie. Primarul îĭ eşi înainte şi'ĭ făcu cunoscut că primeşte condiţia luĭ. Atuncĭ fermecătorul începu să cânte acelaş câtec plângĕtor şi dulce.

Indată, din toate stradele, după toate ferestrele pimniţelor, din toate găurile eşiră miĭ şi miĭ de şobolanĭ, carĭ mergeaŭ în şirurĭ strânse.

Strĕinul porni cântând, şi după el toată ceata de şobolanĭ, şi în curând se perdu din vedere.

Seara primarul făcu cunoscut consiliuluĭ, că trebue să dea fermecătoruluĭ de şobolanĭ suma promisă, dar eĭ, sub multe şi nenumĕrate pretexte, refuzară.

Primarul, fu însărcinat să comunice această hotărîre.

— Aşa?... zise fermecătorul, bine, să ştiĭ, primarule, că până de-seară, voiŭ fi rĕzbunat.

Şi înfăşurându-se în manta, eşi din oraş.

Seara, când se întoarse la masă, Müller îşĭ găsi nevasta plângând.

— Ce aĭ nevastă? Ce e?

— A dispărut Elsa.

— A dispărut?... Cum?... Şi Siegfried?...

— Bietul băiat!... O caută...

— Elsa dispărută... murmură primarul zăpăcit. De o dată, îĭ veni în minte ameninţarea strĕinuluĭ. — Să ştiĭ că ticălosul de cântăreţ a furat'o. Să alergăm după el.

Eşi repede din casă, dădu peste oameniĭ ce'ĭ întâlnea şi alergând, luă drumul pe care dispăruse fermecătorul de şobolanĭ.

Până la ziuă, căutară peste tot locul, dar nu găsiră nicĭ fata, nicĭ pe răpitorul eĭ.

A doua-zi, primarul anunţă prin comunele învecinate, că va primi o bună recompensă acela care va aduce saŭ va spune ceva despre fată.

Sĕptămânĭ întregĭ trecură fără ca să se afle ceva şi or-ce speranţă fu perdută.

Siegfried devenea din ce în ce maĭ trist şi maĭ tăcut.

Intr'o zi, — trecuseră douĭ anĭ de la dispariţia Elseĭ, — Siegfrig spuse tatăluĭ sĕŭ, că e hotărît să se îmbarce pe o corabie, să iasă în Marea Norduluĭ, şi să caute şi pe acolo pe Elsa şi pe răpitorul eĭ.

— Aĭ înebunit? strigă Müller. Poţĭ să cutreerĭ lumea întreagă, fără să daĭ de ea; şi afară de asta, cum laşĭ pe mamă-ta şi pe mine, carĭ nu te-avem de cât pe tine?

— O să mĕ întorc, v'o promit, căcĭ ceva în mine îmĭ spune că o să mĕ întorc şi încă nu singur. Decĭ, tată, dă'mĭ voia care ţi-o cer, şi binecuvîntează mĕ.

Nicĭ rugăciunĭ, nicĭ ameninţărĭ nu folosiră nimic. Primarul cedă, şi Siegfried plecă d'a doua zi.

Trecură cincĭ anĭ. Intr'o zi, vaporul pe care era, se opri într'un port pe Dunăre. Siegfried se dete jos, şi întrebă dacă n'aŭ vĕzut un om, care farmecă animalele cu cântecele flautuluĭ sĕŭ.

O femee bĕtrână îl întrebă la rêndul eĭ:

— Ce-aĭ cu omul acela?

— Să-ĭ daŭ 100 de fiorinĭ pe carĭ i-am strâns ban cu ban, timp de 5 anĭ, şi să'l rog să'mĭ redea logodnica. Dacă refuză, ne vom bate până ce unul din noĭ va muri.

— Eŭ îl cunosc pe omul acesta, rĕspunse bĕtrâna, dar nu ştiŭ unde şade. Dacă vreĭ, aşteaptă mĕ lângă fântâna aceasta şi ţi'l voiŭ aduce.

Siegfried se aşeză lângă fântână, şi curând după aceea vĕzu pe babă venind însoţită de un om, pe care'l recunoscu numaĭ de cât că este cântăreţul din flaut, după căciula de astrachan ce o avea pe cap.

— Ştiŭ de ce viĭ, zise fermecătorul. E foarte bine ceea ce aĭ făcut, şi te voiŭ răsplăti. Insă eŭ mĕ voiŭ ţine de vorbă, eŭ nu fac ca locuitoriĭ din Hameln.

— Concetăţeniĭ meĭ sunt achitaţĭ prin aceasta, zise Siegfried întinzêndu-ĭ o pungă plină cu aur. Eŭ nu

doresc de cât o recompensă: unde e Elsa?

— Iată, zise străinul arătând cu degetul, o căruţă trasă de doui boi, care venea încet către fântână, priveşte.

In căruţă eraŭ două femei îmbrăcate luxos.

Cea maĭ tînĕră, întoarse capul, Siegfried, care îngălbeni, întinse mâinile către ea, şi murmură: «Elsa» şi căzu leşinat.

Fiind prea departe, Elsa îl vĕzu căzênd fără să'l audă, şi oprind căruţa, se scobori şi veni spre el.

Tăcut, fermecătorul o ajută să'l deschee la pept pentru a putea respira, când ea dete cu mâna peste jumătatea fiorinuluĭ de aur, care'ĭ atârna de gât. La rândul eĭ păli şi strigă:

— Siegfried! Mamă, el e logodnicul meŭ!

Când tînĕrul îşĭ veni în fire, era întins în căruţă. Elsa, plângênd, îĭ da cele maĭ tandre îngrijirĭ.

In puţine vorbe, ea spuse luĭ Siegfried, că, adusă de fermecător aci în Ungaria, îşĭ regăsise pe mama eĭ, care era vĕduva unuĭ magnat ungur.

Fermecătorul dispăru şi de atuncĭ nu se maĭ auzi vorbindu se de el.

A. S. Spoll

Numĕrul 7 din «Ziarul Călĕtoriilor» va apare Vinerĭ, 5 Decembrie curent.

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA
POLUL NORD

II

Şi cum staŭ acum singur aci, gândul mi se duce fără voie la anul trecut, când stam colo sus pe platformă şi *ea* (soţia luĭ Nansen), stropind cu şampanie vaporul, zicea: «*Fram* să-ţĭ fie numele!» *(Fram* în semnează: *înainte).* Pe urmă, colosul începu să pornească. Eŭ, îĭ strîngeam mâna dreaptă, lacrămĭ ne umpleaŭ ochiĭ, şi nu maĭ puteam rosti nicĭ un cuvînt. O ceaţă uşoară plutea peste tot. Nu voiŭ uita nicĭ o dată momentul când stam aşa alăturĭ şi priveam la această scenă.

Despărţiţĭ prin mare, pământ şi ghiaţă! Anĭ întregĭ va maĭ fi aşa? Cine ştie până când! M'a cuprins simţirea dureroasă că va maĭ trece încă mult, mult până să'mĭ revĕd patria...

In noapte...

Tot astă-zĭ ne am luat adio în chip solemn de la soare, care ne părăseşte pentru toată îndelungata durată a ierneĭ. La amiazĭ i s'a arătat discul pentru ultima oară, mare, roşietic şi fără căldură, la marginea ghieţurilor de la miază zi... *De acu, am intrat în noaptea ierniĭ.*

Ce-o să ne aducă această noapte? Unde ne va găsi soarele când va rĕsări iarăşĭ?... Nimenĭ nu poate şti.

Ca să ne mângăiem de dispariţia soareluĭ, admirăm splendida lumină a luneĭ; acum, ziua, noaptea, luna se învârteşte mereŭ d'asupra noastră.

In chip esceptional, erĭ n'avem decât o uşoară presiune de gheţurĭ. In maĭ multe părţĭ, şi maĭ ales spre sud, s'aŭ deschis bălţĭ, unele de o mărime considerabilă.

Vinerĭ 27 Octombrie. — Sondagiile arată azĭ dimineaţă o adâncime de 95 metri. Observaţiile de ierĭ după amiazĭ denotă că am înaintat cu 3 minute spre nord şi ceva maĭ spre apus decât la 19 Octombrie.

E oribil cum bălăcim aci pe loc! Trebuie să fi dat într'o capcană, în jurul căreia gheţurile se învârtesc şi nu ne daŭ pas să înaintăm. Vremea trece în zadar şi Dumnezeŭ ştie cât o să maĭ dureze aşa. De ar da odată un vînt cum se cade de la sud să ne mâne înainte; ne-ar scoate din încurcătură.

Pe când oamenĭĭ meĭ se aflaŭ azĭ dup'amiazĭ la lucru, la lopeţĭ, d'odată s'a luminat ca ziua. Un glob ciudat, ca de foc, a trecut fără veste d'a curmezişul ceruluĭ la apus, lucind, după cum mi aŭ spus oameniĭ, cu o lumină albăstrie-albă.

Iohansen alergă jos în salon ca să ne dea de veste, luĭ Scott Hansen şi mie, despre această apariţie. Zicea că se pot vedea dungile luminoase pe carĭ globul le lăsase în urma luĭ pe cer. Când ne-am urcat pe punte, am maĭ putut vedea în adevĕr un arc luminos în direcţia indicată. Meteorul dispăruse în constelaţia Lebedeĭ, lăsând în urma luĭ ca un fel de pulbere luminoasă.

Nimenĭ nu observase destul de bine globul de foc, de-oare-ce toţĭ eraŭ cu spatele spre el; de aceea nicĭ unul nu ne-a putut spune dacă a făcut explozie saŭ a dispărut alt-fel. — Acesta a fost al doilea meteor de o mărime maĭ ne-obicinuită ce ni s'a arătat în regiunile acestea.

Ghiaţa arată o ciudată tendinţă de a se destrăma, fără să se observe vr'o presiune; din când în când vasul nostru pluteşte în apă liberă. Aşa şi astă zĭ.

Sâmbătă 28 Octombrie.—Nimic important astă-zĭ. Luna luceşte ziua şi noaptea. Spre miază-zi se maĭ zăreşte ca un fel de amurg.

Duminică 29 Octombrie.— Iohansen a împuşcat azĭ, în apropierea vaporuluĭ, o vulpe albă. De maĭ mult timp deja începuserăm a observa din noŭ dimineaţa urme de vulpĭ, şi într'o duminică Mogstad a şi vĕzut o vulpe, care fără îndoială venise regulat ca să mănânce resturile urşilor, pe carĭ le aruncam. Curând după împuşcarea celeĭ dintéiŭ vulpĭ, vĕzurăm încă una venind, mirosind ca davrul tovarăşiĭ sale şi pe urmă dispărênd iar în fugă.

Curios lucru că pe banchisa asta, aşa de departe de uscat, sunt atâtea vulpĭ. Dar şi maĭ de mirare a fost că am dat peste urme de vulpĭ pe ghiaţă, între Jan Mayen şi Spitzberg.

Lunĭ 30 Octombrie. — Astă zĭ temperatura a scăzut până la 27° C.

Astă zĭ am scos cu plasa, pe care o cufundasem ierĭ, o mulţime enormă de animale: stele, meduze, viermĭ, sponghiĭ, crustacee, etc. Toată ziua am fost ocupat cu spălarea lor şi cu alegerea exemplarelor de conservat în spirt.

Marţĭ 31 Octombrie.—Astă-zĭ avem o adâncime de 90 metri; curentul împinge hotărât spre sud-vest.

Avem acum un vânt bun pentru moara noastă şi lămpile electrice ard toată ziua. Lampa cea mare ne dă oare-cum iluzia soareluĭ. A! splendid lucru e lumina, şi viaţa, cu toate lipsurile, e frumoasă!

Astă zĭ e ziua naşteriĭ luĭ Sverdrup. Dimineaţa ne-am petrecut o trăgênd la ţintă cu revolverul. Fireşte, am avut un prânz extra-ordinar, cu cincĭ felurĭ: supă de găină, peşte, coaste de cerb cu conopide, budincă de macaroane şi pere fierte în lapte; ca bĕutură am avut bere.

Joĭ 1 Noembrie. — Temperatura se menţine cam pe la—30° C. Nu ni se pare totu-şĭ prea rece, maĭ ales că nu maĭ bate vântul. Putem vedea acum lumina boreală şi ziua. Azĭ dup'amiazĭ la 3 ore, am observat o desfăşurare cu totul curioasă a acestuĭ fenomen.

D'asupra orizontuluĭ de la sud vest se zărea amurgul slab al soareluĭ. Nişte norĭ uşorĭ se adunaseră, ca noriĭ de praf ce s'ar ridica departe de asupra uneĭ trupe de călĕreţĭ. Apoĭ, din aceştĭ norĭ începură a se ridica spre cer dungĭ uşoare întunecate, ca şi când soarele ar fi căutat să le absoarbă din toate părţile ceruluĭ. Dar numaĭ în sud-vest aceste dungĭ rămaseră întunecate; ceva maĭ sus, deveneaŭ albe şi strălucitoare ca nişte fire fine de argint, şi se întindeaŭ peste toată bolta cerească, peste noĭ, până departe spre nord.

De sigur aveaŭ toată asemărea cu lumina boreală; dar puteaŭ fi şi aburĭ uşorĭ carĭ pluteaŭ sus în aer şi reflectaŭ lumina soareluĭ. Le-am observat multă vreme. Păreaŭ întinse acolo, fixe, nemişcate, până ce se transformară, cu încetul, spre sud-vest, în dungĭ de norĭ întunecaţĭ, terminându-se în norul de praf d'asupra soareluĭ.

Scott Hansen le-a observat şi el maĭ târziŭ, când se întunecase şi le

a asemănat cu o colosală reţea întinsă de la soare peste toată bolta cerească.

Sâmbătă 4 Noembrie. — Pentru azî e anunţată o mare întrecere pe ghiaţă. Drumul e însemnat cu steagurî, iar bucătarul a pregătit premiile, nişte cozonacî aranjaţî după mărime şi însemnaţî cu numere.

Ce se întâmplă însă ? Oamenii noştrî se antrenaseră cu atâta zel în zilele trecute, încât acum parcă eraŭ toţî paralizaţî de picioare ! Totuşî premiile se împărţiră. Unul legat la ochî, hotărî cum să se împartă cozonacii ; noî arătam la întâmplare câte unul, iar el numea pe cel căruia să i se dea, până ce ne aleserăm fie-care cu partea luî.

Această împărţeală găsi aprobarea obştească : toţî eraŭ de părere că e cu mult maî plăcut să ne luăm premiile în acest chip, decât să fim nevoiţî să alergăm un kilometru după ele.

Duminecă 5 Noembrie. — Iar e duminecă ! Şi totuşî zilele trec aşa de greŭ ! Eŭ lucrez, citesc, meditez şi visez, clempănesc câte puţin la armoniu, iar seara pe întuneric fac câte o plimbare pe ghiaţă.

La sud-vest abia se maî zăreşte o dungă roşiatică, departe, departe, ca un vis. Ceva maî sus cerul e portocaliŭ, apoî verde şi albastru deschis, după care se întinde spaţiul nesfârşit, albastru închis, presărat cu stele, şi unde razele soareluî nu vor maî pătrunde multă vreme...

La nord, arcurî de lumină boreală tremură fără sfârşit, fără un moment de repaos, ca şi spiritul omenesc ; acu par'că sunt gata să se stingă, acu isbucnesc, ca vrăjite, în valurî de lumină peste albastrul închis al ceruluî.

Staŭ aşa şi mĕ uit, răpit de fanasticul foc de la apus, acolo unde apătul seceriî de argint al luneî se nfige în dunga roşie ca sângele... şi închipuirea mĕ poartă departe, până la soarele acum atât de depărtat, până la ceasul reîntoarceriî !

Când opera noastră va fi sfârşită, vom pluti pe fiord în sus, cât ne va putea duce puterea aburuluî. De amândouĕ părţile vom avea, strălucind zîmbitoare în lumina soareluî, patria, — şi pe urmă... pe urmă se vor topi toate suferinţele a o mie de zile şi de ceasurî în nespusa bucurie a unuî moment !...

Dar o svâcnire puternică mĕ face să sar în sus şi să merg maî departe. Ce tot visez eu aci ! Atât de departe încă de ţintă ; sute şi sute de milurî maî avem până acolo, ghiaţă, pămênt şi iarăşî ghiaţă. Şi acu ne învârtim în loc, ca fermecaţî, aşteptând, aşteptând mereŭ...

Incă o privire spre steaua depărtată ce'mî aminteşte de patrie şi mĕ strecor iar pe bord, unde moara se învârteşte în vântul rece şi alimentează lumina electrică ce se revarsă în pustietatea aceasta de ghiaţă şi întuneric.

Mercurî 8 Noembrie.— Furtuna din zilele din urmă s'a potolit şi acum abia maî avem destul vânt pentru moară.

In noaptea din urmă am încercat să lăsăm câinii să doarmă pe ghiaţă, în loc săî luăm seara pe bord, cum am făcut în tot d'auna în timpul din urmă. Urmarea a fost, că peste noapte câinii aŭ sfâşiat iar pe unul dintr' înşî. *Ulafrand* s'a dus şi el pe urma luî *Hiob* şi a luî *Moise*.

Observaţiile de ierî seara ne arată că eram la 77° 43' latitudine nordică şi 138° 8' longitudine de est. Ne găsim deci şi maî spre sud decât până acum ! N'avem ce să facem, dar e foarte tristă istoria asta...

E iar lună nouă ; avem dar să ne aşteptăm la noî presiunî de ghieţurî. In adevĕr, ghiaţa e deja în mişcare ; a început să crape de sâmbătă încoace şi din zi în zi s'a sfărâmat tot maî mult. Crăpăturile aŭ ajuns destul de marî şi mişcarea e din ce în ce maî simţită. Ierî a fost o presiune uşoară, iar azî la 5 ore dimineaţa am simţit alta tot aşa. Astă zî s'a deschis ghiaţa în apropierea vaporuluî, aşa că ne găsim aproape în apă liberă.

Acu staŭ aci pe banchisă şi nu maî vĕd decât stelele d'asupra mea. O îndoială mare mĕ cuprinde şi mĕ întreb : De ce aî întreprins călĕtoria aceasta ?

Puteam să fac alt-fel ? Poate oare curentul să'şî oprească cursul şi săşî întoarcă drumul în sus ?

Mi s'a sfărâmat tot planul ? Dar acel palat clădit din teoriî, pe care l'am înălţat cu mândrie şi încredere în mine, împotriva tuturor obiecţiunilor absurde, s'a prăbuşit ca un castel de cărţî, la cea dintĕiŭ suflare a vîntuluî ? Maî clădeşte dar teoriile cele maî ingenioase, şi poţî fi sigur că faptele le va da pe toate de minciună !

Eram oare în adevĕr aşa de sigur ? Da, atuncî ; dar poate că a fost o orbire, poate că m'am înşelat. Sub toate motivele dictate de raţiune, pândea o îndoială ascunsă. Şi mi se părea că această îndoială creştea cu atât maî mult, cu cât îmî apăram teoria... Dar nu ! Dovada cu bucăţile de lemn purtate din Siberia peste marea îngheţată nu se poate rĕsturna!

Dar dacă, totuşî, ne găsim pe un drum falş ?... Nu va fi nimic alt-ceva decât o speranţă omenească înşelată ! Şi chiar dacă vom peri aci, ce importă aceasta în cercurile nemărginite ale eternităţiî ?...

Joî 9 Noembrie. — Astă-zî am luat temperatura şi am adunat probe de apă la adâncimî de câte 10 metri de la suprafaţă până la fund. Adâncimea totală era de 107 metri. O temperatură neobicinuit de egală,—1,5° C. prin toate straturile. La aceiaşî latitudine geografică am observat deja şi maî înainte acest lucru. Va să zică e numaî apă polară aci ?

E puţină presiune, observată de dimineaţa şi seara la 8 ore ; maî târziŭ de asemenea, pe când jucam cărţî, am simţit câte-va presiunî.

Vinerî 10 Noembrie.— Azî de dimineaţă am examinat probele de apă scoase ierî, cu aparatul electric al luî Thornöe. E ciudat că nu se găseşte în apa asta decât foarte puţină sare ; trebuie să fie amestecată cu apa dulce a rîurilor siberiane.

Azî dimineaţă a fost puţină presiune, care a durat aproape până la amiazî ; din diferite direcţiunî am auzit sgomote puternice. Dup'amiazî ghiaţa se desfăcuse cu totul şi lângă vapor se formase un lac mare. Pe la orele $7^1/_2$ a început o presiune destul de tare ; ghiaţa se isbia de pereţiî vaporuluî, dar, în aceiaşî mĕsură, se sfărâma imediat. Pe la miezul nopţeî am auzit dinspre sud un sgomot mare de ghieţurî.

Sâmbătă 11 Noembrie.—In decursul zileî am avut puţină presiune.

Ghiaţa formată din noŭ are o grosime de vr'o 40 de centimetri, d'asupra tare, iar dedesubt poroasă. Ghiaţa aceasta a început să se formeze în noaptea de 27 —28 Octombrie ; a ajuns aşa dar la grosimea de 40 de centimetri în timp de 15 zile. După observaţiile mele, în noaptea dintĕiŭ ajunsese la 8 centimetri, iar în cele dintĕiŭ treî nopţî la 15, aşa că restul de 25 de centimetri s'a adăogat în 12 zile.

Chiar şi această mică observaţie dovedeşte că creşterea gheţeî merge foarte uşor, câtă vreme coaja e încă subţire, dar cu cât se îngroaşă, cu atât această creştere e maî înceată, până când, după cum am observat maî târziŭ, de la o grosime oare-care ea înceteazǎ cu totul.

Fridtjof Nansen

(Urmare în numĕrul viitor)